

FILOSOFIEN

I ISLAM

LÆRE

MIRZA GHULAM AHMAD

DEN UTLOVEDE MESSIAS & MAHDI^{as}

FILOSOFIEN I ISLAM LÆRE

Hadrat Mirza Ghulam Ahmad

Den utlovede Messias og Mahdi^{as}

Grunnleggeren av
Ahmadiyya muslimsk trossamfunn

ORIGINALENS TITTEL PÅ URDU:

اِسْلامی اُصول کی فلاسفی

“Islami Usul ki philosophy” skrevet av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad^{as} fra Qadian.

Første utgave publisert i år 1905 i India etterfulgt av flere utgaver.

UTGAVER PÅ ENGELSK:

Oversatt av Sir Muhammad Zafrulla Khan

Første engelske utgave publisert i Storbritannia i 1979 av The London Mosque. Trykket opp igjen i 1989, 1992, 1996 og 2007 av Islam International Publications Ltd. Revidert utgave (med et nytt format) i 2010 og 2011.

UTGAVER PÅ NORSK:

1. utgave i 1994 – Oversatt av Aisha Evelyn Bjørbekk,
med tittelen "Islamske grunntanker"
2. utgave i 2021 – Revidert av Zahoor Ahmad Chaudry

UTGITT AV:

© Islam International Publications Ltd.

Alle rettigheter reservert. Ingen del av denne boken kan gjengis mekanisk, elektronisk eller på annen måte, herunder fotokopiering, uten skriftlig tillatelse fra utgiveren. Det er ulovlig å kopiere denne boken, legge det til en nettside, eller distribuere det på noen annen måte uten tillatelse fra forlaget.

VIL DU VITE MER, TA KONTAKT MED:

AMJ Norge, Søren Bullsvei 1, 1051 Oslo

www.alislam.org — www.ahmadiyya.no

ISBN: 978-829-084-5143

Om forfatteren

Født i Qadian (India) i år 1835, forble Hadrat Mirza Ghulam Ahmad, Den utlovede Messias og Mahdi^{as}, fullstendig dedikert til studie av den hellige Koranen. Han levde et liv preget av bønn og fromhet.

I en tid hvor islam ble angrepet med feilaktige anklager fra alle hold, og muslimer var i en tilstand var forfall. Troen var brakt i tvil og religionen eksisterte kun overfladisk. På denne tiden påtok han seg forsvar og utgreiing av islam. Med sine mange litterære verk, deriblant det banebrytende verket *Barahin-e-Ahmadiyya*, foredrag, religiøse debatter, m.m., argumenterte han at islam er en levende religion. Den eneste religionen som gjennom oppriktig praksis lar menneske etablere et forhold til dets

Skaper, og lar det kommunisere med Ham. Koranens lære og forordningen kunngjort av islam er laget for å løfte menneske til moralsk, intellektuell og åndelig fullkommenhet.

Han erklærte at Gud hadde utpekt ham som Den utlovede Messias og Mahdi^{as}, slik det var profetert i Bibelen, Koranen, og *Ahādīth*^{*}. I 1889 begynte han å ta imot innvielse til sitt trossamfunn og i dag er dette trossamfunnet etablert i mer enn 200 land verden over. Han har skrevet 91 bøker, de fleste på urdu, men noen også på arabisk og persisk.

Etter hans bortgang i 1908 ble han etterfulgt av Hadrat Maulawi Nor-ud-Din, Khalifatul Masih I^{ra}. Etter Khalifatul Masih I^{ra} sin bortgang i 1914, ble Hadrat Mirza Bashir-ud-Din Mahmud Ahmad^{ra}, sønnen til Den utlovede Messias^{as}, utvalgt til dette trossamfunnets andre kalif. Han forble i embetet i 52 år og gikk bort i 1965. Han ble etterfulgt av sin eldste sønn, Hadrat Mirza Nasir Ahmad^{rh}, som den tredje kalif. Hadrat Mirza Nasir Ahmad^{rh} gikk bort i 1982 og ble etterfulgt av sin yngre bror, Hadrat Mirza Tahir Ahmad^{rh}, som ble den fjerde kalif, og som gikk bort den 19. april 2003. Hadrat Mirza Masroor Ahmad^{at}, den nåværende kalifen og overhode for bevegelsen, er tippoldebarn til Hadrat Mirza Ghulam Ahmad^{as}.

* Tradisjoner etter profeten Muhammad (må Allahs velgivelser og fred være med ham).

Innhold

Forord	viii
Introduksjon	xi
En stor nyhet til de som søker sannhet	xv
Islam	1
Første spørsmål:	
Menneskets fysiske, moralske og åndelige tilstand	3
Menneskets tre ulike tilstander	3
Første kilde: Selvet som egger til det onde	3
Andre kilde: Selvet som irretsetter seg	4
Tredje kilde: Sjelen i tilfredshet	5
Sjelen skapes	13
Sjelens gjenfødelse	14
Menneskets gradvise utvikling	14
Den rette betydningen av islam	15
Skillet mellom det naturlige og det moralske stadiet	16
Motbevis for læren om bevaring av livet	17
Tre metoder for reformasjon	18
Profetens komme da verden virkelig hadde et behov	19
Formålet med Koranen:	
Forbedring av menneskets tre tilstander	21
Menneskets naturlige tilstand med et	
veldefinert rammeverk blir til moralske egenskaper	21
Sann moral	23
Skillet mellom Khalq og Kholq	24
Menneskets naturlige tilstand	25
Hvorfor svinekjøtt er forbudt	31

Menneskets moralske tilstand	32
Moralske egenskaper for å avstå fra det onde	33
Fem kur for å bevare kyskhets	36
Moralske kvaliteter for å gjøre det gode	45
Mot	53
Sannferdighet	54
Utholdenhet	56
Medmenneskelig sympati	58
Søken etter et opphøyd vesen	59
Hensikten med Profetens komme i Arabia?	62
Det verden skylder Koranen	63
Bevis på Guds eksistens	64
Guds attributter	67
Menneskets åndelige tilstand	75
Den fullkomne bønn	78
Meningen med drikker iblandet kamfer og ingefær	84
Virkning av ingefær	85
Veien til det perfekte åndelige forholdet til Gud	92

Andre spørsmål:

Menneskets tilstand etter døden	95
Tre visdommer – om det hinsidige – fra Koranen	98
Visdom I	99
Tre slags kunnskap	100
Tre tilstander	101
Visdom II	106
Visdom III	109

Tredje spørsmål:

Målet med menneskets liv og midlene til å nå det	112
Hvilke midler står til rådighet?	114

Fjerde spørsmål:**Virkningen av lovens praktiske****forordninger i dette liv og det kommende120**

Filosofien bak Guds eder122

Femte spørsmål:**Kilder til guddommelig erkjennelse128**

Naturen til den menneskelige samvittighet131

Hva er en åpenbaring?134

Et særtrekk ved islam137

Taleren nyter selv dialog med Gud137

Guds åpenbaringer: Kilden til fullkommen kunnskap138

To perioder i den hellige Profetens liv142

Hensikten med Den hellige Profetens^{sa} kriger145

Forord

Filosofien i islams lære er oversettelsen av et velkjent innlegg skrevet av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad, Den utlovede Messias og Mahdi^{as}, grunnleggeren av Ahmadiyya muslimsk trossamfunn. Originalteksten ble skrevet på urdu for *Conference of Great Religions* avholdt i Lahore fra 26.–29. desember 1896.

Siden har dette innlegget tjent som introduksjon til islam for de som søker etter sannheten og religiøs kunnskap i forskjellige deler av verden. Dette innlegget tar for seg følgende fem emner som var forhåndsbestemt av konferansens styre:

1. *Menneskets fysiske, moralske og åndelige tilstand.*
2. *Menneskets tilstand etter døden.*
3. *Målet for menneskets liv, og midlene til å nå det.*
4. *Virkningen av lovens praktiske forordninger i dette liv og det kommende.*
5. *Kilder til guddommelig kunnskap.*

Innlegget har siden blitt utgitt i mange land på forskjellige språk. På norsk kom den første utgaven i 1994 oversatt av Aisha E. Bjørbekk som påtok seg å gjengi forfatterens viktige prinsipper om den islamske grunnlæren i norsk språkdrakt.

Denne utgaven inneholder følgende endringer:

- A. Det ble nylig oppdaget at enkelte sider av innlegget, skrevet av forfatteren, ble dessverre ikke inkludert da foredraget ble publisert i bokform første gang. Disse sidene er nå blitt inkludert i den originale urdu utgaven og boken har blitt publisert på nytt med godkjennelse fra Hadrat Mirza Masroor Ahmad^{at}, Khalifatul Masih V, i *Rohani Khaza'in*, bind 10 på side 322, 322a, b, c og d. I denne utgaven er disse nå inkludert og markert ved symbolet *.

- B. I den forrige versjonen var en bokstavelig oversettelse av den hellige Koranens vers skrevet i teksten, mens en utdypende oversettelse som Den utlovede Messias^{as} presenterte ble ikke inkludert. I denne utgaven er oversettelsen av Den utlovede Messias^{as} gjengitt i teksten, mens den bokstavelige oversettelsen er flyttet til fotnotene.
- C. I den tidligere utgaven ble visse setninger ikke oversatt fra urdu. Oversettelsen av disse er nå inkludert. Dessuten var oversettelsen enkelte steder ikke i henhold til urdu teksten. Disse har blitt oversatt på nytt.
- D. Et stikkordregister er blitt inkludert; noe som ikke fantes i den tidligere versjonen.

Når det gjelder referanser til vers og kapitler, gjøres leseren oppmerksom på at i enkelte Koran utgaver blir ikke åpningsverset *Bismillahir-Rahmanir-Rahim* (I Allahs navn, den mest nåderike, den evig barmhjertige) regnet med ved nummerering. Lesere som benytter seg av slike utgaver må huske på at vi har regnet dette verset med i nummerering når vi oppgir referanser til den hellige Koranen i denne boka.

Navnet til Muhammad^{sa} blir etterfulgt av symbolet ^{sa}, som er en forkortelse for hilsenen (ﷺ) *Sallallahu 'Alaihi Wasallam* (må Allahs velsignelser og fred være med ham). Navn til andre profeter og sendebud blir etterfulgt av ^{as}, en forkortelse for (ﷺ) *Alaihissalam/Alaihimossalam* (må Allahs fred være med ham/dem). Disse hilsener er vanligvis ikke blitt gjengitt i sin helhet, men må alltid forstås og repeteres i sin helhet. Symbolet ^{ra} har blitt brukt sammen med navnet til trosfeller av profeten Muhammad^{sa} og trosfeller av Den utlovede Messias^{as}. Denne forkortelsen står for (رضي الله عنها / رضي الله عنه) *Radi Allaho anho/anha/anhom* (må Allah være tilfreds med ham/henne/dem). Forkortelsen ^{rh} står for (رحمه الله تعالى) *Rahimahollaho Ta'ala* (må Allah være barmhjertig mot ham/

henne), mens **at** står for (استدع الله تعالى) *Ayyadahollaho Ta'ala* (må Allah være hans hjelper).

Translitterasjonen av arabiske ord til det latinske alfabetet er gjort med utgangspunkt i en forenklet variant av ISO 233, begrenset til bokstaver som finnes i det norske alfabetet.

- | I begynnelsen av et ord, uttales som *a*, *i*, *o*, innledet med en svak aspirasjon, som *h* i det engelske ordet *honour*.
- ث *th*, uttales som *th* i det engelske ordet *thing*.
- ح *h*, en guttural aspirat, sterkere enn *h*.
- خ *kh*, uttales som *ch* i det skotske ordet *loch*.
- ذ *dh*, uttales som det engelske *th* i *that*.
- ص *s*, sterkt artikulert *s*.
- ض *d*, likt det engelske *th* i *this*.
- ط *t*, sterkt artikulert palatal *t*.
- ظ *z*, sterkt artikulert *z*.
- ع ' en sterk guttural, uttalelsen må læres ved å høre på.
- غ *gh*, tilnærmet stemt dorso-uvular frikativ (skarre-r).
- ق *q*, en dyp guttural k-lyd.
- ع ' uttales med et slags støt i stemmen

Vokaler representeres av *a*, *i*, *o*, *u*, *ai* og *au*. Konsonanter som ikke er inkludert i listen har samme fonetiske verdi som i de viktigste språkene i Europa.

Vi har ikke translitterert ord fra arabisk, persisk og urdu som har blitt en del av det norske språk, for eksempel: islam, Koranen, hijra, ramadan, hadith, zakat, umma, osv.

Til slutt retter vi en stor takk til Aisha Evelyn Bjørbekk for oversettelsen, Mahmod Ahmad for det innledende arbeidet med revidering, Zahoor Ahmad Chaudry for revideringen, Faisal Suhel for korrekturlesing, og Sabahud-Din Chughtai for utforming og innvendig design av denne utgaven. Må Allah belønne disse alle rikelig.

Forlegger

Introduksjon

En person ved navnet Swami Sadhu Shugan Chandar hadde brukt tre eller fire år av hans liv til å skape reformasjon i den hinduistiske kasten; Kai'sth da han i 1892 kom frem til konklusjonen om at hans innsats skulle gå til spille med mindre mennesker ble samlet under et tak.

Han satte derfor frem et forslag om å arrangere en religionskonferanse, og den første ble holdt i Ajmer i 1892. I 1896 ble Lahore betraktet som et passende sted for avholdelsen av den andre slike religionskonferanse. Herr Swami opprettet en komite med ansvar for gjennomføringen av arrangementet. Master Durga Parshad var styreleder for denne komiteen og Lala Dhanpat Roy, BA, LLB var generalsekretær.

Datoene for religionskonferansen i Lahore ble satt til den 26.–28. desember 1896 og følgende seks personer ble nominert som ordstyrere:

1. Roy Bahadur Babu Partol Chand; dommer ved Punjab lagmannsrett
2. Khan Bahadur Sheikh Khuda Baksh; dommer ved tingretten i Lahore
3. Roy Bahadur Pandit Radha Kishan Cole; forsvarer ved Lahore lagmannsrett & tidligere guvernør av Jammu
4. Hadrat Hakim Nor-ud-din^{ra}; legen ved det kongelige hoff for Jammu & Kashmir
5. Roy Bhawani Das; bosettedingsoffiser, Jhelum
6. Sardar Jawahar Singh; Sekretær for Khalsa komite, Lahore

Deretter inviterte komiteen lærde muslimske, kristne og Arya Samaj medlemmer til å vise fram det skjønneste av læren fra deres respektive religioner. Formålet med denne store religionskonferansen, som ble avholdt i Lahore Town Hall, var å vise fortrefeligheten og utmerkelsen av den sanne religion slik at samlingen med dannede mennesker kunne bli kjent med læren gjennom argumenter og bevis, og dermed få kjærlighet i sine hjerter

for denne religionen. De åndelige lærde fra hver religion ville således få muligheten til å overbevise de andre representanter for sine religioner om sin lære. Og tilhørere ville dermed være i stilling til å vurdere hver enkel tale opp mot den andre part, og akseptere det sannferdige budskapet uavhengig av hvilken religion dette ble fremsatt av.

Uenigheter mellom tilhengere av forskjellige religioner hadde gitt opphav til et ønske om å søke den sanne tro. Dette ble best løst gjennom å samle de ulike lærde, religiøse predikanter og lærere slik at de gjennom noen forhåndsdefinerte, fremsatte spørsmål kunne vise skjønnet i sine respektive religioner. Den sanne religionen fra Gud ville definitivt bli tydeliggjort i en slik konferanse på denne måten. Dette var målet med religionskonferansen.

Enhver predikant og lærd visste at vedkommende var pliktig til å bevise sannheten i sin tro. Og konferansen ble arrangert nettopp for at sannheten skulle kunne komme fram og slik være en gudgitt mulighet for de [åndelige lærde] til å oppnå deres mål. Slike muligheter er ikke alltid tilgjengelige for oss.

Videre manet herr Swami dem i følgende ordelag:

“Om en person ser en annen lide fra en dødelig sykdom, og han har helt og holden tro på at han har helbredelseskuren, samt at vedkommende også hevder å ha medfølelse for menneskeheten. Da er spørsmålet: Hvordan kan det da være mulig for ham å snu seg bevisst den andre veien når han blir tilkalt for å gi legemiddelet? Mitt hjerte er fylt med en trang om å vite hvilken religion som er den fullkomne gjennom sin sannhet. Jeg har ikke ord som kan uttrykke min hengivenhet.”

Representanter fra de forskjellige religionene aksepterte herr Swami sin invitasjon og konferansen for de store religioner, som denne ble døpt til, ble avholdt i julen 1896. Hver foredragsholder skulle adressere komiteens fem forhåndsdefinerte spørsmål. Komiteen fastsatte også at taleren, så

langt det lot seg gjøre, skulle holde seg til den hellige boka i sin religion og gi svar ut fra denne.

Spørsmålene var:

1. *Menneskets fysiske, moralske og åndelige tilstand.*
2. *Menneskets tilstand etter døden.*
3. *Målet for menneskets liv, og midlene til å nå det.*
4. *Virkningen av lovens praktiske forordninger i dette liv og det kommende.*
5. *Kilder til guddommelig kunnskap.*

Religionskonferansen ble i sin helhet avholdt den 26.–29. desember og besøkt av representanter fra Sanatan Dharm, Arya Samaj, Free Thinker, Brahmo Samaj, Theosophical Society, Religion of Harmony, hinduisme, kristendom, islam og sikhisme. Alle ovennevnte religioner/trosretninger holdt sine foredrag i løpet av konferansen, men det var kun et foredrag blant disse som ga et sant og fullkomment svar på alle de fem forhåndsdefinerte spørsmålene.

Ord kan ikke beskrive den atmosfæren som eksisterte i konferansen da Maulawi Abdul Karim Sialkoti^{ra} ga et velformulert foredrag. Ethvert menneske, uavhengig av sin religion, kunne ikke annet enn å vise sin takknemlighet og bifall. Det var ikke en eneste person som ikke ble oppslukt og henrykt. Måten foredraget ble holdt på var meget interessant og tiltalende. Hvilket annet bevis trenger man for foredragets fortreffelighet enn det faktum at selv motstandere lovpriste det. Til tross for å være et kristent nyhetsorgan, anså *Civil and Military Gazette*, Lahore, dette foredraget for å være det eneste som det var verdt å nevne, og i tillegg det eneste som det var verdt å anbefale.

Dette foredraget var skrevet av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad^{as} fra Qadian; grunnleggeren av Ahmadiyya muslimsk trossamfunn. Foredraget kunne ikke fullføres i de to timene som var avsatt, så konferansen måtte

forlenges med ytterligere en dag. Avisen "The Punjab Observer" skrev artikler opp og ned i hyllest av foredraget.

Avisene *Paisa Akhbar*, *Chaudhwin Sadi*, *Sadiq-ul-Akhbar*, *Mukhbir-i-Dakkan* og tidsskriftet *General-o-Gohar Asifi* fra Calcutta var alle enstemmige i sin applaus. Alle, både ikke-muslimer og ikke-indere, erklærte dette innlegget for å være det mest overlegne under hele konferansen.

Generalsekretær i komiteen, Dhanpat Roy; BA-LLB, forsvarer ved lagmannsrett, Punjab, skrev i sin "Rapport for de store religioners konferansen":

"Det var en 30 minutters pause etterfulgt av talen fra Pandit Gordhan Das. Og menneskene i forsamlingen beholdt sine plasser siden den neste talen på programmet var et foredrag presentert av en berømt advokat for islam. Det store Islamia College-bygget begynte å bli fullt lenge før klokka 13:30. Forsamlingen talte mellom syv og åtte tusen mennesker. Utdannede og kunnskapsrike mennesker fra forskjellige religioner og nasjoner var til stede. Enda det var plassert mange border og stoler, samt at det var massevis av ledig gulvplass, var det fortsatt hundrevis av deltakere som ikke hadde noe annet valg enn å stå.

Blant deltakere var det mange høytstående personer, ledere fra Punjab, forskere, advokater, jurister, professorer, leger og andre. Kort oppsummert, var alle de forskjellige genre blant den utdannede klassen representert. De sto og lyttet i fire til fem timer med stor tålmodighet og henvendt oppmerksomhet, og dette viser hvor høyt de aktet dette hellige formålet.

Forfatteren av innlegget var selv ikke til stede, men av hans disipler, Maulwi Abdul Karim Sialkoti^{ra}, hadde fått ansvaret for å lese det opp på konferansen. Komiteen hadde opprinnelig avsatt to timer til dette foredraget, men det ble ikke fullført i løpet av denne tiden. På grunn av den store interessen hos

forsamling, valgte ordstyrerne velvillig å forlenge tidsrammen slik at foredraget kunne avsluttes i sin helhet. Denne avgjørelsen var helt i tråd med deltakernes ønske. Maulawi Abu Yusuf Mubarak Ali sa seg villig til å gi avkall på sin tid slik at innlegget fra Mirza Ghulam Ahmad^{as} kunne fullføres. Både folkemassen og ordstyrerne satte stor pris på dette. Konferansen skulle avsluttes klokka 16:30, men nok en gang etter ønske fra tilhørere ble tiden utvidet til klokka 17:30. Innlegget ble holdt i fire timer. Fra begynnelse til slutt var dette det mest interessante foredraget, og ble meget verdsatt.”

Etter å ha mottatt en åpenbaring fra Gud den 21. desember 1896, noen dager i forkant av konferansen, kunngjorde grunnleggeren av Ahmadiyya muslimsk trossamfunn i offentlighet at hans innlegg ville være den mest overveldende. Oversettelsen av denne kunngjøringen er presentert i sin helhet nedenfor:

En stor nyhet til de som søker sannhet

På den store religionskonferansen som avholdes i Town Hall, Lahore, den 26.–28. desember 1896, vil et innlegg skrevet av denne ydmyke tjener, som tar for seg den hellige Koranens utmerkelser og mirakler, bli lest opp. Dette innlegget er ikke et resultat av vanlige, menneskelige anstrengelser, men et tegn blant Guds mange tegn, forfattet ved Hans spesielle støtte. Det viser den hellige Koranens skjønnheter og sannheter, og stadfester som en høylys dag at den hellige Koranen er i sannhet Guds egne ord, og er en bok åpenbart av all skapningens Herre. Jeg er overbevist om at enhver som vil lytte til dette foredraget fra begynnelse til slutt, og som vil høre min behandling av alle de fem foreskrevne emnene, vil få utviklet en ny tro og vil se et nytt indre lys skinne i seg, samt erverve en omfattende tolkning av Guds hellige ord. Dette mitt innlegg er fri for menneskelig svakhet, tomt skryt og forfengelige påstander.

Sympati for mine medmennesker har overveldet meg til å komme denne kunngjøringen, så de kan vitne den hellige Koranens skjønnhet og innse se hvor stor feil våre motstandere tar når de elsker mørket og hater lyset. Gud, Den allvitende, har åpenbart meg at mitt innlegg vil erklæres for å være suveren over alle andre. Det er full av sannhetens lys, visdom og forståelse som vil stille alle andre parter til skam, gitt at de deltar på konferansen og lytter til det fra begynnelse til slutt.

De vil ikke være i stand til å kunne komme opp med disse kvalitetene fra sine skrifter, det være seg kristne, arya, tilhengere av Sanatan Dharm eller noen andre, for Gud, Den allmektige, har bestemt at heder til Hans hellige Bok skal manifesteres den dag. Jeg så i et syn at ut av det usette ble en hånd lagt på mitt hus og ved berøring av denne hånden brøt det ut et strålende lys fra huset og spredte seg i alle retninger. Det lyste opp også mine hender. Da erklærte noen, som sto ved meg, i en høylydt stemme: *Allaho Akbar! Kharibat Khaibar!* (Allah er Den største! Khaibar har falt!)

Tolkningen av dette (synet) er at mitt hus, som dette himmelske lyset av den hellige Koranens sannheter stiger ned til, er et symbol på mitt hjerte. Og Khaibar symboliserer alle de fordervede religioner som er rammet av hedenskap og falskhet, hvor mennesket har blitt opphøyet til å oppta Guds stilling, eller hvor guddommelige attributter har blitt degradert fra sin fullkommenhet.

Det ble derfor åpenbart meg at den vide spredningen av dette innlegget vil avsløre usannheten til de falske religionene og den hellige Koranens sannhet vil gradvis spre seg over hele jorden til den når sitt klimaks. Fra dette synet ble mitt sinn ført til en tilstand av å motta åpenbaring, og jeg fikk følgende åpenbaring:

“Gud er med deg, og Gud står der du står. Dette er en metafor som formidler forsikring om guddommelig støtte”

Jeg trenger ikke å skrive noe mer. Jeg oppfordrer enhver til å delta på konferansen i Lahore, til tross for noen ulemper, og lytte til disse sannhetene. Om de gjør det, vil deres forstand og deres tro dra så stor

nytte at det vil være hinsides deres forventning. Fred være med dem som følger rettledningen.

Ghulam Ahmad
Qadian, 21. desember 1896

Det vil være her passende å presentere noen eksempler på anmeldelser av datidens avsier:

Civil and Military Gazette, Lahore

“Deltakere av denne konferansen viste enorm interesse for foredraget til Mirza Ghulam Ahmad fra Qadian. Hans innlegg var et mesterverk og en feilfri forsvar av islam. Et stort antall mennesker, som hørte til forskjellige deler av samfunnet, hadde kommet fra nært og fjernt for å høre på det. Herr Mirza kunne ikke selv delta, så hans innlegg ble lest opp av en av hans kyndige disipler, Maulawi Abdul Karim Sialkoti. Den 27. desember brukte han tre timer på foredraget, som ble meget godt mottatt av et oppmerksomt publikum. Han klarte imidlertid bare å besvare et av de fem spørsmålene i løpet av de tre timene. Maulawi Abdul Karim lovte at om han fikk mer tid, ville han fortsette foredraget. Arrangører og styrelederen bestemte seg derfor for å forlenge konferansen med enda en dag.”

Chaudhwin Sadi, Rawalpindi

1. februar 1897

“Uten tvil var det beste foredraget på konferansen det som var skrevet av Mirza Ghulam Ahmad, og som ble lest opp på en vakker måte av den berømte og veltalende Maulawi Abdul Karim Sialkoti. Foredraget ble holdt i totalt seks timer; fire timer på den 27. desember og to timer på den 29., og det fylte hele hundre sider. Publikum

var grepet og enhver setning ble møtt med applaus. Til tider ba tilhørerne om at setningene skulle gjentas om igjen og om igjen. Vi har tidligere aldri hørt et slikt tiltalende foredrag. Om sant skal sies, så svarte ikke representanter for de andre religionene på de fem fremsatte spørsmålene for konferansen. De fleste brukte tiden på det fjerde spørsmålet, og bare så vidt berørte de andre spørsmålene. De fleste av foredragsholderne snakket mye, men sa lite meningsfylt. Unntaket var Herr Mirza sitt skriftlige innlegg som ga et detaljert og omfattende svar på hvert av spørsmålene. Publikum lyttet med stor iver og et enestående fokus til det foredraget de fant mest overlegent og fremragende.

Vi er ikke tilhengere av Herr Mirza, ei heller har vi inngått noen kontrakt med ham, men vi kan ikke være urettferdige i vårt referat. For å besvare spørsmålene støttet Herr Mirza seg kun på den hellige Koranen. Ethvert større islamsk prinsipp ble viduenderlig forklart gjennom logiske og overbevisende argumenter. Å først bruke logiske argumenter til å bevise Guds eksistens, og deretter sitere fra Guds ord er en framgangsmåte vi fant meget elskverdig. Ikke bare utdypet han filosofien i den hellige Koranens lære, men han forklarte også filosofien og filologien i den hellige Koranens språk. Kort oppsummert var Herr Mirza sitt innlegg helhetlig og dekkende, full av kunnskapens edelsten, visdom, sannheter og mysterier. Læren om det guddommelige ble så vidunderlig uttrykt at hele publikum satt målløs. Hans innlegg hadde best oppmøte, og hallen var da fullstappet fra topp til tå.

Hele publikum var lutter øre, og for å illustrere forskjellen mellom Herr Mirza sitt innlegg og de andre foredragsholderne, vil det være nok å si at mens folk flokket seg sammen for å høre på hans innlegg, forlot de av kjedsommelighet de andre. Maulawi Muhammad Hussain Batalwi sitt innlegg var drålig. Det var intet annet enn den vanlige, banale mullahisme; intet ekspsjonelt ved

det. Mange forlot i løpet av hans andre foredrag, ei heller fikk han noen minutter til å fullføre sitt innlegg.”

General-o-Gohar Asifi, Calcutta

24. Januar 1897

Følgende artikkel ble utgitt både under tittel “The Conference of Great Religions” og “The Victory of Islam”.

“Før vi på et generelt grunnlag diskuterer konferansen, ønsker vi å påpeke (slik våre lesere vet) at vi i tidligere utgaver allerede har argumentert for hvilken religiøs lærd fremla det beste innlegget på vegne av islam. Med et åpent og rettferdig sinn utpekte en av våre anerkjente korrespondenter Mirza Ghulam Ahmad fra Qadian som forkjemperen for islam, og en annen korrespondent uttrykte det samme skriftlig gjennom et brev til oss. Videre argumenterer Maulawi Fakhruddin Fakhri sterkt for at Mirza Ghulam Ahmad fra Qadian topper listen etterfulgt av Sir Syed Ahmad fra Aligarh. Andre navn han foreslo som mulige forkjempere for islam var: Maulawi Abu Saeed Muhammad Hussain Batalwi, Haji Syed Muhammad Ali Kanpuri og Maulawi Ahmad Hussain Azimabadi. Det vil være på sin plass å nevne at en av våre korrespondenter også foreslo Maulawi Abdul Haq Delhwi; forfatteren av Tafseer-i-Haqqani.”

Etter å ha publisert et utdrag fra Swami Shugan Chandar sin invitasjonen til konferansen, skrev avisen videre:

“Hvilke lærdes følelse av stolthet ble vekket til live for å forsvare den hellige religionen av islam etter å ha lest brosjyrer som inviterte til konferansen? Hvor langt gikk de for at sin sak og hvor vidt klarte de å imponere andre, gjennom logisk resonnement, om Guds majestet?

Vi har gjennom troverdige kilder blitt klar over at arrangørene for denne konferansen skrev invitasjonsbrev til Mirza Ghulam Ahmad og Sir Syed Ahmad. Dårlig helse hindret Hazrat Mirza fra personlig deltakelse, men han utnevnte en av hans beste disipler, Maulawi Abdul Karim Sialkoti, til å lese opp sitt innlegg på konferansen. Sir Syed derimot verken deltok eller sendte sitt innlegg, og det var ikke høy alder eller andre forpliktelser som hindret ham fra det. Faktisk så betraktet han religiøse konferanser som uverdige for hans oppmerksomhet.

I sin besvarelse på invitasjonen til konferansen (som vi vil utgi i en av våre fremtidige utgaver) skrev han: 'Jeg er ikke en predikant, ei heller en reformator eller en Maulawi. Denne konferansen er for predikanter og reformatorer.'

Maulawi Syed Muhammad Ali Kanpuri, Maulawi Abdul Haq Delhwi og Maulawi Ahmad Hussain Azimabadi viste heller lite interesse i konferansen, og ikke en av våre mangfoldige religiøse lærde fra vårt land tok bryet med å forberede et innlegg for presentasjon på konferansen. Vi må innrømme at en eller to tok denne utfordringen, kun for å se sine forsøk bli slått tilbake mot dem. Slik vår neste rapport vil vise sa de intet relevant, eller kom med kun tomme utsagn. Gjennomgang av konferansen viser at det kun var Hadrat Mirza Ghulam Ahmad fra Qadian som virkelig kjempet for islam sin sak, og at han æret den tillit folk hadde satt til ham for representasjon av islam. Hans representasjon ble akseptert av mange ulike samfunn innenfor islam, fra Peshawar, Rawalpindi, Jhelum, Shahpur, Bhera, Khushab, Sialkot, Jammoo, Wazeerabad, Lahore, Amritsar. Gurdaspur, Ludhiyana, Shimla, Delhi, Ambala, Riasat Patiala, Dera Doon, Ilahabad, Madras, Bombay, Hyderabad, Dakkan og Bangalore, m.m. i India. Det er riktig å si at om Herr Mirza sitt innlegg ikke hadde blitt presentert, ville muslimer ha blitt vanæret i sammenligning med andre religioner.

Hadde det ikke vært for den mektige hånden til Den allmektige, ville ikke religionen islam ha seiret. Det var på grunn av Herr Mirza sitt innlegg at islam sitt majestet ble etablert. Både venner og motstandere bifalt overlegenheten av dette innlegget sammenlignet med andre. Faktisk, da innlegget var over, ble selv fiender av islam nødt til å innrømme at dette innlegget hadde hjulpet dem med å forstå islams lære, og at islam hadde seiret. Valget av Herr Mirza som forkjemper for islam er det mer passende; ingen kan klage på hans utnevning. Han har gitt oss grunn til å være stolt og i det ligger islams majestet og ære.

Dette var bare den andre *Conference of Great Religions*, men størrelsen på forsamlingen og dens høye intellektuelle innhold overgikk alle andre samlinger og konferanser. Viktige ledere fra alle store byer i India var til stede, og vi er stolte over å fortelle at også byen Madras var representert. Konferansen viste seg å være så interessant at istedenfor de tre kunngjorte dagene måtte arrangørene forlenge den til fire dager. De hadde valgt *Islamia College* som arena siden det var det største offentlige møtested i Lahore. Men så mange mennesker deltok at selv denne enorme arenaen viste seg å være utilstrekkelig. Konferansens store suksess kan også betraktes fra det faktum at ikke bare viktige innbyggere fra Punjab, men også dommere fra lagmannsrett og høyesterett i Allahabad, ærede Herr Babu Partol Chand og Herr Bannerji, var tilstede.”

Hadrat Mirza Ghulam Ahmad sitt innlegg ble publisert i *The Report of the Conference of great Religions*, Lahore. I tillegg har Ahmadiyya muslimsk trossamfunn utgitt denne i form av en bok med tittel “Islami Usul Ki Philosophy”. Boken har blitt oversatt til engelsk med tittel “The Philosophy of the Teachings of Islam”. Mange utgaver har boken blitt utgitt og oversatt til fransk, tysk, spansk, arabisk og flere andre språk. Mange filosofer og

aviser har gitt boken god omtale, og flere vestlige intellektuelle har berømmet den. For eksempel skrev:

1. **The Bristol Times and Mirror:** “Mannen som henvender seg slik til Europa og Amerika kan visselig ikke være en alminnelig borger”.
2. **Spiritual Journal, Boston:** “Denne boka er en god nyhet for hele menneskeheten”.
3. **Theosophical Booknotes:** “Denne boka er det mest skjønne og kjærlige bildet av Muhammads religion”.
4. **Indian Review:** “Denne boka presenterer klar tenkning og perfekt visdom, og etterlater leseren med intet annet valg enn å lovprise den”
5. **Muslim Review:** “Enhver som leser denne boken vil visselig finne mange dype og tiltalende sannheter for sjelen”.

Det praktfulle med dette innlegget er at den angriper ikke noen annen religion, men forholder seg kun til islams lære og dens fortreffelighet. Alle svar er gitt med henvisninger til den hellige Koranen på en logisk måte; noe som beviser islams fullkommenhet og overlegenhet over alle andre religioner.

Jalal-ud-din Shams

Islam

Innlegget av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad fra Qadian som ble lest opp av Maulawi Abdul Karim Sialkoti ved Conference of Great Religions Dharam Mahatsu¹ i Lahore på den 27. desember 1896.²

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نُحَدِّثُكَ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

Det er nødvendig at et krav og argumenter i favør må være fremsatt av en åpenbart bok.

På denne fortreffelige konferansen i dag, hvis formål er at de, som har blitt invitert til å delta, skal utdype sine respektive religioners kvaliteter i henhold til de forhåndsformulerte spørsmålene, vil jeg legge fram kvalitene i islam.

Før jeg fortsetter med det anser jeg det som passende å meddele, at jeg har gjort det bindende for meg, at hva jeg enn legger fram vil være basert på den hellige Koranen, som er Gud, den allmektigs ord. Dette fordi jeg anser det som nødvendig at enhver som følger en skrift, i den tro at den er åpenbart, skal bygge alle sine påstander på den skriften, og skal ikke utvide sine fullmakter i forsvar av sin religion i en slik utstrekning som om han skrev en ny skrift.

Siden det i dag er mitt mål å stadfeste den hellige Koranens kvaliteter og vise dens overlegenhet, vil det derfor være passende at jeg ikke påstår noe som ikke er innbefattet av den hellige Koranen, og legger fram enhver påstand på basis av dens vers og i henhold til deres betydning og det disse antyder. Slik at de som deltar på konferansen ikke møter noen vanskeligheter i å sammenlike læren av de forskjellige religioner.

1. Dette er uttrykket på Hindi for de store religioner.

2. Denne setningen er fra arrangørene.

Siden alle de som tror på en åpenbart skrift forventes å forholde seg til erklæringer i deres respektive åpenbarte skrifter, vil jeg unnlate å referere til *Ahādīth*³. Dette fordi alle sanne tradisjoner er utledet fra den hellige Koranen, en bok som er fullkommen og som innbefatter alle andre bøker.

Kort sagt er dette dagen da den hellige Koranens majestet skal manifesteres, og i all ydmykhet ber jeg Gud om å bistå meg i denne oppgaven. Amen.

3. Tradisjoner etter profeten Muhammad (må Allahs velgivelser og fred være med ham).

Første spørsmål:

Menneskets fysiske, moralske og åndelige tilstand

På de første sidene er det fremsatt visse innledende tekster, som tilsynelatende kan virke irrelevante, men er faktisk helt nødvendige for å få en klar forståelse av svarene. Disse har derfor blitt plassert før tekster som besvarer spørsmålene for å gjøre det lett for leseren å fatte den virkelige betydningen.

Menneskets tre ulike tilstander

Det første emnet er menneskets fysiske, moralske og åndelige stadier. Den hellige Koranen inndeler selv disse tre tilstandene med utgangspunkt i deres tre atskilte opphav. Med andre ord peker den på tre kilder ut av hvilke disse tre tilstandene utvikles.

Første kilde: Selvet som egger til det onde

Den første kilden som er opphavet til alle naturlige tilstander betegnes av den hellige Koranen som *Nafs-i-ammara*, det vil si *den sjel som er tilbøyelig til det onde*. Koranen sier:

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ⁴

Det betyr at det er karakteristisk for *Nafs-i-ammara* å oppfordre mennesket til det onde, stille seg i veien for dets streben etter fullkommenhet og moralsk fullendhet, forsøke å lede det mot urettferdige og umoralske mål. Altså er tilbøyelighet til det onde og det urettferdige en menneskelig tilstand som råder over dets sinn før det trer inn i den moralske tilstanden.

4. For sjelen har visselig stor tilbøyelighet til å påby det onde (Koranen, 12:54)

Dette er menneskets naturlige tilstand, så lenge det ikke er rettleidet av sann visdom og kunnskap, men bare følger dets naturlige tilbøyeligheter til å spise, drikke, sove, våkne, bli sint og opphisset, osv. slik som de lave-restående levende vesener.

Men når et menneske rettleides av fornuft og forståelse, og tar kontroll over sin naturlige tilstand og styrer den på en rettferdig måte, da opphører de tre nevnte tilstandene å eksistere som naturlige tilstander, men kalles for moralske stadier, slik det også vil bli nevnt senere.

Andre kilde: Selvet som irettesetter seg

Den andre kilden til menneskets moralske stadiet kaller den hellige Koranen for *Nafs-i-lawwamah*. Vi leser:

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۝⁵

Her sies det at jeg kaller til vitne selvbekreftelsen; med andre ord jeg kaller til vitne ens eksistens, som bebreider seg selv for enhver ugjerning og mangel på måtehold.

Denne *selvanklagende sjelen* er den andre kilden til menneskets tilstand. Fra denne kilden strømmer et høyt moralsk liv frem og på dette stadiet befris mennesket for det dyriske. Når Gud her kaller den selvanklagende sjel til vitne, er det for å ære den. Som om dens utvikling, fra tilstanden av å være tilbøyelig til det onde til tilstanden av selvanklagende, har gjort den verdig anerkjennelse i Guds øyne. Og den ble kalt *Lawwama* fordi den bebreider mennesket for det onde det gjør og er ikke tilfreds med at mennesket i sine naturlige behov skal være utemmet og leve et dyrisk liv. Den begjærer derimot at den skal frembringe edle egenskaper og et moralsk sinn, slik at den kan omdanne livet så dets løp og bane bringes inn under måtehold og begrense de kjødelige lidenskaper og sanselige begjær på en slik måte at de holdes innenfor rimelighetens grenser. Siden den

5. Og hør! Jeg kaller til vitne sjelen som ofte bebreider seg selv. (Koranen, 75:3)

bebreider enhver ugjerning, er den kalt *den selvanklagende sjel*, altså den som er meget bebreidende.

Og skjønt den selvanklagende sjel bebreider seg selv alle sine feil og skrøpeligheter, er den likevel ikke fullstendig herre over sine tilbøyeligheter. Ei heller er den sterk nok til å handle fullkomment moralsk. Av og til får kjødets svakhet overtaket og så snubler den og faller tilbake, som om det var et svakt barn; det ønsker ikke å falle, men det faller på grunn av sin svakhet og angrer så sin skrøpelighet. Kort sagt; ivrer sjelen i denne moralske tilstanden etter å oppnå moralsk fullkommenhet og avskyr ulydighet, men er ikke fullstendig herre over den.

Tredje kilde: Sjelen i tilfredshet

Den tredje kilden som bør angis som opphavet til den åndelige tilstanden av mennesket, kalles i Koranen for *Nafs-i-mutma'inna*, eller *sjelen som har funnet fred*. Det står:

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْبُطِينَةُ ۖ اذْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۖ
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۖ وَادْخُلِي جَنَّاتٍ ۖ ٦

Her sies det: Å, sjel i ro som har funnet din fred i Gud, vend tilbake til din Herre; du er velbehag i Ham og Han er tilfreds med deg. Slutt deg til Mine utvalgte tjenere, og tre inn i Min Hage.

På dette stadiet er sjelen befridd for all svakhet og fylt med åndelige styrker. Den er fullstendig forenet med Gud og kan ikke eksistere adskilt fra Ham. Og slik som vannet renner ned en skråning med stor kraft, både på grunn av sin store masse og fordi alle hindringer er fjernet, styrter det fram med uimotståelig styrke. På samme måte strømmer sjelen uhemmet

6. Å, du sjel, som har funnet fred, vend tilbake til din Herre, tilfreds og til velbehag. Tre da inn blant Mine tjenere, og tre inn i Min Hage. (Koranen, 89:28-31)

imot sin Skaper. Det er dette det siktes til når Allah, Den opphøyde, sier at “Å, sjel som har funnet din fred i Gud, vend tilbake til Ham”.

Så en slik sjel skaper en storartet forandring i seg allerede i dette liv, og ikke etter døden. Det er i denne verden og ikke noe annet sted at den får skjenket paradiset. Og slik som verset henviste sjelen til å vende tilbake til sin Herre, på samme måte oppfostres den da av Gud. Dens næring er Guds kjærlighet og i fulle drag drikker den av livets kilde og frelses derfor fra døden. Samme tanke uttrykkes et annet sted i Koranen med følgende:

وَقَدْ حَابَ مِنْ دَسَّهَا ۖ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَهَا ۖ ٧

Her sies det at den som renser sin sjel for kjodelige lidenskaper, er frelst og skal ikke tilintetgjøres; men den som lar seg oppsluke av de utemmede, verdslige lidenskaper – som jo er naturlige – den er sannelig i fortvilelse om sitt liv.

Med andre ord kan disse tre stadiene kalles for fysiske, moralske og åndelige stadiet. Og siden naturlige lidenskaper når de kommer ut av kontroll, er absolutt det farligste, og ofte medfører dødsstøtet for moral og åndelighet, er de derfor blitt betegnet som *den ulydige sjel* i Guds hellige bok.

Om det stilles spørsmål om hvilken virkning Koranens lære har på menneskets fysiske tilstand? Hvilken rettledning gir den oss angående denne tilstand og hvilke praktiske grenser setter den for denne? Svaret er da at ifølge Koranen er menneskets fysiske tilstand nær knyttet til dets moralske og åndelige tilstand – faktisk i så stor grad at selv måten å spise og drikke på har en påvirkning på dets moralske og åndelige tilstand. Og dersom de naturlige begjær reguleres på det rette vis, får de karakter av moralske egenskaper og påvirker menneskets åndelige tilstand på avgjørende vis. Og

7. Den som opphører den [sjelen], vil visseleg ha fremgang, og den som begraver den, vil visseleg mislykkes. (Koranen, 91:10-11)

på samme måte som det som faller i en saltgrube blir saltet, slik blir også alle disse naturlige tilstandene omgjort til moralske og åndelige.

Det er av den grunn at Koranen legger så stor vekt på den ytre renhet, renslighet og på legemets rette stilling i enhver form for tilbedelse, og også på alle bud som angår den indre renhet og åndelig ydmykhet. Ved ettertanke er det nettopp denne teorien som ser ut til å være mest riktig at fysiske tilstander har en stor påvirkningskraft på sjelen. Forbindelsen mellom menneskets fysiske og åndelige side trer svært klart frem dersom man nøye iakttar hvordan man reagerer på fysiske påvirkninger. For eksempel når våre øyne fylles med tårer og gråten fremkalles, selv om det er kunstig, påvirkes vårt hjerte umiddelbart og det responderer med å bli bedrøvet. På samme måte når vi begynner å le, enda det er kunstig fremkalt, blir man gladere til sinns. Det har også blitt observert at legemets fysiske nedkastelse med panne, hender og knær på jorden (som i den islamske bønn) skaper en tilstand av ydmykhet i sjelen. Om vi derimot har en gange med kneisende nakke og stolte blikk vil det kunne stimulere til en form for arroganse og oppblåsthet.

Disse eksemplene er tilstrekkelige for å illustrere virkningen av de fysiske holdninger på menneskets åndelige tilstand. Erfaring viser oss også den virkning vår føde har på hjerte og sjel. For eksempel vil en nærmere undersøkelse vise at mennesker som avstår helt og holdent fra å spise kjøtt vil gradvis miste sine modighetens egenskaper. Derfor er resultatet av å avstå fra animalsk føde, hjertets svakhet og til sist tap av tapperhetens edle egenskaper. Man kan se virkningen av den samme lov også blant dyrene; de planteetende er ikke i besittelse av det mot de kjøttetende eier og det samme gjelder også for fuglene. Det hersker ikke den minste tvil om at føden spiller en viktig rolle i karakterdannelse.

På samme måte, de som har en overdreven bruk av kjøtt og en meget liten andel av vegetabilsk føde; også de med tiden vil miste alle mildhetens og ydmykhetens egenskaper. De som foretrekker den gylne middelvei blir innehavere av begge disse egenskaper; det vil si mot såvel som ydmykhet.

Det er med denne viktige loven for øyet at Den allmektige Gud sier i Den hellige Koranen:

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا⁸

Her sies det at spis kjøtt og annet føde, men ikke spis noe som helst til det ytterste; altså overdriv ikke. Nettopp for at din moral og helse ikke skal bli negativt påvirket.

Slik som den åndelige tilstanden påvirkes av fysiske handlinger og gjerninger, på samme måte påvirkes også noen ganger legemet av den åndelige tilstanden. Sorg bringer tårer frem i våre øyne og glede får oss til å smile. Således finnes det en naturlig forbindelse mellom legeme og sjel, og alle fysiske handlinger som f.eks. å spise, drikke, sove, bevege seg, hvile, rense seg, osv.; det frembringer nødvendigvis en tilsvarende virkning på det som angår sjelen, altså noe som ikke manifesteres i det ytre.

Vår fysisk oppbygging er altså nær knyttet til vår menneskelighet. Dersom en viss del av hjernen blir skadet, kan resultatet bli hukommelses-tap. Skades en annen del kan konsekvensen bli tap av følelsessansen. Luft, som inneholder pestens giftige mikroorganismer påvirker først legemet og så sjelen, og snart skades hele det indre systemet der de moralske impulser finnes og det ulykkelige offeret dør i løpet av kort tid som sinnssyk. Altså avdekker legemlige skader at det eksisterer en hemmelighetsfull forbindelse mellom sjelen og legeme som er hinsides menneskelig forståelse og fatteevne.

Ved ettertanke viser det seg at legeme er sjelens mor, for sjelen kommer ikke fra ett eller annet sted utenfor den gravide kvinnes kropp og så trenger inn i fosteret mens det ligger i mors liv. Nei, det er et lys eller en essens som ligger skjult i sperma, og som vokser sammen med legemet. Guds hellige ord forklarer oss at sjelen utvikles fra det legemet som vokser frem i livmor:

8. Og spis og drikk, men overdriv ikke. (Koranen, 7:32)

ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ۖ فَتَبَرَّكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ۝ ٩

Her sies det at Gud tilkjenner en ny skapning et legeme, som er tilberedt i livmoren og denne nye skapelsen er kalt for sjelen. Usedvanlig velsignet er Gud, som ikke har noen like i betegnelsen Skaper. I ordene som sier at det utvikles enda en skapning, ligger det en dyp hemmelighet. Gjennom disse ordene kastes det lys over sjelens natur og man får se noe av den sterke forbindelse som finnes mellom legeme og sjel.

Det fører oss til en annen viktig forståelse. Vi forstår at de ord mennesket sier, og de handlinger det utfører, er underlagt samme tankegang – når de sies og gjøres for Guds skyld og for å manifestere Hans ære og når de styres av Hans bud. Det vil si at i alle oppriktige ytre handlinger ligger det en sjel skjult – likesom i menneskets sperma – og ettersom rammeverket av disse handlingene så gradvis utvikles, kommer denne skjulte sjelen til syne i dem. Når så dette rammeverket er komplett stråler plutselig sjelen i det frem i fullkommen klarhet og stråleglans og dens åndelige aspekter kommer til syne. På det stadiet fylles handlingene av indre liv. Det betyr at når rammeverket av handlingene er fullført, stråler noe plutselig fram fra det, slik som et lynglimt. I billedspråk beskriver den hellige Koranen dette stadiet slik:

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ۝ ١٠

Her sies det at når Jeg har fullendt dets rammeverk og har gjort klart tilkjennegivelse av dets salighet og har pustet i det Min ånd, fall da ned i underkastelse for det.

Dette verset antyder at når rammeverket av de gode gjerningene er fullført, stråler en sjel frem i det som Gud tilskriver Seg Selv og forteller

9. Og så lot Vi det utvikle seg til en ny skapning. Velsignet er da Allah alene, den Beste av alle Skapere. (Koranen, 23:15)

10. Når Jeg så har formet det ferdig og blåst Min åpenbaring i det, fall da ned i underkastelse for det. (Koranen, 15:30)

oss dermed at den har del i Guddommelig natur. For det er først etter at de begjær, som hører denne verden til, er utslukket at legemet er fullt og helt utviklet. Derfor skinner det Guddommelige lys, som før var matt og uklart nå frem i sin fulle glans og gjør det til en plikt for alle å bøye seg. Man dras mot denne manifestasjon av ære og stråleglans. Alle som opplever dette lyset faller på sine ansikt og dras naturlig mot det, det vil si alle unntatt den ondes ånd siden den elsker mørket.

‡ Her vil det være nyttig å nevne også et annet punkt, nemlig at fosteret i livmoren beveger seg etter fire måneder og ti dager. Og denne perioden er omtrent halvparten av den tiden fosteret tilbringer i ensomhet i livmoren. Så likesom fosteret viser sitt livets mirakel i den fjerde måned, og går over fra en vegetabilsk tilstand til animalsk tilstand, den samme naturloven gjelder også for den åndelige fødselen. Med andre ord, slik fosteret tilbringer halvparten av sin eksistens i ensomhet i livmor før det viser tegn på liv og deretter viser livets fulle mirakel, den samme gangen er bestemt for det åndelige liv.

Den beste alderen for et menneske, før det rammes av senilitet, er ifølge mennesker flest rundt åtti år, halvparten av hvilken er førti. Her samsvarer tallet førti med de fire første månedene fosteret tilbringer i livmor før dets fysiske bevegelser. Erfaringen tilsier at at når menneske har levd halvparten av sitt produktive liv – de første førti årene som har en stor likhet med eksistensen av fosterets første fire måneder – vil dets indre sjel tre frem og gjøre sine første bevegelser, gitt at dets rammeverk inneholder sannhetens ånd. Sjelens klare fremtreden på dette tidspunkt er imidlertid betinget av at vedkommende allerede besitter en indre sannhet.

Det er ikke skjult for noen at før førti er et menneskes liv ofte fordunklet av uvitenhetens mørke. De første syv, åtte år av dets eksistens passerer forbi i barndom; de påfølgende 25, 26 år tilbringer det i søken etter kunnskap og viten, eller ødsler i forfengelige fornøyer. Siden gifter det seg og får barn, eller blir naturlig betatt av jakt på rikdom og ære og overskrider alle grenser i så henseende.

På dette stadiet, selv om det skulle vende seg mot Gud, er dets søken farget av dets materielle ønsker. Dets bønn er stort sett for verdslige fordeler, og dets gråt og påkallelse er besudlet av verdslig begjær. Så den lille troen det måtte ha på det hinsidige blir svekket av det faktum at døden virker som kun en fjern mulighet. Og slik som når en demning brister og går over sine bredder, ødelegger den alt som kommer i dens vei, på samme måte trues livet av flommen av kjødelige lyster.

Hvordan kan det på dette stadiet noen gang tro på spissfindigheter knyttet til det hinsidige? Nei, i stedet håner og spotter det religionen, og paraderer sin tørre logikk og unyttig filosofi. Om det derimot har et rent hjerte, vil det tro på Gud; ikke av hjertets oppriktighet og sannferdighet, men en tro betinget av dets egen fremgang. Om dets ønsker oppfylles, vender det seg til Gud, hvis ikke, vender det seg til Satan.

Kort sagt er ungdomstiden en kritisk periode av ens liv hvor man står i fare for å falle i helvetes avgrunn om ikke Gud viser Sin nåde. Faktum er at denne delen av ens liv er roten til all ugagn. Det er ofte i denne perioden en opptar fysiske plager og ujevnlige sykdommer. Feiltakelser gjort i denne umodenhets alder kan noen ganger føre til at man vender seg bort fra Den sanne og uforanderlig Gud. Dette er altså alderen hvor menneske er lite gudfryktig og drives av dets kjødelige lyster. Det herskes av sitt ego, lar seg ikke formane av noen. Konsekvenser av feiltakelser begått i denne alderen varer gjerne resten av livet.

Når det så nærmer seg førti, begynner det gradvis å miste endringene fra ungdomstiden. Nå ser det angrende på sine feiltakelser som dets rådgivere hadde misslykket i å fraråde ham fra. Naturlig nok avtar også entusiasmen fra ungdomstiden da dets fysiske tilstand svekkes med alderen. Det opprørske blodet er ikke der lenger, ei heller den fysiske vitalitet og hensynsløshet fra ungdomstiden. Tiden for forfall og nedgang nærmer seg med stormskritt.

På dette stadiet opplever det stadig bortgang av sine eldre, og noen ganger også av unge hvis tidlig død etterlater det knust av sorg. Sannsynligvis

vil det nå også oppleve at dets egne foreldre går bort, og verdens forgjengelighet begynner å vise seg på flere måter. Det er som om Gud plasserer et speil framfor menneske og sier: Se! Dette er livets virkelighet som du er så betatt av.

Det er da det begynner å erindre sine tidligere feiltakelser med anger, og undergår en radikal endring mot et nytt liv forutsatt at det er oppriktig av natur og er av dem som Gud har kalt. Det er i denne sammenheng Allah, Den allmektige, sier:

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا ۖ حَبَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا
وَحَبْلُهُ وَفِصْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً
قَالَ رَبِّ آؤِزْغَنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ
صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْدَحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۗ إِنَّنِي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ١١

Det vil si: Vi påla menneske å handle godt mot sine foreldre. Se, hvilke lidelser din mor har gjennomgått for deg. Hun båret deg med smerte i en lang tid, og fødte deg med smerte og lidelse. I tretti måneder, under svangerskapet og die giving, forble hun i ubehag for deg. Videre sies at når et godt menneske blir førti år, og når sin modenhet, erindrer det guddommelige formaninger og ber: “Min Herre, la meg nå vise takknemlighet for Din nåde som Du vist meg og mine foreldre, og la meg gjøre slike gode gjerninger som måtte behage Deg, og gjør mitt avkom rettferdig for meg”. Med andre ord dersom jeg feilet i min plikt overfor mine foreldre, la da ikke mine barn gjøre det samme. Om jeg noen gang gikk bort fra den rette vei, så ikke la dem følge etter. Min Herre, nå angrer jeg og vender meg til Deg, og er visselig av dem som underkaster seg Deg.

11. Og Vi har pålagt mennesket å øve godt mot sine foreldre. Hans mor bærer ham med smerte og føder det med smerte. Og svangerskap og avvenning av det tar tretti måneder. Og når det så når sin fulle modenhet og blir førti år, sier det: Å Min Herre! Gi meg styrke til å være takknemlig over Din nåde, som Du har skjenket meg og mine foreldre, og at jeg utfører slike rettferdige handlinger som behager Deg, og befest rettferdighet blant mine etterkommere til mitt beste, sannelig jeg vender meg til Deg alene, og jeg tilhører visselig dem som underkaster seg. (Koranen, 46:16)

Gud har altså gjort det klart i dette verset at det førtiende året viser seg som en velsignelse for de rettferdige, og at det er da sannhetens ånd vil sannelig vekkes i dem. De fleste av Guds store profeter hadde også sin advent i dette førtiende året. Slik som også profeten Muhammad^{sa}, vår herre og mester, sto frem for å reformere menneskeheten i sitt førtiende år. *

Sjelen skapes

Etter denne digresjonen vender jeg tilbake til min tidligere diskusjon. Det er en absolutt sannhet at sjelen er et ømfintlig lys, som springer ut fra legemet som næres i livmor. Å springe ut innebærer at den først finnes der skjult og ikke kan oppfattes, siden manifesterer den seg. Og allerede fra begynnelsen finnes dens kime i det spirende liv. Sjelen knyttes til dette spirende livet gjennom et mystisk bånd som er i overensstemmelse med Guds plan, befaling og vilje. Den er en strålende og åndelig essens ved det spirende liv.

Man kan ikke si at den er en del av det på samme måte som legemsdeler av et legeme, ei heller kan det sies at den kommer utenfra eller faller ned på jorden og så blander seg med substansen i sæd og egg. Nei, den finnes latent i det spirende liv; likesom ild skjult i flint.

Guds hellige ord støtter ikke det synet at sjelen kommer ned fra himmelen som en atskilt enhet eller at den faller på jorden fra lufta, og deretter ved tilfeldighet trenger seg inn i livmoren med sæd og egg. Denne tanken er fullstendig feil, og helt i strid med naturens lover. Daglig observerer vi tusenvis av insekter i råtnende føde og uvaskede sår, hundrevis av lus i skitne klær og alle slags ormer som vokser i menneskets indre. Men kan vi si at alle disse kommer utenfra eller at disse kan iakttas fallende ned fra himmelen? Sannheten er at sjelen vokser ut av legemet, og det taler også for at den blir skapt og er en skapning.

Sjelens gjenfødelse

Det jeg ønsker å framheve her er at Den allmektiges plan, som i Sin fullkomne visdom og allmakt har skapt sjelen ut av legemet, synes å være at også sjelens andre fødsel skal manifestere seg gjennom legemet. Sjelens bevegelser følger legemets bevegelser og hvis legemet dras i en bestemt retning, må sjelen følge. Det er derfor en oppgave for Guds sanne Bok å gi retningslinjer for menneskets naturlige tilstand.

Av den grunn befatter Den hellige Koranen seg så mye med reformasjonen av menneskets naturlige tilstand, og gir retningslinjer knyttet til alle dets bevegelser; dets latter og gråt, spise og drikke, kle seg, sove, tale og være stille, gifte seg eller være i sølibat, i reise og under opphold, renslighet, bading, helse og sykdom, osv. Dette bekrefter at menneskets fysiske tilstand har en dyp innvirkning på dets åndelige tilstand.

På grunn av den korte tiden som står til min rådighet vil jeg bare ta for meg noen få av de viktigste reglene. En detaljert beskrivelse av dem alle ville kreve langt mer tid enn det jeg har til min disposisjon.

Menneskets gradvise utvikling

Når jeg reflekterer over Guds hellige ord, blir det klart for meg hvordan Han, gjennom Sin lære, viser menneske nåde ved å gi retningslinjer for reformasjon av dets naturlige tilstand; og deretter gradvis opphører det, og ønsker å opphøye det til den høyeste grad av åndelig utvikling. For meg synes denne innsiktsfulle framgangsmåten å bestå i at Gud først ønsker å lære menneske regler for sosial omgang for å frelse det fra den barbarisk tilstanden og skjelve det fra dyr, altså det vi kan kalle *sosial atferd*.

Deretter søker Han å regulere menneskets grunnleggende moralske vaner slik at de forvandles til høye moralske egenskaper. Begge disse framgangsmåtene er en del av den samme prosess siden de begge er knyttet til reformasjonen av menneskets naturlige tilstand. Det er kun forskjellen i lavere og høyere grad som viser dem som to. Universets Allvise Skaper

har gjort systemet i denne moralske utvikling slik at det skal være lett for mennesket å avansere fra et lavt til et høyere nivå.

Den rette betydningen av islam

Utviklingens tredje stadiet er der hvor mennesket helt oppgir seg selv i kjærlighet til Gud og utførelse av Hans vilje. Hele dets liv leves kun for å vinne Hans velbehag. Det er for å stadig minne muslimer på dette nivået at deres religion har blitt kalt *islam*, for islam betyr å hengi seg helt og holdt til Gud og ikke holde noe tilbake. Slik Gud, Den opphøyde, sier:

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝ ١٢

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝ ١٣

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ۝ ١٤

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ ١٥

Altså den frelste er den som hengir seg fullstendig til Gud, tilbyr seg selv for å bli ofret for Hans sak, og beviser sin oppriktighet; ikke bare gjennom intensjonen, men gjennom sin handlemåte. Den som så handler

12. Nei, de som hengir seg helt til Allah, og handler godt, de skal ha sin belønning hos sin Herre, og over dem skal det ikke komme frykt, og de skal ikke sørge. (Koranen, 2:113)

13. Si: "Sannelig, min tilbedelse og mine ofre og mitt liv og min død er for Allah alene, verdenenes Herre. Han har ingen ved sin side. Dette er det jeg er pålagt, og jeg er den fremste av alle dem som underkaster seg." (Koranen, 6:163-164)

14. "Dette er Min vei, den rette, følg da den. Og følg ikke *forskjellige* veier, så dere blir ført bort fra Hans vei. Dette pålegger Han dere for at dere må bli gudfryktige." (Koranen, 6:154)

15. Si: "Om dere elsker Allah, så følg meg. Allah vil elske dere og tilgi deres synder, for Allah er visseilig Tilgivende, evig Barmhjertig." (Koranen, 3:32)

slik har fått fastsatt sin belønning hos Gud. Sånne mennesker har ingen frykt, ei heller skal de sørge.

Si: Min bønn, mitt offer, mitt liv og min død er alene for Gud hvis forsyning omfatter alt og som har ingen like. Jeg har blitt befalt å handle slik og er den fremste blant dem som oppfyller denne forståelsen av islam og ofrer seg selv for Allahs sak.

Dette er Min vei, så følg den og ikke følg noen annen vei som vil lede deg bort fra Hans vei.

Si til dem: Om dere elsker Gud, så følg meg og gå på min vei, slik at også Gud elsker dere og tilgir dere deres synder. Han er visselig Den mest tilgivende, evig barmhjertige.

Skillet mellom det naturlige og det moralske stadiet

Jeg vil nå gå over til å behandle de tre stadiene i livet hver for seg. Men først må jeg minne om at den naturlige tilstanden av menneske, den som domineres av *den ulydige sjel*, må ikke behandles som noe atskilt fra dets moralske tilstand. For Guds hellige ord betegner menneskets naturlige evner, kjødets lidenskaper og begjær som naturlige tilstander. Når disse så bevisst reguleres og kontrolleres, slik at de anvendes på rett vis og sted, omdannes de til moralske egenskaper.

På samme måte kan man heller ikke trekke noen fast og bestemt grense mellom den moralske og den åndelige tilstand. Mennesket går fra det ene stadiet til det andre ved fullstendig overgivelse til Gud. Dette er en fullkommen renselse av sjelen og en definitiv utryddelse av alle lavere tilbøyeligheter. Ved dette oppnås enhet med Gud og fullkommen fred i en tilstand av absolutt lojalitet mot, fullkommen kjærlighet til og fullstendig underkastelse under Guds vilje.

Så lenge menneskets naturlige tilstander ikke blir omvandlet til moralske egenskaper, fortjener det ingen heder – for slike naturlige tilstander finnes også hos andre dyr, og selv hos livløse objekter. På samme måte vil

kun det å være i besittelse av moralske egenskaper, ikke gi menneske noe åndelig liv. En person som fornekker Guds eksistens kan likevel utvise gode moralske egenskaper, slik som ydmykhet, fredsommelighet, avsky mot det onde og avsky for uorden. Dette er alle naturlige tilstander som også kan finnes hos en som er helt uvitende om frelsens kilde og som ikke har noen del i den. For eksempel finnes det mange dyr som er milde av vesen, og kan temmes til en slik harmløshet at de til og med underkaster seg straff uten å gjøre motstand. Likevel kaller vi ikke dem for mennesker, for ikke å snakke om mennesker av høye moralske egenskaper. På liknende vis kan en person som er helt på villspor og begår ugjerninger, likevel vise slike egenskaper.

Motbevis for læren om bevaring av livet

Det er mulig at et menneske utvikler sin barmhjertighet til den grad at det ikke engang vil tillate seg selv å ta livet av mikrober som utvikler seg i dets sår, eller at det er så hensynsfullt om bevaring av livet at det ikke ønsker å skade lus i sitt hår, eller ormer som utvikler seg i dets mage, blodårer og hjerne. Jeg kan tro at en persons barmhjertighet kan tilskynde vedkommende til å ikke bruke honning da den skaffes ved ødeleggelse av mange liv og ved utdrivelse av biene fra deres bikuber. Jeg kan også tro at en person unngår bruk av moskus da det involverer å drepe hjort og avskåre den fra dens unger. Jeg vil heller ikke benekte at det kan finnes mennesker som avstår fra å bruke perler eller silke siden de begge anskaffes ved å drepe ormer. Jeg kan til og med forstå at en person foretrekker å fortsette å lide i smerte fremfor å benytte seg av igler for å lette smerten fordi dette vil medføre at iglene dør. Og til slutt, om noen vil tro eller ei, men jeg kan til og med forestille meg at et menneske lar sin barmhjertighet og hensyn til liv gå så langt at det ikke vil drikke vann for å spare mikroorganismer i vannet, og heller tørste seg selv i hjel.

Jeg kan akseptere alt dette, men jeg kan ikke akseptere at disse naturlige tilstandende kan betraktes som moralske egenskaper. Eller at disse kan

tjene til å rense menneske for de indre urenheter som ligger som en hindring for sann gudserkjennelse.

En slik passiv harmløshet, som finnes i større utstrekning i visse dyr og fugler enn den gjør det blant mennesker kan ikke tjene som middel til å oppnå den ønskede grad av menneskelighet. I virkeligheten er en slik innstilling identisk med kamp mot naturen og dens lover, og i strid med den moralske egenskapen av å søke Guds velbehag. Det er ensbetydende med å forkaste de evner og velsignelser naturen har skjenket oss.

Åndelighet kan bare oppnås gjennom bruk av moralske egenskaper på rett sted til rett tid, og hele tiden vandre i utholdenhet på den vei Gud, Den allmektige, har staket ut for oss og helt og holdent underkaste oss Hans vilje. Et slikt sant, gudssøkende menneske er som en fisk ofret av Guds Egen hånd, som svømmer i Hans hav av kjærlighet.

Tre metoder for reformatjon

Vi oppsummerer som følger: Det er altså tre kilder som ligger til grunn for menneskets trefoldige natur; nemlig den ulydige sjel, den selvanklagende sjel og sjelen som har funnet fred. Av dette følger det at der også finnes tre stadier i sjelens utvikling eller reformatjon. På det første stadiet har vi å gjøre med barbarer som må læres grunnleggende sosial atferd så at de ikke vandrer omkring uten klær på kroppen, spiser kadaver eller drive med andre barbariske handlinger. Dette er det første og laveste trinn i reformatjonen eller forbedringen av mennesket. Dette er den metoden som vil måtte anvendes dersom man skal lære fullstendig ukultiverte og uvitende mennesker de grunnleggende moralske regler.

Når så denne personen har lært seg de elementære menneskelige adferdsregler er han klar for neste trinn i utviklingen. Han skal nå lære de høyere moralske egenskaper og hvordan han skal gjøre bruk av sine evner til rett tid og sted.

Den tredje metoden for reformasjon er at de som har ervervet høye moralske egenskaper, får smake enheten med Gud og Hans grenseløse kjærlighet. Disse er de tre reformasjonene som den ærverdige Koranen har omtalt.

Profetens komme da verden virkelig hadde et behov

Vår herre og mester, Den hellige profeten^{sa} ble oppreist på en tid da hele verden var sunket ned i uvitenshetens dypeste mørke. Den allmektige Gud sier:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ¹⁶

Ufred og fordervelse har spredt seg til lands og til vanns. Dette hen-tyder til at de som kalles for Skriftens folk såvel som de folk, som aldri har mottatt noe hellig skrift fra Gud, alle var blitt fordervet. Koranen ble derfor sendt for å bringe liv til de døde, som den selv sier:

إِغْلَبُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا¹⁷

Vit at Allah igjen skal skjenke liv til jorden etter dens død. På denne tid levde det arabiske folk i dypeste mørke og barbari. Ingen sosiale lover ble fulgt og med stolthet begikk de de mest avskyelige handlinger. Det fantes ingen grenser for hvor mange kvinner en mann kunne gifte seg med og alle forbudte ting ble gjort lovlige, til og med å ekte sin mødre ble ansett som lovlig.

Det var for å sette en stopper for denne forferdelige skikken at Gud, Den allmelitt forbudt for derektige, foreskrev følgende:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ¹⁸

16. Ufred og fordervelse har tatt over til lands og til vanns (Koranen, 30:42)

17. Vit at Allah sannelig skjenker liv til jorden etter dens død (Koranen, 57:18)

18. Forbudt for dere er deres mødre... (Koranen, 4:24)

Det vil si i dag er deres mødre blitt forbudt for dere.

Man spiste kadaver og noen var til og med kannibaler. Den synd fantes ikke som de ikke begikk. De aller fleste trodde ikke på noe liv etter døden og mange av dem fornektet Guds eksistens. De drepte sine jentebarn med sine egne hender. Foreldreløse drepte de for å tilrane seg deres eiendom. Tilsynelatende hadde de skisskelse som mennesker, men var blottet for fornuft. De eide ingen ærbarhet, skam eller selvrespekt. De drakk vin som det var vann, og ekteskapsbrudd ble begått uten de minste skrupler. Hor var en dyd, ikke en synd og gjorde at en mann vant anseelse i stammen. Deres uvitenhet var så fremtredende at nabofolkene kalte dem *de uvitende*.

På en slik tid og for å reformere slike folk sto så vår herre og mester, Den hellige profet^{sa}, frem i Mekka. Det var nå det var tid for at de tre typene av reformasjoner, som vi her har omtalt, skulle gjennomføres ved hjelp av Den hellige Koranen. Dette er grunnen til at Koranen hevder å være en mer perfekt og fullkommen rettleiding for menneskene enn noen annen bok. Det er bare den som fikk muligheten til å benytte seg av alle disse tre typer av reformasjon, fullendt fra begynnelse til slutt. Andre skrifter hadde aldri en slik sjanse. Hensikten med Koranen var å redde menneskene ut av barbariet og gjøre dem til virkelige mennesker. Deretter måtte den lære dem en fullkommen moral og gjøre dem til gode mennesker. Og endelig måtte den løfte dem opp til fremskrittets høyeste tinder og gjøre dem til manifestasjoner av de guddommelige egenskaper. Den hellige Koranen gir de mest perfekte og fullendte forskrifter på alle disse områder.

Formålet med Koranen:

Forbedring av menneskets tre tilstander

Før jeg går i dybden med dette spørsmålet om menneskets tredoble reformatjon, må jeg henlede deres oppmerksomhet på et annet, meget viktig punkt: Koranen pålegger ingen forskrifter med tvang. Hele formålet med Koranen er menneskets tredoble reformatjon, og alle dens læresetninger er rettet mot det formålet. Alle andre retningslinjer og forskrifter tjener kun til å oppnå disse reformatjonene.

Slik som en lege, ved legemlige sykdommer, er opptatt av å gi rett behandling – salver, medisiner eller operative inngrep – til rett tid. På samme måte anvender Den hellige Koranen, på grunn av sin medfølelse for menneskeheten, den læren og de midler den foreskriver på rett sted til rett tid. Alle disse moralske lærdommer, forskrifter og doktriner har en altoverskyggende hensikt; de tjener alle til å omdanne mennesket fra det barbariske stadiet til det moralske, – og derfra videre til det åndelige stadiet, et stadiet som er grenseløst i sine utviklingsmuligheter.

Menneskets naturlige tilstand med et

veldefinert rammeverk blir til moralske egenskaper

Vi har allerede berettet at naturlige tilstander ikke er noe atskilt fra moralske tilstander. Når disse så styres og anvendes til rett tid og sted, under rettleiding av sunn fornuft og overveielse, omdannes de til moralske egenskaper. Så lenge disse ikke ledes av fornuftens og samvittighetens direktiver faller disse overhodet ikke inn under kategorien moralske egenskaper, selv om de måtte ligne dem aldri så mye. De er og blir naturlige og instinktive impulser. La oss ta ett eksempel her: Den hengivenhet og lydighet en hund eller et lam viser overfor sin herre kan ikke betraktes som en dyd eller gode manerer. Ei heller kan en ulvs eller en løves villskap defineres som dårlig

oppførsel. En moralsk tilstand er alltid resultatet av fornuftig overveielse som finner sted også under hensyn til tid og sted.

En person som ikke anvender fornuft og overveielse er som et barn hvis sinn og intellekt ikke styres av fornuft, eller som en sinnssyk som har mistet sin fornuft og forståelse. Et barn eller en sinnssyk person kan også noen ganger oppføre seg slik at det liksom øver moralsk handling, men intet fornuftig menneske vil kalle den for moralsk oppførsel da det ikke springer ut av fornuft og ikke tar hensyn til høvelighet. Det er ikke annet enn naturlige reaksjoner på dets omgivelser.

For eksempel vil et barn når det er født hurtig søke etter morens bryst, mens en kylling vil begynne å hakke med nebbet for å finne føde. På samme måte arver en igle instinktivt en igles egenskaper og en slange eller en løve arver sin spesielle arts egenskaper.

Spesielt bør man observere hvordan et barn allerede kort tid etter fødselen begynner å vise menneskelige reaksjonsmønstre. Og når det nærmer seg tolv til atten måneder blir reaksjonene meget tydelige. Det gråter høyere, smilet utvikles til latter og blikket blir mer konsentert. I denne alderen utvikler det også en annen naturlig egenskap: det begynner å uttrykke sitt velvære eller mangel på sådan gjennom sine bevegelser, og søker å slå til noen eller å gi andre noe. Alle disse bevegelsene er fremdeles et resultat av naturlige impulser.

Slik er også mennesket i vill tilstand når dets intellekt ennå befinner seg i en slags fostertilstand. Det er underlagt tilbøyelighetene i sin natur og hva det enn gjør, gjøres i lydighet mot dem. Handlingene er ikke et resultat av fornuftig overveielse. Dets handlinger er alltid reaksjoner på dets naturlige impulser. Men man kan ikke dermed si at alt det han foretar seg er upassende. Noe av det kan se ut som et fornuftig vesens bevisste handlinger, men man kan likevel ikke nekte at de ikke skjer som følge av fornuftig tankegang eller nøyere overveielse av om adferden er passende eller upassende. Og selv om den til en viss grad skulle være motivert av

fornuft kan det likevel ikke stoles helt på den da det fortsatt er naturlige og instinktive impulser som råder.

Sann moral

Kort sagt kan man ikke kalle en persons handlinger for moralske dersom de kun er underlagt hans naturlige impulser, slik som de hos laverestående levende vesen, barn eller sinnssyke.

Det første stadiet i et moralsk vesens liv; det vil si et vesen hvis handlinger kan betraktes som gode eller dårlige, begynner først når dets gudgitte fornuft er moden til å skille mellom gode og dårlige handlinger, eller gode og dårlige handlinger av forskjellig grad. Et slikt menneske er lei seg når det har latt en mulighet til å gjøre godt stå ubenyttet, eller det føler anger og fortvilelse dersom det har gjort noe dårlig eller ondt. Dette er det andre stadiet i menneskets liv som Guds hellige ord, Koranen, betegner som den selvanklagende sjel. Men man må huske at bare ren formaning ikke er nok for å føre et vesen fra barbariet til stadiet av den selvanklagende sjel.

Det er nødvendig at vedkommende blir bevisst om Guds eksistens til den grad at han/hun ikke anser sin skapelse for å være formålsløs eller uten mening – slik at en erkjennelse av det guddommelige kan føre til sant moralske handlinger. Nettopp derfor har Gud rettet oppmerksomheten mot behovet for sann Gudserkjennelse, og forsikret at enhver handling og moral bærer frukt; som allerede i dette liv bevirker til enten åndelig lykke eller pine, og i det kommende vil manifestere seg langt tydeligere. På dette utviklingsstadiet vil altså menneskets fornuft, samvittighet og erkjennelse ha nådd det stadiet at det overveldes av anger når det gjør det onde og det er ivrig etter å gjøre det gode. Det er på dette stadiet at menneske tilegner seg høye moralske kvaliteter.

Skillet mellom Khalq og Kholq

Det vil her være passende at jeg også definerer ordet *Kholq* (moral). Det finnes to ord som er like, med unntak av vokallyden. Det ene ordet er *Khalq*, som betyr den ytre, fysiske skapelse og det andre er *Kholq*, som betyr den indre, åndelige skapelse. Da indre fødsel eller skapelse blir fullkommengjort gjennom moralsk fullkommenhet og ikke gjennom menneskets medfødte lidenskaper står *Kholq* for moralske kvaliteter, ikke naturlige impulser.

Vi vil korrigere den svært alminnelige misforståelsen at overbærenhet, ydmykhet og underdanighet, osv. er den eneste form for egenskaper som kjennetegner god moral. Sannheten er at tilsvarende enhver ytre handling er en indre egenskap som betegnes som moralsk når den utøves på rett tid og sted. For eksempel når man gråter, feller man tårer fra øynene, mens i hjertet er det da en myk egenskap vi kan kalle mildhet. Denne blir en moralsk egenskap når den brukes på rett tid og vis under veiledning av fornuft. Videre kan et menneske bruke sine hender til å verge seg mot eller motsette seg sin fiende, og tilsvarende denne ytre kraft vil det da i hjertet være den egenskap vi kaller mot. Dette er også en høy moralsk egenskap, som et menneske nødvendigvis må være i besittelse av for å oppnå fullkommenhet. Likeledes kan en person med sin styrke redde et undertrykt medmenneske fra dets undertrykkere, føle seg forpliktet til å gi noe til de trengende, de sultende, eller til å tjene menneskeheten på en annen måte. Alle disse handlingene utgår fra den egenskap vi kaller medfølelse.

I en annen situasjon straffer kanskje en person en overgriper, og den indre egenskap som da kommer til uttrykk er gjengjeldelse. I andre tilfeller kan en som har lidd urett avholde seg fra å øve gjengjeldelse og heller overse den misgjerning som er skjedd. Å avholde seg fra å straffe urett er den moralske egenskapen vi kaller for overbærenhet og utholdenhet. På samme måte kan en person bruke sine hender, føtter, hjerne eller formue til å gjøre godt mot sine medskapninger, og egenskap som da er i funksjon

betegner vi som velvillighet. Sannheten er at alle disse egenskaper kun kan kalles for moralske egenskaper når de anvendes på rett tid i de rette situasjoner. Henvendt til vår hellige profet, må Allahs velsignelser og fred være med ham, sier Den allmektige Gud:

وَأِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿١٩﴾

At du besitter visselig høye moralske egenskaper. Det betyr at alle høye moralske egenskaper slik som velvillighet, mot, rettferdighet, barmhjertighet, godhet, sannferdighet, edelmodighet, osv. var forenet i den hellige Profetens^{sa} personlighet i et fullkomment hele. Kort sagt; alle egenskaper mennesket er utstyrt med slik som høflighet, beskjedenhet, ærlighet, vennlighet, nidkjærhet, standhaftighet, ærbarhet, formhet, rettferd, sympati, mot, gavmildhet, overbærenhet, tilgivelse, utholdenhet, oppriktighet og troskap – når disse utøves med fornuft og overveielse til rett tid og sted betegnes de som moralske egenskaper eller moral. Og alle disse moralske egenskaper er i utgangspunktet naturlige og instinktive impulser som omdannes til moralske egenskaper ved bevisst, overveid og tilsiktet anvendelse.

En annen viktig egenskap ved menneske er at det stadig er under utvikling. Og ved å følge sann religion, ha rett omgangskrets og leve etter gode, moralske forskrifter klarer den å omforme naturlige tilbøyeligheter til moralske kvaliteter – noe som ikke er mulig for noe annet laverestående levende vesen.

Menneskets naturlige tilstand

Vi skal nå se nærmere på de lærdommer Koranen gir oss i tilknytning til det første trinn i denne tredoble reformasjonen av mennesket. Disse lærdommer regulerer den siden av moralen, som kalles gode manérer, det vil si lover som styrer dagliglivets gjøremål, slik at den uvitende barbar ved å

19. Og du bygger visselig på høye moralske egenskaper (Koranen, 68:5)

følge dem kan forandres til et sosialt menneske. De påbud Koranen gir oss på dette området er følgende:

حَرَّامَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَزَوَّجَاتُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْبُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ²⁰

لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهَ اللَّهُ ²¹

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ²²

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ ... وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْبُؤْمَنِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْنَهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ وَلَا مَخْذِيٍّ أَخْدَانٍ ²³

وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ²⁴

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ ²⁵

20. Forbudt for dere er deres mødre og deres døtre og deres søstre, og deres faste og deres mostre, og deres brors døtre og deres søsters døtre, og deres fostermødre som har ammet dere, og deres fostersøstre og deres svigermødre og deres stedøtre, som er oppvokst i deres hus - fra dem av deres hustruer som dere har hatt samkvem med - men om dere ikke har hatt samkvem med dem, så hviler det ingen brøde på dere - og videre hustruene til deres sønner, som er fra deres lender. *Og forbudt for dere er også* at dere har to søstre som hustruer *på en gang* foruten det som allerede har skjedd, sannelig Allah er stadig tilgivende, evig barmhjertig. (Koranen, 4:24)

21. Det er ikke tillatt for dere at dere tar kvinners arv mot dems vilje. (Koranen, 4:20)

22. Og gift dere ikke med kvinner som deres fedre har ektet, unntatt det som allerede har skjedd. (Koranen, 4:23)

23. Alle rene ting er blitt tillatt dere... Og de kyske kvinner fra de troende, og de kyske kvinner fra dem som Skriften ble gitt til før dere, idet dere gir dem deres medgift når dere ekter dem og ikke bedriver utukt og heller ikke tar hemmelige elskerinner (Koranen, 5:6)

24. Og drep ikke dere selv (Koranen, 4:30)

25. Og drep ikke barna deres (Koranen, 6:152)

لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ²⁶

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ ²⁷

وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ ²⁷

وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ²⁸

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنِ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا ²⁹

إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجَسٌ

مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ³⁰

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ الْمَيْمَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنَازِيرِ وَمَا أَهْلَ الْغَيْبِ اللَّهُ بِهِ وَالسُّخْنَةُ وَالْمَوْقُودَةُ

وَالْمُتَرَدِّيةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ ³¹

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ ³² قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبُ ³²

إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ ³³ وَإِذَا قِيلَ انشُزُوا ³³

26. Tre ikke inn i andre hus enn deres egne før dere har bedt om tillatelse og hilst dets beboere med fredshilsen. (Koranen, 24:28)

27. Og om dere ikke finner noen der inne, så tre ikke inn i dem før det blir gitt dere tillatelse. Og om det blir sagt til dere: "Gå tilbake", så gå tilbake. Det er mer sømmelig for dere. (Koranen, 24:29)

28. Og gå inn i deres hus gjennom de fremre dørene. (Koranen, 2:190)

29. Og om noen ærer dere med en hilsen, gjengjeld så med en bedre, eller i det minste gjengjeld den samme. (Koranen, 4:87)

30. Rusmidler og lykkespill, og avgudsdyrkelse og loddtrekning ved pileskudd er ikke annet enn urenheter, et Satans verk. Unngå da dette helt og holdent, for at dere skal lykkes. (Koranen, 5:91)

31. Forbudt for dere er det selvdøde og blod og svinekjøtt og det som et annet navn enn Allahs er påkalt over ved slakt, og det kvalte og det som er drept ved slag, og det som er drept ved fall, og det som er stanget i hjel, og det som de ville dyrene har spist av, unntagen det som dere slakter før dets død, og forbudt er også det som er ofret på et alter. (Koranen, 5:4)

32. De spør deg om hva som er tillatt for dem. Si: "Alle rene ting er tillatt for dere". (Koranen, 5:5)

33. Når det sies til dere: Gjør plass i forsamlingene, så gjør plass, og Allah vil skaffe dere plass. Og når det sies: Reis dere, så reis dere. (Koranen, 58:12)

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا³⁴

وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا³⁵

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ³⁶ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ³⁷

وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ³⁸

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى³⁹

وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا⁴⁰

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ⁴¹

وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُغْسِطُوا فِي الْمَيِّتِ فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبْعَ

فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آذَنَى⁴² أَلَّا تَعُولُوا⁴³

وَاتُوا النِّسَاءَ صَدُقَتِهِنَّ نِحْلَةً⁴⁴

Her sies det at forbudt for dere er deres mødre, og deres døtre, og deres søstre, og deres faste, og deres mostre, og deres brors døtre, og deres søsters døtre, og deres fostermødre som har ammet dere, og deres fostersøstre,

34. Og spis og drikk, men overdriv ikke (Koranen, 7:32)

35. Og før en ærlig og utvetydig tale. (Koranen, 33:71)

36. Ditt hjerte (klær) skal du rense. Og hold deg borte fra all slags urenhet. (Koranen, 74:5-6)

37. Og gå med moderate skritt og senk din stemme. (Koranen, 31:20)

38. Og forsyn dere med *nødvendig* forsyning, men det beste forråd er gudfryktighet. (Koranen, 2:198)

39. Og om dere er i en tilstand av urenhet, så *rens dere* fullt ut ved å ta et bad. (Koranen, 5:7)

40. Og i deres eiendeler var det en andel for den bedende, og den trengende som ikke spør (Koranen, 51:20)

41. Og om dere frykter å ikke kunne handle rettferdig angående de foreldreløse, så gift dere med kvinner som behager dere, to, tre eller fire. Men om dere frykter å ikke kunne opprettholde rettferdigheten, så er én *nok*, eller dem deres høyrehender besitter. Dette er den nærmeste *handlemåte* for at dere skal unngå urett. (Koranen, 4:4)

42. Og gi kvinnene deres medgift med glede. (Koranen, 4:5)

og deres svigermødre og deres stedøtre av deres koner som dere har hatt samkvem med, men om dere ikke har hatt samkvem med dem, så hviler det ingen brøde på dere – og videre hustruene til deres sønner, som er fra deres lender. Og forbudt for dere er også at dere har to søstre på en gang. Alt dette som ble gjort tidligere, er nå blitt forbudt dere.

Det er ikke tillatt for dere at dere arver kvinner mot deres vilje. Ei heller er det tillatt at dere gifter dere med kvinner som deres fedre har ektet, unntatt det som allerede har skjedd.

Tillatt for dere er de kyske kvinner fra de troende, og de kyske kvinner fra dem som Skriften ble gitt til før dere, idet dere gir dem deres medgift når dere inngår ekteskap med dem og ikke bedriver utukt, ei heller tar hemmelige elskerinner. Det var en skikk blant noen av disse uvitende araberne at dersom en mann ikke fikk barn, gikk hans kone i all hemmelighet til en annen mann for å få barn. Den hellige Koranen forbød denne skikken. Uttrykket *hemmelig elsker/elskerinne* refererer til denne skikken.

Videre sies det: Ikke drep dere selv, ei heller drep deres avkom. Og tre ikke inn i andre hus, enn deres egne, slik som fritt vandrende barbarere, før dere har bedt om tillatelse. Og når dere så har fått tillatelse og trådt inn, hils da dets beboere med fredshilsen. Og dersom dere ikke finner noen i huset, så tre ikke inn inntil det blir gitt dere tillatelse. Og om dere blir fortalt av innbyggere om å gå tilbake, så gå tilbake.

Og ikke gå inn i hus ved å hoppe over vegger, men gå gjennom dørene. Og når du blir hilset med fredshilsen, så gjengjeld dette med en enda bedre fredshilsen.

Rusmidler, lykkespill, avgudsdyrkelse og loddtrekning er ikke annet enn urenheter, et Satans verk, unngå da dette helt og holdent.

Forbudt for dere er det selvdøde og blod og svinekjøtt og det som et annet navn enn Allahs er påkalt over ved slakt, og det kvalte og det som er drept ved slag, og det som er drept ved fall, og det som er stanget i hjel, og det som de ville dyrene har spist av, unntagen det som dere slakter før dets død, og forbudt er også det som er ofret på et alter; for alt dette er åtsel.

Om de spør deg hva som er tillatt for dem, si: Alle rene og gode ting er tillatt for dere. Avstå fra det som er åtsel eller likner det eller er uren.

Når dere bes om om å gjøre plass i deres forsamlingene, så vær raske med å gjøre plass slik at andre kan sitte. Og når det sies til dere at dere må reise dere, så reis dere uten noen ytterligere forsinkelse.

Spis av det som er tillatt og sunt slik som kjøtt, grønnsaker, linser, osv., men overdriv ikke i noe henseende. Unngå forfengelig tale, og før en beleilig og rett på sak tale.

Hold deres kropp og klær rene, og også gater og steder der dere tar dere sitteplass, det vil si ta et bad med jevne mellomrom og dyrk vanen med å holde deres hjem rent og ryddig.

Snakk med en måteholden lyd; ikke for høylydt, ei heller som hvissing, unntatt når situasjonen krever dette, altså hold fokus på middelveien. Gå med moderate skritt, verken for fort eller for sakte, og igjen ha middelveien i fokus.

Når dere skal på reise, så gjør forberedelser og ta med nok forsyninger så dere slipper å tigge. Og når dere har samkvem med deres ektefeller, rens dere selv ved å ta et bad.

Når dere spiser, så gi ut av deres føde til den trengende som spør og også til hunder, fugler og andre dyr.

Det er ikke noe galt i å gifte seg med foreldreløse jenter som dere har omsorgsansvar for, men om dere frykter å ikke kunne handle rettferdig fordi de er foreldreløse, så gift dere med kvinner som har foreldre og slektninger som passer på dem, slik at slike kvinner viser dere respekt og at også dere er hensynsfull overfor dem.

Og dere kan gifte dere med to, tre eller fire *gitt* at dere kan behandle dem alle likt. Men om dere frykter å ikke kunne opprettholde rettferdigheten, så gift dere bare med én, selv om dere skulle føle behov for flere.

Grensen på fire er satt for at man ikke skulle være tilbøyelige til å gifte seg med et stort antall – kanskje oppmot hundre i tråd med sine eldre skikker – og også for at man ikke skulle være tilbøyelige til utukt.

På denne måten innskrenker Koranen polygami etter først å ha gitt en tillatelse. En alt for streng innskrenkning kunne lett resultert i usedelighet og hor. Samtidig satte den en stopper for den gamle skikken med å gifte seg med et ubegrenset antall kvinner. Videre sies det at gi deres kvinner medgift frivillig.

Dette er den hellige Koranens første reformasjon. Gjennom dette løftes mennesket fra uvitende barbarer til sosial samfunnsborger. Denne læren inneholder kun regler for god oppførsel og sosial atferd, ingen retningslinjer for en høyere moral gis her. Slik måtte denne første læren være fordi det folk Den hellige profet^{sa} ble sendt til, levde i en slik fullstendig tilstand av barbarisme at det de hadde behov for, var helt elementære regler for sosial adferd.

Hvorfor svinekjøtt er forbudt

Et punkt fortjener særlig oppmerksomhet. En av de ting muslimene har fått forbud mot å spise, er svinekjøtt. Det arabiske ordet for svin er *Khinzir*, som er sammensatt av ordene *Khanz* og *Ara*. Det første betyr *svært stygg* og det andre *jeg ser*. Ordet betyr altså: *Jeg anser det som svært stygt*.

Det navnet Gud ga dette dyret fra begynnelsen, peker altså hen på den urenhet det er i besittelse av. Det er interessant å merke seg er at på hindi kalles dette dyret for *Su'ar*, som er sammensatt av *Su* og *Ar*, og som også betyr: *Jeg anser det som svært stygt*. Det er ingen overraskelse at vi finner arabiske ord i hindi. I boken *Minanur-Rahman* har vi bevist at arabisk er mor til alle andre språk og at vi derfor vil finne mange arabiske ord i alle språk. *Su* er altså et arabisk ord og det tilsvarende på hindi er *badd*.

Dyret kalles også *badd* på hindi. På den tiden da arabisk fremdeles var det universelle språket så var utvilsomt dette dyret kjent i landet ved et arabisk ord som er synonymt med *Khinzir* og slik er det den dag i dag. Det er mulig at sanskrit formen av ordet kan ha endret seg noe, men det er ingen tvil om at det opprinnelige ordet er *Khinzir*, et ord som faktisk forklarer seg selv. Det bør ikke være nødvendig å diskutere om det er passende

å anvende dette ordet om dyrets vaner. Alle vet at det spiser det motbydeligste og mest urene avfall, og at dets væremåte er til det ytterste skamløs. Grunnen til forbudet mot svinekjøtt burde således være innlysende. Om vi spiser det, vil det ha svært skadelig innvirkning både på legeme og sjel, for som vi tidligere har vist, påvirker menneskets føde både dets indre og ytre system.

Selv i før-islamisk tid var greske leger av den mening at å spise kjøttet av dette dyret skadet evnen til beskjedenhet og fostret skamløshet. Av samme grunn forbyr den islamske loven også å spise selvdøde dyr; det påvirker de moralske egenskaper negativt og er skadelig for kroppen. Det samme gjelder dyr som blir kvalt eller drept av slag.

Blodet, som i slike tilfeller blir værende i skroten, fordervs hurtig og derved blir hele kjøttet fordervt. Nyere forskning har vist at bakteriestoff i blodet på denne måten raskt forderver og ødelegger kjøttet.

Menneskets moralske tilstand

Andre del av Koranens reform av mennesket, er at den forvandler det til et høyere, moralsk vesen. Dette er et omfattende emne, og skulle vi utdype det i detaljer, ville det bli så tidkrevende at ikke engang en tiendedel ville kunne leses opp i løpet av den tid som er gitt til dette foredraget. Vi vil derfor illustrere dette emnet ved å ta for oss noen få av de moralske egenskaper Koranen legger vekt på.

Moralske egenskaper faller inn under to kategorier. For det første; de egenskaper som gjør en person i stand til å avstå fra det onde; og dernest de egenskaper som setter ham i stand til å gjøre godt. Under den første kategori finner vi de egenskaper som gjør at han med tunge, hånd, øye og en hvilken som helst annen kroppslig legemsdel avholder seg fra å gjøre skade på sine medmenneskers liv, ære, eiendom eller overhodet nærer noe ønske om å gjøre slikt. Under den andre kategori finner vi de egenskaper som gjør at han søker å gjøre godt mot sin neste med hensyn til hans ære og

eiendom, både med tunge, hånd, rikdom eller evner. Herunder kommer også det å avstå fra å straffe en person som har begått en misgjerning, fordi denne personen vil da slippe den fysiske straff eller tap av eiendom eller verdi han hadde gjort seg fortjent til. Han kan også legge ham en slik straff at det blir til velsignelse for vedkommende.

Moralske egenskaper for å avstå fra det onde

Moralske egenskaper, som den sanne Skaperen har angitt, for å avholde seg fra å gjøre det onde, er kjent under fire betegnelser på arabisk, som spesifikt betegner alle menneskelige begreper, former for atferd og moral.

Den **første** av disse moralske egenskapene kalles *ihsan* eller kyskhets. Ordet betegner en dyd som knytter seg til menns og kvinners seksuell liv. En mann eller kvinne som avholder seg fra ulovlig sex, og fra enhver handling som kan lede frem til dette, kalles kysk. Lever man ikke etter dette blir følgene for de involverte parter vanære og skam i dette liv, og i det kommende en streng straff. I tillegg bringer det vanære og ulykke over dem som står slike nær. Forresten, om en person er skyldig i å tukte en annens hustru, selv om hun ikke har funnet sted, men er i innledning, vil selvspekten til hennes mann pålegge ham å skille seg fra henne for hennes vilje til å akseptere en slik tilnærming, eller for å ha begått hor. Ingen person er således verre enn den slyngel som er skyld i at en mann mister sin hustru og barna sin mor, og som på denne måten fordrer hele hjemmets fred og bringer ødeleggelse over såvel den uskyldige mann og de uskyldige barn som over den skyldige hustru.

Det første vi bør huske angående denne høye moralske egenskap, som kalles kyskhets, er at ingen fortjener ros for å avholde seg fra kjødelige lyster dersom de fra naturen ikke er i besittelse av slike. Bare den person som er i stand til å begå en synd, men likevel avstår fra den, fortjener betegnelsen *moralsk*. Man kan ikke si at en person som er mindreårig, impotent, er evnukk eller som et resultat av meget høy alder har mistet sin manndoms kraft, er kysk fordi vedkommende avholder seg fra ulovlig kjønnslik

omgang. Den kyskhets som utvises i slike tilfeller, er en naturlig tilstand, og som vi så ofte har sagt regnes ikke naturlige tilstander som moralske egenskaper. Det er en viktig skillelinje mellom naturlige tilstander og moralske egenskaper.

Moralske egenskaper blir det først når man har muligheten til å begå en ulovlig handling, men etter fornuftig overveielse likevel avstår fra det. Det er derfor klart at barn under pubertetsalderen eller mennesker som av en eller annen grunn er berøvet den evnen det i dette tilfellet legges restriksjoner på, ikke kan påstås å være i besittelse av kyskhets moralske egenskap, selv om deres levemåte synes å være kysk. Deres kyskhets vil bare være deres naturlige levestil. Denne dyden gjelder både menn og kvinner og de retningslinjer vi finner i Guds hellige ord rettes derfor til dem begge.

Her sies det:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۖ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ... ﴿٤٣﴾
وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ...
وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۖ
وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٤﴾
وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً ۖ وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٤٥﴾
وَلْيَسْتَغْفِرِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا

43. Si til de troende menn, at de skal senke sine blikk og bevare sin kyskhets. Dette er renere for dem... Og si til de troende kvinner at de også skal senke sine blikk og bevare sin kyskhets. Og ikke framvis sin skjønnhet og pryde, unntatt det som er synlig. Og at de skal dekke over sin barm med sine hodeplagg... . Og de skal ikke stampe med sine føtter slik at deres skjønnhet som de skjuler, viser seg. Og vend dere alle til Allah, dere troende, idet dere søker tilgivelse, for at det må gå dere vel. (Koranen, 24:31-32)

44. Og kom ikke nær utukt, for det er visselig noe skjendig og en ond vei. (Koranen, 17:33)

45. Og la dem som ikke ser noen *mening* i ekteskap, avholde seg kyske (Koranen, 24:34)

وَرَهْبَانِيَّةٍ ابْتَدَعُوا مَا كَتَبْنَا عَلَيْهَا... فَمَارَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا⁴⁶

Si til de troende menn at de skal avholde sine blikk fra å skue fremmede kvinner så uforbeholdent at de blir seksuelt opphisset av dem. De skal gjøre det til en vane å alltid vokte og senke sine blikk, og at de skal vise selvbeherskelse, og bevare sin dyd for enhver pris. På samme måte bør de avholde sine ører fra å høre på fremmede kvinner, det vil si at de ikke bør lytte til fremmede kvinners vakre stemmer og sang, eller til fortellinger om deres skjønnhet. Dette er den beste måten å bevare sine øyne og hjerter rene på.

Si til de troende kvinner at også de skal avholde seg fra å skue fremmede menn, og avholde sine ører fra å høre på deres lidenskapelige stemmer, og bevare sin dyd. At de skal dekke til sin skjønnhet, og ikke åpenbare den for fremmede. De skal trekke sine hodeplagg over sine bryst, og derved dekke sine hoder, ører og kinnene. De skal ikke slå sine føtter på bakken slik som dansere. Dette er rettledningen som, om man holder fast ved den, kan beskytte en fra moralsk forfall.

Den andre metoden er å vende seg til Gud, den allmektige, og be Ham om å beskytte en fra å snuble og fallgruver. En annen rettledning er: Gå ikke nær hor! Det betyr at man skal unngå alle slike begivenheter hvor tanker kan ledes i den retning, og avholde seg fra alle slike veier som kan føre en til denne synd. Veien til hor er en ond vei for den hindrer en i å drive seg frem mot sitt mål, og er meget skadelig med tanke på å oppnå målet ved livet. De som ikke finner midler til å gifte seg, bør bevare sin kyskhets på andre måter; for eksempel gjennom faste, diett eller hardt arbeid.

Noen har også oppfunnet slike metoder som å bevisst avholde seg fra giftemål, å leve i sølibat eller leve i munkevesen. Men Gud har ikke pålagt dem det, og derfor maktet de heller ikke å overholde disse selvpålagte forbud på rett vis. Det er en indikasjon på at dersom munkevesen eller

46. Og Vi forskrev dem ikke det munkevesenet som de selv har funnet på... Men de ivaretok ikke det formålet, slik de skulle ha ivarettatt. (Koranen, 57:28)

sølibat hadde vært Guds bestemmelse, ville alle mennesker måtte leve etter det. I så tilfelle ville den menneskelige rase vært utdødd for lenge siden. Å opprettholde kyskhets ved å la seg kastrere, ville være det samme som å kritisere Skaperen, som har lagt denne evnen ned i mennesket. Videre er det innlysende at det ikke er noe som helst prisverdig i å være ute av stand til å begå en handling. Kun den fortjener ros, som kjemper mot onde lyster og av frykt for Gud overvinnes slike ødeleggende lidenskaper. En person som besitter denne evnen, får i virkeligheten dobbel fortjeneste, fordi han utøver den til rett tid og sted og fordi han avholder seg fra det når det ikke er tillatt. De som ikke har denne evnen, får heller ikke noe av denne fortjeneste. En som er blitt som et barn, fortjener da ingen ros for hva han har mistet evnen til å gjøre! – Fortjener et barn ros for sin kyskhets? *Uten kamp, ingen seier, og uten seier, ingen lønn.*

Fem kur for å bevare kyskhets

Disse versene inneholder ikke bare en ypperlig lære som hjelper oss å bevare kyskhets; den gir dessuten også fem råd mot ukyskhets eller uanstendighet. Disse er: 1) å avstå fra å stirre på fremmede, 2) å avstå fra å lytte til fremmedes stemmer, 3) å avstå fra å lytte til utlegninger om de fremmedes skjønnhet, 4) å unngå enhver situasjon som kan friste en henimot uanstendige hensikter og handlinger nevnt, 5) å beherske seg dersom man lever alene, gjennom faste, diett, osv.

Vi kan i trygg forvisning hevde at denne lære med alle sine utmerkede råd slik vi finner den i den hellige Koranen er særegen for islam. Vi bør merke oss at menneskets naturlige tilstand fra der den seksuelle trang har sin opprinnelse, og som mennesket ikke fullt ut kan kontrollere unntagen ved at det gjennomgår en fullstendig forvandling, er slik at når enn muligheten er til stede vil denne trang oppildnes og derved sette personen i alvorlig fare. Derfor er Den allmektiges bud ikke det at vi fritt kan skue fremmede kvinner, betrakte deres skjønnhet, og observere alle deres bevegelser i dans, osv. dersom vi gjør det med et rent sinn; ei heller har vi fått

bud om at vi kan lytte til deres vakre sang eller historier om skjønnhet så sant det skjer med et rent hjerte. Nei, vi har derimot blitt befalt å ikke beskue deres skjønnhet – hva enten det skjer med rent eller urent sinn. Ei heller å høre til deres vakre sang eller beskrivelser av skjønnhet – hva enten det skjer med rent eller urent hjerte. Vi har blitt instruert til å avsky det slik som vi avskyr åtsel, så vi ikke snubler. Det er altså ikke tillatt oss å gjøre ting som fører oss inn på usikker grunn. Dersom en ikke vokter sitt blikk, vil det utvilsomt en eller annen gang føre en i fare.

Siden Gud, den allmektige, ønsker å bevare våre øyne, våre hjerter og også alle våre andre legemsdeler, rene og uskyldige, har Han gitt oss denne vakre lære. Det finnes ingen tvil om at uhemmet beskuelse, vil lett kunne føre en i fare. Slipper man en sulten hund løs hvor det finnes kjøtt i mengder, er det fåfengt å håpe at den vil beherske seg. Gud har derfor ønsket at menneskets kjødelige begjær ikke får ulme selv i hemmelighet, og at det unngår enhver slik situasjon som kan oppildne disse onde lidenskaper.

Dette er den filosofi som ligger bak det islamske prinsipp om tildekning og atskillelse mellom kjønnene. Guds ord om dette ble ikke gitt for å stenge kvinnene inne som i et fengsel. Dette tror bare de som ikke er kjent med de rette handlingsmønstre i islam. Hensikten med disse retningslinjene er å hindre både menn og kvinner fra å la deres øyne streife fritt omkring og fremvise sin skjønnhet for hverandre. Dette er regler som tjener begge kjønn til gode. Det arabiske uttrykket som brukes i den hellige Koranen i denne kontekst, er *ghadd-e-bassar*. Det betyr å holde sitt blikk tilbake fra slikt som det ikke er sømmelig å se på, og samtidig se på det som er tillatt. Ethvert fromt menneske som ønsker å holde sitt hjerte rent, bør ikke stirre fritt i enhver retning som en uforstående barbar. Å senke blikket når situasjonen krever det, er en nødvendighet i det sosiale liv. Dette er en adferd som forvandler naturlige impulser til høye moralske egenskaper uten å skape hindringer for menneskets sosiale behov. Dette er den dyd man i islam kaller kyskhhet.

Den **andre** moralske egenskapen som gjør at man avstår fra det onde, er det som på arabisk kalles *amanat*, det vil si *ærlighet og pålitelighet*. Den består i intoleranse overfor å påføre andre skade ved å bedra dem eller tilegne seg deres eiendeler på urettmessig vis. Dette er en egenskap som finnes naturlig i mennesket. Dette er grunnen til at et spedbarn som følger sin naturlige tilbøyelighet, og enda ikke har lagt seg til uvaner av noe slag, misliker ting som tilhører andre i så stor grad at det vanskelig lar seg die av en annen kvinne enn moren. Med mindre det har blitt opplært til det før det var i stand til å skjelne den ene fra den annen. Denne formen for aversjon kan føre til lidelser for barnet selv, og i de mest ekstreme tilfeller kan det føre til at barnet nesten dør. Hva er så hemmeligheten bak denne aversjonen?

Det er at barnet misliker å vende seg fra dets mor og ta noe som tilhører andre. Når vi grundig reflekterer over dette instinkt hos spedbarnet, blir det tydelig at dette instinkt er den roten ærlighet og pålitelighet vokser frem av. Det sanne kjennetegn på denne moralske egenskap må være at man er i besittelse av den samme aversjon mot å tilegne seg andres eiendom som den man i nevnte tilfellet finner hos spedbarnet.

Hos barnet styres ikke disse handlingene av fornuft og overveielse, og det er derfor snakk om naturlige impulser og ikke om moralske egenskaper. Det er først når en person har et valg, at hans handlinger kommer inn under betegnelsen moral. Når en person, på samme måte som spedbarnet, viser en slik lydighet mot naturens tilbøyeligheter uten å overveie situasjonen, kan man ikke i ordets rette betydning kalle ham en trofast og ærlig person. Det kreves mye for å fortjene betegnelsen *ærlig og pålitelig*. En person må nøye ta i betraktning alle aspekter og sider ved det som hever denne naturlige tilbøyelighet opp til en høy, moralsk egenskap før han fortjener denne betegnelsen. I forbindelse med dette leder Gud oss bl.a. i de følgende vers:

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَ
 ارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٤٧﴾
 وَابْتَغُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ ۚ فَإِنْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
 وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا ۚ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَغْفِفْ ۖ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا
 فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٤٨﴾
 وَلِيُخْشِيَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ
 فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٤٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ
 الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿٥٠﴾

Her sies det at om det skulle være noen blant dere med eiendom som er svakt begavet, foreldreløs eller mindreårig, og det er fare for at vedkommende vil sløse vekk sin eiendom av mangel på forståelse for saker og foretninger, så skal dere som verger ta hånd om deres eiendom. Overlat dem ikke det som er et middel til handel og underhold, men gi dem så mye av det at det er tilstrekkelig til mat og klær og underhold ellers. Og tal nyttige ord til dem, som kan skjerpe deres intelligens og modne deres forståelse, og gi dem full undervisning og opplæring så de ikke forblir uvitende og uerfaren. Om det er etterkommer av en handelsmann, kan det få opplæring i handelsvirksomhet eller i en annen tilpasset profesjon. Og prøv dem så i

47. Og betro ikke de mentalt uføre myndighet til å forvalte den formue som Allah har gjort til et middel for deres økonomisk underhold. Og livnær dem med denne formuen og kle dem, og tal til dem et godt ord. Og prøv de foreldreløse inntil de når den gifteferdige alder. Om dere da finner tegn til forstandighet i dem, gi dem da deres formue tilbake. Og fortær den ikke med ødselhet og i hast av frykt for at de vil vokse til. Og den som er rik, bør helt avholde seg fra å tære av deres formue. Men den som er fattig, kan tære av den med rimelighet. Så når dere gir dem deres eiendom tilbake, ta da vitner overfor dem. Og Allah er tilstrekkelig til å kreve regnskap (Koranen, 4:6-7)

48. Og de skal frykte Gud, som om de selv hadde etterlatt seg svakt avkom, og ville ha vært engstelige for dem. Derfor bør de frykte Allah og tale et rett og rimelig ord. Sannelig, de som eter opp de foreldreløses eiendom med urette, de fyller bare bukene sine med ild, og de skal visseelig brenne i den flammende ild (Koranen, 4:10-11)

det de har fått av opplæring, så dere kan se om de har gjort fremgang. Når de så når gifteferdig alder, altså er rundt 18 år, og dere ser at de er i stand til å styre sine egne saker godt, så overlat deres eiendom til dem. Og fortær ikke deres eiendom i overdådighet, ei heller bruk den opp i hast av frykt for at de snart vil være modne nok til å motta det som tilhører dem. Er vergen rik, skal han avholde seg helt fra å ta noen godtgjørelse fra deres eiendom, men er han fattig, så la ham få av den med rimelighet.

Det var skikk i Arabia at de foreldreløses verger brukte deres eiendom til handelsvirksomhet, og av den fortjenesten det ga tok man så en rimelig andel for å forvalte eiendommen. På denne måten ble kapitalen selv ikke rørt. Det er denne skikk det her siktes til. Og videre sies det at når dere gir dem deres eiendom tilbake, så gjør det i vitners nærvær.

De av dere som etterlater ungt og svakt avkom skal ikke stille opp et slikt testamente som kan skade deres barns rettigheter. De som fortærer av den foreldreløses eiendom med urette – de fortærer ikke eiendom, men fyller sine buk med ild, og de skal til slutt kastes i en brennende ild.

I disse versene lærer Den allmektige oss en mengde betingelser for sann og ekte ærlighet og pålitelighet. Skal man kalles fullt ut pålitelig og ærlig, må man leve etter alle disse. Overholdes ikke disse lærdommer i sin helhet med full bevissthet, vil det i den persons såkalte ærlighet skjule seg mange upålitelige trekk. Videre sies det i den hellige Koranen:

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ
 لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ 49
 إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا 50

49. Og fortær ikke deres nasjons eiendom med løgn og bedrag, og søk ikke adgang til øvrigheten med det, slik at dere - skjønt dere vet - kan fortære en del av menneskers eiendom med urette (Koranen, 2:189)

50. Sannelig, Allah befaler dere at dere gir den betrodde myndighet til dem som er den verdig (Koranen, 4:59)

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ٥١

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ٥٢

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ٥٣

وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَيْثَ بِالْطَّبِيعِ ٥٤

Og ikke fortær hverandres rikdom med urette; ei heller tilby den som bestikkelse til mydigheter så dere ved det kan bemektige dere andres eiendom. Gi det betrodde til dem det rettmessig tilkommer. Allah elsker visselige ikke de som er uærlige.

Gi fullt mål når dere måler, og vei med riktig vekt. Ikke gi mindre enn det berettigede, og begå ikke urett på jorden idet dere stifter ufred. Altså ikke dra rundt i landet i den hensikt å tilegne seg andre folks eiendom på urettvis, f.eks. ved svindel, ran, tyveri, osv. Og videre sies det at dere ikke skal gi verdiløse ting i stedet for eller i bytte for de gode. Det vil si at på samme måte som underslag er ulovlig, er også salg av defekte varer ved å fremstille dem som gode, og handel av defekte varer mot gode varer ulovlig.

I disse versene har Gud innbefattet all uærlighet slik at ethvert brudd på troskap og pålitelighet faller inn under dem. Han har ikke bare forbudt tyveri – det kunne jo være at en eller annen uintelligent person kunne tenke seg at selv om tyveri var forbudt, så kunne vedkommende benytte seg av enhver annen uærlig metode for å tilegne seg andres eiendom – men alle former for uærlighet forbys gjennom disse versene. Å sammenfatte alle disse former for uærlighet i disse få ord, er sann og ekte visdom. Det viser oss klart at om en person ikke er nøye selv med de minste av disse bud, så

51. Sannelig, Allah elsker ikke de sveikefulle (Koranen, 8:59)

52. Og gi fullt mål når dere måler, og vei riktig med vekt. (Koranen, 17:36)

53. Og gi ikke folk mindre enn det berettigede, og begå ikke urett på jorden, idet dere stifter ufred. (Koranen, 26:184)

54. Og gi de foreldreløse deres eiendom... og fortær ikke deres eiendom sammen med deres egen eiendom. Det er sannelig en stor synd (Koranen, 4:3)

er han ikke utstyrt med ærlighetens edle egenskap. Han handler da bare i lydighet mot sine naturlige tilbøyeligheter, uten fornuft og overveielse.

Den **tredje** moralske egenskapen som gjør at man avstår fra det onde betegnes på arabisk som *hudnah* eller *haun*. Den består i å avstå fra å tilføre noen fysisk skade, være en harmløs person, og leve i fred og fordragelighet. Uten tvil er fredsommelighet en høyverdig moralsk egenskap og nødvendig for menneskeheten. Den naturlige tilbøyelighet som denne moralske egenskap utvikles fra, finner man igjen i barnet i det at det kjenner seg knyttet til noen. Det er klart at et menneske som ikke kan gjøre bruk av sine tenkeevner, heller ikke kan fatte fredsommelighet eller fiendskap. Den naturlige tilbøyelighet til tilknytning som det viser i en slik tilstand, er derfor bare den rot hvorfra denne høye, moralske egenskap gror. Men så lenge den ikke utøves under fornuftens ledelse og med forsettelighet, kan den heller ikke kalles moralsk. Det blir en moralsk kvalitet først når en person med forsettelighet blir harmløs, og utøver fredsommelighet i de rette situasjoner og avstår fra den når det ikke passer. Den guddommelige læren på dette felt, er:

أَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ⁵⁵

وَالصُّلْحُ خَيْرٌ⁵⁶

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا⁵⁷

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَتَّقُونَ عَلَى الْآرْضِ هَوْنًا⁵⁸

وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا⁵⁹ ﴿٥٩﴾

55. Og frem samklang mellom dere ved å stifte fred (Koranen, 8:2)

56. Og forsoning er *i alle fall* det beste (Koranen, 4:129)

57. Og om de viser tilbøyelighet til fred, så vær også du tilbøyelig til det (Koranen, 8:62)

58. Og den Nåderikes tjenere er de som vandrer i ydmykhet på jorden (Koranen, 25:64)

59. Og som, når de støter på forfengelighet, passerer forbi med verdighet (Koranen, 25:73)

إِذْ قُمْنَا بِالَّتَيْنِ هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ 60

Lev i fred med hverandre, og søk å fremme fred og forsoning blant dere. Fred er det beste, så når de er tilbøyelige til fred, vær også dere tilbøyelige til fred. Guds sanne tjenere vandrer på jorden med ydmykhet i fred og fordragelighet, og når de støter på noe forfengelig som kan utvikle seg til krangel og strid, passerer de forbi med verdighet. Det vil si at de ikke innlater seg på krangel over ubetydeligheter eller lar småting egge dem til stridigheter. Fredsommelighetens ledende prinsipp er at man ikke lar seg opphisse ved den minste motstand, og heller velger å tilgi.

Det arabiske ordet *laghw* som brukes i siste vers, krever en nærmere forklaring. Et ord eller en handling kalles *laghw* – lettferdig eller forfengelig – når det ikke medfører noen stor skade, selv om det skjer med dårlig eller ond hensikt. Fredsommelighet vil si at man ikke tar notis av slike ord eller handlinger, men i alle slike situasjoner opptrer med verdighet. Men dersom det som blir gjort ikke kun er *laghw*, men virkelig fører til skade på liv, eiendom eller ære, så er det ikke fredsommelighetens egenskap som må trå i kraft, men tilgivelse. Om en slik urett blir tilgitt så betegnes denne moralske egenskapen for *afw*, altså tilgivelse. Denne egenskapen skal vi ta for oss senere.

Videre sies det at om noen skulle gjøre ugagn mot dere, så skal dere svare med fredsommelighet. På denne måten vil den som er deres fiende, bli en varmhjertet venn. Kort sagt: Fredsommelighet vil si å overse trivialiteter som likevel gjør liten skade.

Den **fjerde** av de moralske egenskaper i tilknytning til å avstå fra det onde, er høflighet eller det å tale godt om og til andre. Den naturlige forløper vi finner i barnet, er på arabisk *talāqat* eller fryd og glede. Før et barn lærer å uttrykke seg med ord, tjener dets frydefulle uttrykk den samme hensikt som glade og vennlige ord hos en voksen. Derav ser vi at det er den

60. Det gode og det onde kan ikke være like. Forsvar deg med det som er det beste, da vil den som var din fiende, plutselig bli til en varmhjertet venn (Koranen, 41:35)

naturlige frydefullhet hos barnet som forvandles til høflighet ved at den anvendes i de rette situasjoner. Koranens guddommelige lære er i denne sammenheng:

وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ⁶¹

لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ
أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ ⁶² وَلَا تَلْبِسُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا بِآلِ الْفَقَابِ ⁶²

اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا
وَلَا يَغْتَابَ بَعْضُكُم بَعْضًا ⁶³ ... إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ⁶³

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ⁶⁴ إِنَّ السَّبْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولٌ ⁶⁴

Det vil si at tal til mennesker det som virkelig godt er. Og et folk skal ikke spotte et annet, kanskje er de som bespottes bedre enn dem. Ei heller skal kvinner spotte andre kvinner, kanskje er de bedre enn dem. Og ærekrenke ikke deres egne, og kall ikke hverandre med stygge klengenavn. Unngå mye mistenksomhet og ikke vis pågående nysgjerrighet, ei heller baksnakke hverandre. Og anklage ikke noen for noe du ikke har noen viten om – kom i hu at hvert lem vil bli stilt til ansvar, og både øre, øye og hjerte skal alle dras til ansvar.

61. Og tale godt til mennesker (Koranen, 2:84)

62. La ikke et folk spotte et annet, kan hende de blir bedre enn dem, og la ikke kvinner spotte *andre* kvinner, kan hende de blir bedre enn dem, og baktale ikke deres egne, og håne ikke hverandre med klengenavn (Koranen, 49:12)

63. Unngå for mye mistenksomhet, for mistenksomhet i noen tilfeller er en synd, og vis ikke pågående nysgjerrighet og baksnakke ikke hverandre... Frykt Allah, for Allah er den som *stadig vender seg i nåde* og er Barmhjertig (Koranen, 49:13)

64. Og ta ikke et standpunkt du ikke har noen viten om. For både øre, øye og hjerte vil sannelig bli spurt (Koranen, 17:37)

Moralske kvaliteter for å gjøre det gode

Når vi nå har gått gjennom den første kategori av moralske egenskaper, fortsetter vi videre til den andre; nemlig egenskaper som gjør en i stand til å handle godt.

Den **første** moralske egenskap blant disse er *'afw* – overbærenhet eller tilgivelse. Den som gjør en annen urett ved å virkelig påføre ham skade, fortjener straff enten ved loven i form av bot eller fengsel, eller ved at den skadelidende selv gir ham en passende straff. Men dersom den skadelidte tilgir, når det passer seg å tilgi, så er det virkelig en god gjerning mot gjerningsmannen. I denne sammenheng lærer den hellige Koranen oss:

وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ⁶⁵
 جَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٍ مِثْلُهَا⁶⁶ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ

Det vil st at gode mennesker er de som kontrollerer sitt sinnet når de er sinte, og som klarer å tilgi urett begått av andre når det passer seg. Lønningen for noe ondt er i det rette forhold til det begåtte onde. Men den som tilgir på en slik måte at det derved skjer en forbedring, og ikke medfører ytterligere skade – altså tilgir i den rette siutasjon, og ikke når det ikke passer seg – vil få sin belønning.

Dette verset viser oss at den hellige Koranen ikke lærer oss betingelsesløs tilgivelse eller at vi aldri skal ta igjen mot det onde. Men den lærer oss heller ikke å straffe i enhver situasjon. Læren den fremsetter er at den forurettede alltid bruker sin fornuft og sin dømmekraft for å finne ut om gjeldende situasjon krever straff eller tilgivelse. Deretter må man benytte seg av den metode som er til det beste både for forbryteren og offentligheten. I visse tilfeller vil en tilgivelse bevirke at forbryteren avholder seg

65. Og de som demper sin vrede og tilgir (Koranen, 3:135)

66. Gjengjeldelsen for noe ondt er i det rette forhold til det begåtte onde. Men den som tilgir slik at det *derved forbedres*, har sin belønning hos Allah (Koranen, 42:41)

fra å begå flere slike onde handlinger, men i atter andre tilfeller vil det bare oppmuntre ham til å fortsette. Derfor påbyr ikke Gud oss at vi som i blinde skal tilgi alle synder og overtredelser, men at vi nøye skal overveie hva en god gjerning vil være, og om straff eller tilgivelse vil være passende i det enkelte tilfelle.

Det finnes mennesker som er så hevngjerrige at de opprettholder hevn-tanker gjennom generasjoner, og det finnes også mennesker som trekker overbærenhetens og tilgivelsens prinsipp til det ytterste, i noen tilfeller langt ut over skamløshetens grenser. Både den ekstreme ettergivenhet og den ekstreme hevnfølelse har farlige konsekvenser. For den person som overser all slags umoral og tillater at hans ære blir besudlet og tråkket på, er tilgivelse en svakhet og ingen dyd da den ødelegger både hans selvrespekt, ære og moral. Intet fornuftig menneske kan kalle dette en høy moralsk egenskap. Slik adferd vekker bare avsky hos andre. Det er grunnen til at Koranen betinger enhver moralsk egenskap til å utøves i rett tid og situasjon. Og anerkjenner ikke en egenskap for å være moralsk når den er utidig og uskikket.

Det er ikke i seg selv en moralsk egenskap å overse de skader man tilføyes. Det er en naturlig impuls som også finnes hos et lite barn; smil og gode ord får det fort til å glemme om det har gjennomgått noe ondt, og det vil igjen vende seg i tillit til overgriperen. Man må hele tiden ha i minnet forskjellen mellom naturlige tilbøyeligheter og moralske egenskaper. Naturlige tilbøyeligheter kommer til uttrykk også i helt upassende situasjoner, mens en moralsk egenskap styres av fornuft og derfor bare anvendes til rett tid og på rett sted. Mange laverestående, levende vesen er fullstendig harmløse når det tilføyes dem noe ondt. Ei ku kan kalles harmløs og et lam ydmykt, men vi tilskriver dem ikke disse moralske egenskaper av den grunn; nettopp fordi de ikke kan bruke fornuft i utøvelsen av dem. Det er de omstendigheter som råder, som i ethvert tilfelle fordømmer eller rettferdiggjør en handling. Derfor har Guds visdom, og Guds sanne og fullkomne ord satt denne betingelsen for enhver moralsk egenskap.

Den **andre** moralske egenskap som gjør en i stand til å handle godt er rettferdighet, den **trede** er velvilje og velgjørenhet, og den **fjerde** er kjærlighet som til nære slektninger. Gud, den opphøyde, sier:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ⁶⁷

Det vil si at Allah befaler dere å gjøre godt til gjengjeld for godt, å utøve velvilje og godhet når det passer seg, og i de rette situasjoner å gjøre godt med den naturlige iver og kjærlighet som finnes mellom slektninger.

Videre forbyr Gud overtredelse av rimelighetens grenser, og at dere skal utøve velvilje når det er utidig og uegnet, eller at dere skal avstå fra å utøve velvilje og godhet når det passer seg; og at dere er tilbakeholdne med å utøve kjærlighet som blant slekt når det sømmer seg, eller at dere overdriver den. Dette verset viser til tre grader av godhet.

Det **første** og laveste er at mennesket gjør godt som gjengjeld for det gode det selv har mottatt. De aller fleste vanlige mennesker kan erverve seg denne egenskap at de gjør godt mot dem som er gode mot dem.

Det **andre** trinnet som er noe vanskelige enn det første, er der hvor personen selv tar initiativ til å gjøre godt, ikke som gjengjeld for noe, men av ren velvilje og godhet. Prisverdig som denne egenskapen er, inntar den likevel bare en mellomposisjon. Mange mennesker viser godhet overfor de fattige, men det er en skjult svakhet knyttet til denne godheten; nemlig at vedkommende som gjør godt forventer takk eller bønn til gjengjeld for det gode han gjør. Merker han den minste anelse av motvilje hos den person han har vært god mot, vil han fort føle seg såret og synes vedkommende er utakknemlig. Et slikt menneske vil gjerne ha anerkjennelse for sin godhet, og kan av den grunn komme til å legge ekstra byrder på den som er mottager av hans velgjerninger. Derfor advarer den hellige Koranen dem som gjør godt:

67. Sannelig, Allah påbyr rettferdighet, godhet og en gavmildhet lik den gavmildhet som er mellom slektninger, og Han forbyr usømmelighet, det utilbørlige og det å gjøre opprør (Koranen, 16:91)

لَا تُبْطِلُوا صِدْقَكُمْ بِالْبَيْنِ وَالْأَدَى⁶⁸

Det vil si: Å, dere som utøver godhet! La ikke deres velgjørenhet, som skulle motiveres av oppriktig hengivenhet, bli til intet ved å ettermæle hvilken godhet dere har vist eller ved å påføre skade. Det arabiske ordet for almisser, *sadaqah*, har sin rot i *sidq* som betyr oppriktighet. Dersom almisserne altså ikke gis av et oppriktig hjerte, er det ikke lenger almisser; det er kun en gjerning gjort for å vokse i andres øyne. Derfor advarer Gud den som gjør godt mot å minne mottageren av hans godhet på de velgjerninger han mottar, eller at han skryter av sine egne gjerninger. Gjør han dét, blir hans almisser til intet.

Det **tredje** og høyeste trinn er å gjøre godhet som til nære slektninger. Dette er det mest fullkomne stadium, og her må det ikke være tanke for det gode man har gjort eller den minste forventning om noen form for takknemlighet. Det gode som gjøres, må utføres i samme ånd av omsorg og kjærlighet som det en mor har for sitt barn. Høyere enn dette kan et menneske ikke nå. Men for alle disse trinn av godhet har Gud satt en betingelse; de må utøves på rett sted og til rett tid. Koranens vers viser tydelig at dersom disse egenskaper trekkes ut over sine naturlige grenser, blir de ikke lenger dyder, men laster.

For eksempel kan det gode til gjengjeld for noe godt – dersom det misbrukes – bli til en overdrivelse som snarere fører til det onde enn til det gode. Å gjøre godt uten noen foranledning er på samme måte forkastelig dersom det ikke utøves med omtanke. Kjærlighet og omtanke som til nære slektninger kan bli ren plage og undertrykkelse dersom det brukes feilaktig. Det arabiske ordet for slike former for undertrykkelse eller overgrep, er *baghi*, som direkte oversatt betyr: regn som er så kraftig at det ødelegger grøden. Derfor kalles manglende eller overdreven bruk av det som ellers ville vært en velsignelse for *baghi*.

68. Gjør ikke deres almisser til intet ved å trekke dem fram eller ved forulempning (Koranen, 2:265)

Man må også her huske på at ingen av de tre ovenfor nevnte former for godhet er noen moralsk egenskap i seg selv. Disse er naturlige tilstander og evner somogså utøves av barn før de har fått utviklet dømmekraft. Disse blir til moralske egenskaper når disse benyttes på rett sted til rett tid, som et resultat av en persons fornuftige overveielser.

Videre gir den hellige Koranen flere andre retningslinjer om velvilje og godhet som igjen viser hvor viktig det er at man nøye overveier enhver omstendighet ved utøvelse av disse egenskaper. Den sier:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ ... وَلَا تَيَسَّبُوا الْخَيْبَ مِنْهُ ⁶⁹

لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِيقَاءَ النَّاسِ ⁷⁰

وَأَحْسِنُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ⁷¹

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۖ

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ⁷²

وَيُطْعَمُونَ مِنْ طَعَامٍ هَلْهِلَ عَلَيْهِ مِسْكِينَ ۚ وَفِيهَا زَاوِيَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ يَأْكُلُونَ

إِنَّا نَنْظُرُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ⁷³

69. Å, dere som tror, gi ut av de rene ting som dere erverver dere... og søk ikke ut det urene for å gi ut av det (Koranen, 2:268)

70. Gjør ikke deres almisser til intet ved å trekke dem fram eller ved forulempning, liksom den som gir ut av sin eiendom for å bli sett av mennesker (Koranen, 2:265)

71. Og handle godt, sannelig Allah elsker dem som handler godt (Koranen, 2:196)

72. De rettferdige vil visseelig drikke av et beger, blandet med kamfer. En kilde hvorav Allahs tjenere drikker, og som de lar strømmen slik at den utvider sine bredder (Koranen, 76:6-7)

73. Og de bespiser den trengende, den foreldreløse og fangen med mat som de selv behager. Vi bespiser dere kun for å vinne Allahs velbehag. Vi ønsker oss ingen belønning eller takk fra dere. (Koranen, 76:9-10)

- وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَابْنَ السَّبِيلِ ۚ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ ۚ⁷⁴
- إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا⁷⁵
- وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ⁷⁶
- وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ⁷⁷
- الَّذِينَ يَنْفِقُونَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ⁷⁸
- وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً⁷⁹
- إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَبْدِلِينَ عَلَيْهَا وَالْيَتَامَىٰ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَ
الْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ⁸⁰
- لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ⁸¹
- وَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا⁸²

74. Og som av kjærlighet til Ham gir av sin eiendom til sine nærmeste og de foreldreløse og de trengende og de veifarende og de *tryglende*, og til løskjøping av fanger, (Koranen, 2:178)

75. Og de som verken sløser eller er gjerrige, når de gir ut, men følger en balansert middelvei. (Koranen, 25:68)

76. De som forener det Allah har befalt å forene, og de som frykter sin Herre og frykter en dårlig avregning (Koranen, 13:22)

77. Og i deres eiendeler var det en andel for den bedende, og den trengende *som ikke spør* (Koranen, 51:20)

78. De som gir ut i gode og dårlige tider (Koranen, 3:135)

79. Og gir ut av det Vi har forsynt dem med, hemmelig og åpenlyst (Koranen, 13:23)

80. Almissene er kun for dem i nød og de trengende og til dem som arbeider med disse [almissene], og til dem hvis hjerter skal trøstes, og til *løskjøpelse av* slaver og de gjeldbundne og til andre utlegg på Allahs vei, og til de veifarende. *Dette er en forordning fra Allah, og Allah er evig allvitende, allvis.* (Koranen, 9:60)

81. Dere vil ikke nå den fullkomne fromhet før dere gir bort av det dere elsker (Koranen, 3:93)

82. Og gi slektningene deres den rette del, og den trengende og den veifarende, *men vær ikke ødsel på noe vis.* (Koranen, 17:27)

وَبِأَنۡوَإِلۡدِينِ اِحۡسَآءًا وَبِذِی الْقُرۡبٰی وَالۡیَتٰمٰی وَالنَّسِیۡکِیۡنِ وَالۡجَارِ
 ذِی الْقُرۡبٰی وَالۡجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّٰحِبِ بِالۡجُنُبِ وَاِیۡنَ السَّبِیۡلِ
 وَمَا مَلَکَتْ اَیۡمَانُکُمۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا یُحِبُّ مَنْ کَانَ مُخۡتَالَا فَخُورًا
 ۝ الَّذِیۡنَ یَبۡخُلُوۡنَ وِیَاۡمُرُوۡنَ النَّاسَ بِالۡبُخۡلِ وَیَکۡسِبُوۡنَ مَاۤ اٰتٰهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضۡلِهٖ ۝⁸³

Det vil si: Å, dere som tror! Gi almisser av gavmildhet, velvilje og kjærlighet, gode ting som dere har evervet på lovlig vis; dvs. ikke gjennom tyveri, bestikkelse, svindel og undertrykkelse eller noen annen for uærlighet. Og søk ikke å gi det dårlige eller urene som almisse. Ei heller gjør deres almisser til intet ved å ettermæle hvilken godhet dere har vist eller ved å påføre skade, alstå ikke minn dem om det gode dere har gjort og gjør intet som kan være til skade for dem. Gjør dere dét, vil deres gode gjerninger bli til intet. Og gi heller ikke ut av deres eiendom for å bli sett av mennesker. Og gjør godt mot Guds skapninger, for Gud elsker dem som gjør godt.

De virkelig fromme skal drikke av begre som er iblandet kamfer, dvs. deres hjerter vil bli rensset for verdslige lidenskaper og urenheter. Det arabiske ordet for kamfer, *kāfūr*, kommer av ordet *kafr* som betyr å undertrykke og tildekke. Det betyr at den kamferdrikke som her drikkes, vil undertrykke deres ulovlige lidenskaper og rense deres hjerter for enhver urenheter, og de vil forfriskes med den dype Gudserkjennelses kjølighet og fred. Når det videre sies at de på dommens dag vil drikke av denne kilden som de selv har fått til å sprudle frem, så kastes det dermed lys over de hemmeligheter, som ligger til grunn for den sanne filosofi om paradiset. La den, som har forstand forstå det.

83. Og vis godhet mot foreldre og slektninger og de foreldreløse og de trengende, og den beslektede nabo og den fremmede nabo, og deres felle ved deres side, og vandringsmannen og dem deres høyrehender besitter. Allah liker sannelig ikke den som er hovmodig og brautende; *altså* de som *selv* er gjerrige og oppfordrer mennesker til gjerrighet, og skjuler det som Allah har gitt dem av sin nåde (Koranen, 4:37-38)

Videre sier veresene at et særtrekk ved de virkelig fromme er at de brødfør de foreldreløse og fanger slik de brødfør seg selv. Og de forsikrer dem: “Vi pålegger dere ingen forpliktelser, men brødfør dere kun for å vinne Allahs velbehag. Vi ønsker ingen gjengjeld, ei heller noen form for takknemlighet”. Versene viser oss altså det tredje stadiet av å gjøre godt. De sanne rettferdige er dem, som for å behage Gud, gir av sin velstand for å hjelpe sine slektninger, sørger for de foreldreløse og tar vare på de trengende. De gir til den veifarende og den som ber, og til å kjøpe fri slaver og lette byrdene for de gjeldstyngede.

De verken ødsler eller er gjerrig, men antar den gylne middelvei. De knytter sammen hva Allah har befalt å knytte sammen, og frykter sin Herre. I deres eiendom er det en rettmessig andel for dem som ber, og for dem som ikke er i stand til å kunne be. Med “de som ikke er i stand til å kunne be” menes dyr slik som hunder, katter, fugler, kyr, eseler, geiter og andre som ikke kan uttrykke sine behov i ord.

De sannelig rettferdige blir ikke gjerrige i motgangstider, men gir ut også da ut fra hva råd er. Noen ganger gir de ut hemmelig, og andre ganger åpenlyst. De gir hemmelig for ikke å roses av mennesker, og de gir åpenlyst for derved å oppmuntre andre til å gjøre det samme. Det som gis ut i almisser og for veldedighet er kun til de fattige og trengende, og til dem som arbeider med innsamling og distribusjon av dem, og for å redde dem som er fanget i det onde. Og likeledes kan disse midler benyttes til løskjøpelse av slaver, til å hjelpe de gjeldsbundne og andre som er rammet, og til formål som er for Allahs skyld alene og til de som arbeider for Allahs sak.

Dere kan ikke nå den høyeste grad av fromhet med mindre dere gir ut av det dere elsker av medfølelse for deres medmennesker. Oppfyll deres forpliktelser overfor de fattige, gi til de foreldreløse og vær til fordel for de veifarende, men vær var mot ødselhet. Det er en befaling for å forhindre folk i å sløse bort penger og eiendom på f.eks. bryllup, barselsfeiringer eller andre skisser og tradisjoner.

Vis godhet mot foreldre og slektninger og de foreldreløse og de fattige, og den beslektede nabo og den fremmede nabo, og den veifarende og tjenestemenn og arbeidere, hester, kyr og alle andre dyr som du har i din varetekt; for det er dette er handlemåte som din Gud elsker. Han elsker ikke de som ikke tar hensyn og er egoistiske, og liker ikke slike som er gjerrige og oppfordrer andre til gjerrighet. De som skjuler sin rikdom, og sier til trengende: "Vi har ingenting".

Mot

Og blant menneskelige tilbøyeligheter er også det som likner på den moralske egenskap *mot*. Et barn kan finne på å stikke sin hånd i flammene på grunn sitt naturlige instinkt av fryktløshet, da det ikke har kunnskap om konsekvenser av sin handling. I en slik tilstand av fryktløshet kan en person gå til angrep på ville dyr med bare hender, eller helt alene gå i kamp mot store hærstyrker. Mange vil mene at dette er den høyeste grad av mot, men faktum er at det kun er en instinktiv tilstand, og slik som den finnes i både villdyr og hunder, finnes den også i mennesker. Sant mot, som er en av høye moralske egenskaper, er betinget av å utvises til rett tid og sted slik det er beskrevet i den hellige Koranen:

وَالضَّيِّقِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ⁸⁴

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ⁸⁵

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ

فَرَأَوْهُمُ إِنِّينَا⁸⁶ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿٣٦﴾

84. Og de som er utholdende i nød og sorg, og også i krigstid (Koranen, 2:178)

85. Og de som er utholdende for å oppnå sin Herres velbehag (Koranen, 13:23)

86. Dem som mennesker sa til "Se, menneskene har samlet seg mot dere, frykt dem derfor!" Men det økte kun deres tro, og de sa: "Allah er tilstrekkelig for oss, og en utmerket beskytter er Han." (Koranen, 3:174)

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ⁸⁷

Det vil si de modige er de som viser standhaftighet i motgang, i nød og i krig; deres standhaftighet er for å søke Allahs velbehag, de søker Hans åsyn og ikke utstilling av sitt mot. De trues med at mennesker har samlet seg mot dem for å forfølge dem og at de bør frykte dem, men det forøker dem kun i deres tro og de sier: "Allah er tilstrekkelig for oss". Deres mot er altså ikke som den instinktive tapperhet lik den vi finner hos ville dyr og hunder, og som bare er en ensidig reaksjon. Deres tapperhet har to sider; ved den ene overvinner de kjødets lidenskaper og ved den andre går de i kamp mot en angriper når situasjonen taler for det; ikke for å hevde seg, men til støtte for sannheten. Dertil setter de heller ikke sin lit til seg selv, men viser tapperhet for de har tiltro til Gud. De drar ikke uforkammet ut av sine hjem for å ble sett av mennesker. Deres eneste mål er å vinne Guds velbehag.

Det går tydelig frem av disse vers at sant mot har sin rot i utholdenhet og tålmodighet. Et sant modig menneske er standhaftig i bekjempelsen av egne lidenskaper eller ulykker som måtte ramme det, og flykter ikke i feighet fra de vanskeligheter og farer han møter. Slik er det altså stor forskjell mellom et menneskes mot og den form for mot vi finner hos ville dyr. De ville dyr drives av instinktet sitt kun i en retning, mens mennesket til enhver tid overveier følger og konsekvenser og så velger den kurs som tjener til det beste.

Sannferdighet

En av de naturlige tilbøyeligheter som er særegne for mennesket, er sannferdighet. Så lenge det ikke har et personlig motiv til å lyve, vil mennesket helst si sannheten. Det har en naturlig motstand overfor falskhet og er motvillig til å snakke usant, og ser ofte ned på de mennesker det vet

87. Og vær ikke som dem som gikk skrytende ut fra sine hjem for å bli sett av mennesker. (Koranen, 8:48)

er løgnere. Men denne naturlige tilbøyelighet kan ikke regnes som en moralsk egenskap da også barn og åndssvake utviser den. Så med mindre et menneske renser seg for de lavere motiver som kan stå mellom det og sannheten, vil dets sannferdighet alltid være tvilsom. Om en person bare taler sannhet når sannheten ikke kan skade ham, og så lyver eller tier stille når liv, ære eller eiendom står på spill; ja da er han ikke på noe annet stadiet enn hvor vi også finner små barn og åndssvake for de taler også slik sannhet. Det finnes ikke mange i verden som lyver helt uten grunn, og det fortjener ingen erkjennelse å holde seg til sannheten så lenge den ikke på noen måte kan være til skade for en selv. Prøven på virkelig sannferdighet kommer når situasjonen er slik at ens liv, ære eller eiendom står i fare. Koranens guddommelige veiledning lyder:

فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ⁸⁸

وَلَا يَأْبِ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا⁸⁹

وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ⁹⁰

وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ⁹¹

كُونُوا قَوِّمِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ⁹²

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا⁹³

88. Unngå derfor avgudsdyrkelsens urenhet, og unngå løgnaktig tale (Koranen, 22:31)

89. Og vitnene må ikke vegre seg når de tilkalles (Koranen, 2:283)

90. Og skjul ikke vitnesbyrdet. Og den som skjuler det, hans hjerte vil da sannelig være syndig (Koranen, 2:284)

91. Når dere enn taler, så gjør det med upartiskhet, selv om det *også gjelder* en slektning (Koranen, 6:153)

92. Oppretthold rettferdigheten med fasthet *idet dere kun* vitner for Allah alene, om det så også er *mot* dere selv eller deres foreldre eller deres slektninger (Koranen, 4:136)

93. Og fiendskap til et folk skal ikke forlede dere til ikke å handle rettferdig (Koranen, 5:9)

وَالصَّادِقِينَ وَالصَّدِيقَاتِ ٩٤

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ۖ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ٩٥

لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ ٩٦

Her sies det at unngå avguderi og vis avsky mot løgn, altså er løgn også en form for avgud. Og den som viser tiltro til denne, slutter å sette sin lit til Gud. Så ved å lyve mister man også Gud. Videre sies det at når en tilkalles for å gi et sant vitnesbyrd, så skal man ikke vegre seg. Og heller ikke skjule et sant vitnesbyrd, for den som skjuler det, har et syndig hjertet.

Når dere taler, så tal sant og gjør det med upartiskhet, selv når det gjelder en slektning. Og oppretthold rettferdighet med fasthet idet dere kun vitner for Allah alene. Ta aldri til løgn selv om det å tale sant forulemper dere selv, deres foreldre eller andre nære slektninger slik som deres avkom. Og la ikke fiendskap til et folk forlede dere til falskhet eller til å ikke handle rettferdig. Og de troende menn og de troende kvinner vil få en stor belønning fra Allah – de som oppfordrer hverandre til å holde fast ved sannheten, og som ikke sitter sammen med løgnerne.

Utholdenhet

En annen dyd med rot i menneskets naturlige tilbøyeligheter, er *sabr* eller tålmodighet og utholdenhet som det utviser ved sykdom og prøvelser som det stadig blir rammet av. Og menneske vender seg til tålmodighet og utholdenhet etter mye jammer og klage. Men denne utholdenheten er ikke noen moralsk egenskap ifølge Guds hellige bok. Tvert om er det en tilstand av resignasjon som nødvendigvis viser seg på grunn av tretthet. Det er altså en av menneskets naturlige tilstander at når det rammes av en

94. Og de troende menn og de troende kvinner (Koranen, 33:36)

95. Og oppfordrer hverandre til sannheten ved å holde fast ved den, og oppfordrer hverandre til utholdenhet (Koranen, 103:4)

96. Og de som ikke avlegger falsk vitnesbyrd (Koranen, 25:73)

ulykke, begynner det å klage og jamre. Men så når dets uro har fått sitt utløp, resignerer det til slutt og forsoner seg med situasjonen. Begge disse tilstandene er naturlige, men er på ingen måte del av en moralsk egenskap.

Den moralske egenskap vi nå taler om, viser seg først når en person ikke på noen måte protesterer mot de tap han måtte lide, men kun anser det som om Gud tar tilbake det som rettmessig er Hans. Det er bare ved fullstendig underkastelse under Guds vilje og Hans velbehag at den som lider kan kalles for moralsk. Om utholdenhetens edle egenskap sier den hellige Koranen:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّرِّ
وَبَشِيرِ الصَّابِرِينَ ۖ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝
أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْتَخِرُونَ ۝ ٩٧

Det vil si: Å, dere troende! Vi vil visselig prøve dere på forskjellig vis. Noen ganger vil dere bli hjemsøkt av frykt, og andre ganger av sult. Noen ganger vil dere lide tap av formue, og andre ganger tap av liv. Noen ganger vil deres arbeid ikke bære frukt og deres bestrebelser vil ikke gi ønskede resultater. Og andre ganger vil deres kjære barn dø. Forkynn da gledelig budskap til de utholdende, til de som – når en ulykke rammer dem – sier: “Vi tilhører Allah, er i Hans eie og til Ham skal vi visselig vende tilbake”. Over disse skal Guds velsignelser og barmhjertighet være, og disse har funnet veien til Gud.

Dette er kort sagt den moralske egenskap som kalles utholdenhet eller underkastelse under Guds vilje. Og på den annen side kan det også kalles rettferdighet. Gud oppfyller gjennom livet en mengde av de ønsker mennesket har og skjenker det tusentalls gaver. Hvor urettferdig er det da ikke

97. Og Vi vil visselig prøve dere med en del frykt, og noe sult og noe tap av eiendom og liv og grøde, og forkynn gledelig budskap til de utholdende, *til* dem som, når en ulykke rammer dem, sier: “Sannelig, vi tilhører Allah, og til Ham skal vi visselig vende tilbake”. Det er over disse velsignelser og barmhjertighet fra deres Herre *kommer*, og det er disse som vil rettleides. (Koranen, 2:156-158)

av dette mennesket at når Gud ønsker at det skal bøye seg for Hans vilje, at det klager, er ikke tilfreds med Guds vilje, og i verste fall vender seg fra Gud?

Medmenneskelig sympati

En annen naturlig tilbøyelighet hos mennesket er dets følelse av sympati for sine medmennesker. Iver for å støtte sitt folkeslag finnes naturlig blant følgere av enhver religion eller nasjon; og mange – under higen av en slik sympati – handler urettferdig mot andre folkeslag, som om de ikke anser dem for å være mennesker. Denne tilstanden kan ikke kalles en moralsk egenskap. Det er kun en instinktiv tilbøyelighet som man også finner hos laverestående dyr; f.eks. kan et skrik fra en ravn få tusenvis av andre til å samle seg om denne i flokk. Men når dette utøves til rett tid, rett sted og alltid i overensstemmelse med rettferdigheten, så er dette en høy moralsk egenskap. Og betegnes da både på arabisk og persisk for sympati. Den allmektige Gud sier i Koranen:

تَعَاوُنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوُنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ⁹⁸

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ⁹⁹

وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا¹⁰⁰

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ¹⁰¹ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَافًا أَثِيمًا

Det vil si en skal vise sympati og hjelpe sitt folk i kun gode handlinger, og under ingen omstendighet bistå i synd og overtredelse. Og ikke bli

98. Og bistå hverandre i fromhet og gudfryktighet, og bistå ikke hverandre i synd og overtredelser (Koranen, 5:3)

99. Og bli ikke trette i søken etter sanne folk (Koranen, 4:105)

100. Vær da ikke forsvarer for dem som sviker tillit (Koranen, 4:106)

101. Og vær ikke forsvarer for dem som bedrar seg selv, sannelig Allah elsker ikke den som er en sterkt bedragersk synder (Koranen, 4:108)

rette i å tjene sine medmennesker. Og vær ikke talsmenn for de troløse, ei heller på vegne av dem som er bedragerske. For Allah elsker ikke de svikefulle.¹⁰²

Søken etter et opphøyd vesen

Nedlagt i menneskets natur er en lengsel og tiltrekning for søken etter et opphøyd og allmektig Vesen. Helt fra fødselen er dette et tydelig, åndelig trekk der den nyfødte tiltrekkes av sin mor og naturlig inspireres av hennes kjærlighet. Etter som dets sanser utvikles blir dette mer og mer fremtredende. Det finner ingen glede og ro unntatt i hennes armer og bare hennes milde kjærtegn bringer trøst. Skilles det fra henne finner det ingen tilfredshet uansett hva som bys det. Hele barnets glede ligger i henne. Så denne tiltrekning som det har til moren – hva er det?

Den samme tiltrekningskraft, som drar barnet til moren ligger også nedfelt i mennesket som en hemmelig magnetisk kraft, som trekker dets sjel mot dets Skaper. Det er den samme tiltrekning som viser seg når en person føler kjærlighet for en annen. Det er en refleksjon av den tiltrekning og lengsel etter Gud som ligger i menneskets sjel, og det er som om man gjennom all annen kjærlighet leter etter denne ene, sanne elskede, hvis navn man synes å ha glemt. Den tiltrekning og kjærlighet en person føler for rikdom, barn, ektefelle eller en vakker sang og musikk er i virkeligheten kjærlighet til det høyeste Vesen som er kilden i alt dette. Menneskets fysiske øye kan ikke oppfatte dette skjulte Vesen på akkurat samme måte slik som en varme ligger gjemt i alle. Ei heller kan dets ufullkomne fornuft oppdage og fatte Ham. Mange og store er derfor de villfarelser og mistak

102. Her nevner Den utlovede Messias^{as} to kategorier av vers. I den første kategorien er de vers som tar for seg medlidenhet til Guds skapninger, og samhandling knyttet til å gjøre gode gjerninger.

Den andre kategorien tar for seg temaet å straffe en forbryter når situasjonen krever det.

Budskapet som gis er at sympati for menneskeheten ligger ikke i å bare straffe den skyldige, men å sikre resten av samfunnet fra hans ugjerninger. Det å straffe ham er faktisk et aspekt av sympati for menneskeheten. (Forlegger)

mennesket har gjort i erkjennelsen av dette Vesenet. Overtro og innbilning har ført til tilbedelse av det som bare er en avglans av Ham.

Den hellige Koranen fremsetter en svært vakker liknelse i denne sammenheng. Denne verden liknes med et palass hvor gulvet er av gjennom-siktig glass, og under dette gulvet strømmer det vann i høy hastighet. De som ser det, tror at vannet er selve gulvet, og de tør ikke å trå ut på det; de kan ikke se og forstå at gulvet er av gjennomsiktig, klart glass og dermed lar bare oss se vannet som strømmer under det. På samme måte er himmellegemene som sol, måne og stjerner bare å regne som gjennomsiktig glass, som viser oss kraften i den usynlige Gud som har skapt og styrer dem alle. Men i mangel på forståelse bøyer også mennesker hodet i tilbedelse for slike legemer, – ofre for den samme feiltagelse som å tro at det klare glassgulvet virkelig er det vannet som strømmer under det. Dette er fortolkningen av dette verset i Koranen:

103 إِنَّ عَرْشَ مُبْرَكٍ مِّنْ قَوَارِيرَ

Kort sagt er Gud både usynlig og skjult, selv om Han åpenbarer seg tydelig. Derfor er ikke det synlige, fysiske univers tilstrekkelig til å gi full visshet om Hans eksistens. Den fullkomne balanse og orden som åpenbarer seg for oss i dette enorme universet har aldri alene vært nok til å fylle oss med sikkerhet og forvisning om Skaperens eksistens. Dette er grunnen til at de som gjennom tidene har viet hele sin tanke og alle sine evner til å studere denne verden av harmoni og regelmessighet ved å fordype seg i astronomi, fysikk eller filosofi, – og slik trengt dypt inn i vitenskapen om himmel og jord, – likevel har gått vill i tvilens og skepsisens mørke. Mange av dem ble fanget inn i grove misforståelser og store villfarelser. All deres viten kunne ikke føre dem lenger enn til å regne det som sannsynlig at dette storslagne system hadde en Skaper, men denne konklusjonen var utilfredsstillende og ufullkommen; en mulighet blant andre muligheter.

103. Dette er visselig et palass, belagt med glass (Koranen, 27:45)

En slik antagelse av at det må finnes en Skaper bak alt dette, er ikke tilstrekkelig til å inngi visshet om at Han virkelig finnes.

Antagelser bringer ikke hjertet fred og visshet, ei heller fjerner det all menneskets tvil. Det kan ikke slukke den tørst etter fullkommen viten og kjennskap som menneskets natur krever. Faktisk kan en slik ufullstendig form for viten være svært farlig, for når alt kommer til alt munner det hele ut i intet.

Om Den allmektige Gud ikke også manifesterer Seg gjennom Sitt ord på samme måte, som Han åpenbarer Seg gjennom Sin skapelse, vil dette aldri kunne gi full tilfredsstillelse¹⁰⁴. Det er som, om man finner døren til et rom låst fra innsiden og derfor naturlig nok, antar at det må befinne seg noen inne i rommet. som har låst døren. Likevel; dersom man gjennom flere år ikke hører antydning til noen der inne og ei heller får svar på våre stadig gjentatte rop, vil vi til slutt måtte forandre mening og tro at døren på en merkelig måte er blitt låst innenfra selv om ingen er i rommet. Slik er situasjonen for dem som kun baserer sin tro på Guds eksistens på sitt studium av Hans skapelse. Det er en stor villfarelse å tro at den strålende og levende Gud skulle være som en eller annen død ting, som var avhengig av at mennesket gravde den frem av jorden. Dersom Gud var slik at Han bare kunne finnes gjennom menneskets egne anstrengelser, ville vi heller ikke kunne forvente noe av Ham. Fra evigheten av har Gud kalt menneskeheten til Seg med ordene: *“Jeg er tilstede!”*. Det vil være grenseløs uforsømmethet å påstå at Gud således har plikter overfor mennesket når det ved egne anstrengelser søker å lete Ham frem. Og at Denne evige, allmektige universets Konge ville forbli ukjent dersom menneskene ikke selv tok på seg arbeidet med å finne Ham og lære Ham å kjenne.

Like uforstandig er det å spørre hvordan Gud kan tale dersom Han ikke har en tunge å tale med. Svaret er innlysende: Har Han ikke skapt jorden og universet med alle dets himmellegemer uten fysiske hender?

104. Dette betyr at uten Guds ord, er ikke ettertanke og forutsigelse i naturens lover tilstrekkelig (Forlegger).

Skuer Han ikke utover hele verden uten noe fysisk øye? Hører Han ikke Sine tjeneres ydmyke bønner uten noe fysisk øre? – Og følger det da ikke naturlig at Han taler til oss uten å være i besittelse av en fysisk tunge?

Misforståelsen er like stor når man hevder at om Gud har talt til menneskene tidligere, så taler Han ikke lenger. Vi kan ikke begrense Hans ord eller diskurs til noen bestemt tidsperiode. Også i denne tidsalder får Hans utvalgte – som av hele sitt hjerte og hele sin sjel søker Ham – slukke sin tørst ved Hans åpenbarings kilde. Døren inn til Hans nådes velsignelser er like åpen nå som den alltid har vært. Sant nok er behovet for en fullkommen lov og fullendt rettledning for menneskene oppfylt én gang for alle, og profetdømmet har nådd fullkommenhet i vår herre og mester, den hellige profet Muhammads person, må Allahs velsignelser og fred være med ham. Men adgangen til åpenbaringens kilde er fremdeles åpen.

Hensikten med Profetens komme i Arabia?

At det guddommelige lys til slutt skulle stråle frem fra Arabia var forutbestemt av Guddommelig visdom.

Araberne er etterkommere av Ismael, som Gud i Sin visdom hadde skilt ut fra Israel og anbrakt i ørkenen Paran (Fārān), som betyr to flyktninger. Så de som Abraham selv hadde skilt fra Israels stamme, hadde ingen andel i den jødiske lov; og slik står det skrevet at Ismael skulle “ikke arve med Isak”.

Ismaelittene ble derfor forlatt av dem de hørte til, og de hadde heller ikke noen forbindelse med noen andre. I andre land var det spor etter gudsdyrkelse og diverse lærdommer og lover som bar bud om at en profet en gang hadde vært sendt til folket. Bare i Arabia syntes det ikke å ha blitt gitt slik veiledning og folket her var i så henseende det mest tilbakestående av alle. Dets tur kom sist av alle, men det profetdømmet som utgikk fra dem var fra evighet av bestemt til å være universelt. Dets profet kom for alle slik at alle verdens nasjoner skulle velsignes i ham og alle deres feiltagelser

rettes opp. Hvordan kan vi da vente på noen guddommelig lov etter den hellige Koranen som er tar hånd om fullkommen reformasjon av menneskene, og som er beregnet for alle folkeslag. Den gir fullkommen veiledning for enhver person på alle trinn i den menneskelige reformasjon. Først læres den helt uvitende de vanlige mellommenneskelige regler for atferd og oppførsel, for så å føres videre til høye, moralske kvaliteter. Det vil derfor aldri være behov for noen annen guddommelig bok enn Koranen.

Det verden skylder Koranen

All heder og ære tilfaller Koranen for å ha definert den virkelige forskjell mellom naturlige tilbøyeligheter og moralske kvaliteter. Men Koranen lærer oss ikke bare høy moral; den åpner også dørene til hellig kunnskap om Gud og leder således til åndelig fullkommenhet. På en enestående måte bringer den oss retningslinjene for menneskets trefoldige reformasjon, slik vi allerede har beskrevet. Den inneholder all den veiledning som er nødvendig for menneskets religiøse fostring, og hevder i så henseende sin fullkommenhet i tydelige ordelag:

الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا¹⁰⁵

Det vil si: “Jeg har i dag fullkommengjort deres religion for dere og fullendt Min nåde over dere, og det behager Meg å angi islam som deres religion”. Dette viser oss at all religion når sin fullkommenhet i islam. Når altså et menneske når det stadiet som angis med ordet islam – at det fullstendig overgir seg til Guds vilje – så søker det frelse kun gjennom helt å ofre seg selv, dvs. sine egne ønsker og interesser. Dette er ikke et teoretisk offer; det vises i vedkommendes adferd og gjerninger. På dette stadiet kulminerer alle fullkommenheter. Slik har den hellige Koranen bragt oss den sanne erkjennelse av Gud; den Gud ingen filosof kunne makte å vise oss.

105. I dag har Jeg fullkommengjort deres religion for dere og fullendt Min nåde mot dere, og valgt islam til deres religion (Koranen, 5:4)

Koranen lærer oss to metoder for å nå frem til denne erkjennelse. Den første metoden styrker og opplyser vår fornuft slik at vi ved den kan oppfatte Guds eksistens, og sikrer oss slik mot å gå vill. Den andre er den åndelige metoden som vi skal drøfte som svar på det tredje spørsmålet.

Bevis på Guds eksistens

Vi skal nå se på de klare og ugjendrivelige bevis Koranen har gitt oss til støtte for Guds eksistens. Et sted sier den:

رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ۝ 106

Det vil si: Vår Gud er Han som har gitt all skapelse sin rette form og natur, og deretter rettledet det i å oppnå dets rette formål. Dersom vi betrakter enhver skapnings form og natur; mennesker, dyr på land og i hav, fugler, osv. så ser vi hvor detaljert alle ting er tilpasset sin livsform og natur. Dette er et svært omfattende emne, og vi vil be våre tilhørere å reflektere alvorlig over det.

Et annet argument for Guds eksistens er at Gud er den opprinnelige årsak til alle ting, alle årsakers årsak. Den hellige Koranen sier:

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ۝ 107

Det vil si om vi observerer grunding, vil det vise seg at hele skapelsen, hele universet, fungerer etter et system av årsak og virkning. Dette systemet ligger til grunn for all kunnskap og viten. Ingen del av skapelsen faller utenfor dette. En ting kan være selve roten til en annen ting, mens andre igjen kan være forgreninger fra den. En årsak kan være den første, eller den kan være en følge av en annen årsak, som igjen kan være resultatet av enda en annen, osv. Nå er det ikke mulig i denne endelige verden at en slik rekke

106. Vår Herre er Han som har gitt alt dets *rette* natur, og siden leder det på dets *rette* vei (Koranen, 20:51)

107. Og at endemålet *før alt* er hos din Herre (Koranen, 53:43)

av årsak og virkning kan være uendelig; den må ha sin opprinnelse et sted, en absolutt første årsak. Denne endelige og absolutte årsaken er universets Skaper. Enda et bevis på Skaperens eksistens finner vi derfor i dette verset:

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ١٠٨

som tydeliggjør dette argumentet og bekrefter at et system av årsak og virkning avsluttes i Gud.

Et annet bevis på guddommelig eksistens fremsatt i Koranen er:

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ١٠٩

Dette betyr at solen kan ikke innhente månen, ei heller kan natten som månens følgesvenn ile forut for dagen som følger solen. Ingen av dem kan bevege seg utover sin krets. Uten en planlegger og styrer bak alt dette, ville det fort ha endt i fullstendig kaos. For en astronom er dette et viktig argument. En aldri så liten forandring i disse enorme himmellegemers baner og bevegelser, ville lett bringe forferdelige ødeleggelser. Hvilken manifestasjon av guddommelig makt er det ikke når disse legemer så verken støter sammen eller forandrer kurs, verken reduserer sin hastighet eller slites ut av sin vandring gjennom millioner av år. Hvordan er det mulig at et slikt storslått system kunne fortsette å virke gjennom slike ufattelige tidsrom uten å oppløses i uorden og kaos, dersom det ikke finnes en planlegger og opprettholder bak det? Også et annet sted i Koranen henviser Den allmektige Gud til det samme:

أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ ١١٠

108. Og at endemålet *for alt* er hos din Herre (Koranen, 53:43)

109. Det tilkommer ikke solen å innhente månen, heller ikke kan natten ile forut for dagen. Og de alle beveger seg av sted i sin krets. (Koranen, 36:41)

110. Er det Allah, himlenes og jordens Skaper, dere er i tvil om? (Koranen, 14:11)

Her spørres det om man i det hele tatt kan sette spørsmålstegn ved Guds eksistens når Han har skapt himlene og jorden. Et annet bevis på Skaperens eksistens fremsettes slik:

111 كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۖ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

Her sies det at alt som finnes vil forgå, og kun din Herres høyaktede verdighet vil forbli; Majestetens og Ærens Herre. Om vi antar at jorden og alle andre himmellegemer ødelegges og gjøres til intet slik at der ikke lenger er spor igjen av det materielle univers, så vil vår fornuft likevel tilsi og anerkjenne at *noe* må finnes tilbake; det vil si noe som aldri dør eller forandres og forfaller. Dette ene er Gud, som har skapt alt som til slutt blir til intet, og som Selv aldri kan berøres av utslettelse.

Et annet bevis som Gud legger fram i den hellige Koranen, er:

112 أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۚ قَالُوا بَلَىٰ ۚ

Det vil si: “Jeg spør sjelene: Er jeg ikke deres Herre? – og de svarer: Jo, visseelig. Det er Du”. Gjennom spørsmål og svar viser Gud oss her noe som er karakteristisk for sjelen; nemlig at den ut fra sin natur ikke kan benekte Guds eksistens. De personer som fornekte Gud gjør det fordi de synes at de ikke finner bevis for Hans eksistens som de vil godta. Likevel innrømmer de at enhver virkning må ha en årsak. Ingen er vel så dum å mene at om han blir syk, så finnes det ingen årsak til denne sykdommen. Forkaster man systemet av årsak og virkning, forkaster man samtidig alle prinsipper og all vitenskap. Om ikke enhver virkning hadde en årsak, ville det være umulig å forutsi uvær og jordskjelv, sol- og måneformørkelser eller utviklingen av den sykdom en pasient måtte ha. Selv om en forsker eller filosof ikke åpent godtar Guds eksistens, så gjør han det faktisk indirekte, fordi

111. Alt som finnes på den (jorden) vil forgå, og kun din Herres høyaktede verdighet vil forbli, Majestetens og Ærens Herre (Koranen, 55:27-28)

112. “Er Jeg ikke deres Herre?” Da svarte de: “Jo! ...” (Koranen, 7:173)

han også søker etter alle tings årsak. I tillegg ville en gudsfornekter, dersom han ble bragt i en tilstand hvor han var renset for alle tillærte tenkemåter og lærdommer innrømme at Gud virkelig finnes. Dette er bevist av fremstående eksperter. Det verset vi har sitert, viser da også klart at en persons fornektelse av Gud bare er et utslag av jordisk og verdslig påvirkning; for menneskets innerste sanne natur bevitner Hans eksistens uten den minste skygge av tvil.

Guds attributter

Vi har her gitt noen få bevis på Guds eksistens som eksempel. Vi skal nå vende vår oppmerksomhet mot attributter, eller egenskaper, til den Gud som Koranen kaller oss til. Disse er:

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۖ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١١٣﴾

مَلِكُ يَوْمِ الدِّينِ ﴿١١٤﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ﴿١١٥﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ﴿١١٦﴾

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٦﴾

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٧﴾

113. Han er Allah, ingen er verdig tilbedelse unntagen Ham alene. Han kjenner det usette og det tilstedeværende, og Han er Den mest nåderike, Den evig barmhjertige (Koranen, 59:23)

114. Dommedagens hersker (Koranen, 1:4)

115. Kongen, Den hellige, Kilden til fred, Giveren av sikkerhet, Beskytteren, Den mektige, Godtgjøreren, Besitteren av all storhet. (Koranen, 59:24)

116. Han er Allah, Skaperen, Opphavsmannen, Formgiveren. Ham tilkommer de skjønneste navnene. Alt som er i himlene og på jorden lovpriser Ham, og Han er Den mektige, Den allvise. (Koranen, 59:25)

117. Allah har visselig makt over alt. (Koranen, 2:21)

رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ۝ مَلِكُ يَوْمِ الدِّينِ ۝¹¹⁸

أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ¹¹⁹

أَلْحَى الْقَيُّومُ¹²⁰

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ¹²¹

Det vil si at den Gud er En og har ingen like, at det finnes ingen annen enn Ham som er verdig tilbedelse og lydighet. Dette gjøres klart for oss fordi dersom det fantes andre guder ved siden av Ham, så kunne man tenke seg at makten på ett eller annet tidspunkt ville gå over til dem. Guds herredømme ville aldri være trygt. Når det sies at ingen er verdt tilbedelse unntatt Ham, så viser dette at Han er så fullkommen og opphøyet i Sine egenskaper at dersom vi blant alle eksisterende vesen skulle velge en gud – og dette valget skulle skje på grunnlag av de mest perfekte egenskaper – så ville ingen engang komme i nærheten av Ham. Han er mer opphøyet, mer fullkommen, enn vi noen gang vil være i stand til å fatte. Det kan aldri være noen over Ham, og aldri noen ved Hans side. Ingen urettferdighet kan være større enn det å sette noen lik med Ham.

Videre sies det at Han kjenner det usette. Det vil også si at Han alene kjenner Seg Selv. Med våre begrensede sanser og evner kan vi aldri fullt ut fatte Hans vesen. Han skapelse; f.eks. solen og månen, kan vi fatte og forstå fullt ut, men Guds Eget vesen kan vi aldri fullt ut fatte. Og så sies det at Han kjenner også det synlige; det vil si ingenting er skjult for Ham og ingenting unnslipper Hans oppmerksomhet. Han ser hver minste partikkel i universet; noe intet menneske kan gjøre. Han vet også når Han

118. All lovprisning tilhører alene Allah, verdenenes Herre, den mest nåderike, den evig barmhjertige, Dommedagens hersker. (Koranen, 1:2-4)

119. Jeg svarer på den bedendes bønn, når han påkaller Meg (Koranen, 2:187)

120. Den Levende, den Selvoppretholdende og Den som opprettholder alt (Koranen, 2:256)

121. Si: Han Allah er Den eneste, Allah, Den uavhengige. Han avlet ingen, ei heller er Han avlet, og ingen er Hans like (Koranen, 112:2-5)

vil sette en stopper for denne verden og bringe alt til doms. Det er ingen annen gitt å kjenne timen for dette, og Han alene kjenner enhver tid og hendelse.

Videre sies det at Han er den nåderike. Det betyr at før noe levende vesen ble til og før noen handling kunne gå ut fra dem – ut av Hans rene nåde og ikke om noe gjengjeld eller fortjeneste for noen handling fra vår side, – så skapte Han alt vi behøver, både materielt og åndelig. Sol, måne og talløse andre ting til gode for oss, skapte Han ferdig for oss lenge før vi fantes og var i stand til å fortjene noe ved våre handlinger. I Guds ord kalles dette attributtet for *Rahmāniyyat* eller nåde, og på bakgrunn av det kalles Gud for *Rahmān*, den nåderike. Men Han velsigner også menneskene på grunn av deres gode og rettferdige handlinger. Intet menneskets arbeid og strev går ulønnet. Denne egenskapen kalles *Rahīmiyyat*, og Gud er således *Rahīm*.

Videre sier den hellige Koranen:

122 مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

Det vil si at Gud er “Herskeren på dommens dag”. Det betyr at det er Han Selv som skal dømme hele verden. Han har ikke på noen måte overgitt herredømmet over himlene og jorden til noen annen slik at Han skulle trekke Seg tilbake fra det Han har skapt. Heller ikke har Han overgitt dommen til noen annen, slik at denne andre skulle ha all makt til å dømme til alle tider. Videre sies det:

123 أَلَيْكَ الْغَدُوءُ ۝

Det vil si at Han er Kongen, uten feil og mangler. Det er tydelig at menneskelig kongedømme ikke er fri for mangler. Jordiske riker kan overgå til andre eller gå helt til grunne. Om alle kongens undersåtter skulle

122. Dommedagens Hersker (Koranen, 1:4)

123. Kongen, Den hellige (Koranen, 59:24)

utvandre til et annet land ville han ikke lenger ha noen å herske over og dermed heller intet kongedømme. En voldsom hungersnød kan redusere både kongen og hans rike til tiggere. Og dersom kongens undersåtter reiser seg mot ham og forlanger svar på hvorfor han bør herske over dem, så er spørsmålet hva er det han har som de selv mangler? Hva skal han svare? Mang en konge har måttet abdisere etter press fra folket.

Guds herredømme har ingen feil og svakheter. Om Han så ønsker, kan Han ødelegge hele Sitt kongedømme og så skape et nytt. Hadde Han ikke vært allmektig, ville Han vært nødt til å handle urettferdig. Hvordan ville Han for eksempel etter én gang å ha tilgitt og frelst verdens befolkning, kunne fortsette med en ny verden? Om Han ikke var mektig til å skape nye sjeler, ville enten verden forbli tom og ubebodd, eller så ville Han måtte tilbakekalle den frelse Han allerede hadde gitt og sende de frelst sjeler tilbake til verden. Dette ville være urettferdig og i strid med Guds fullkommenhet, og det ville også satt Den allmektige ned på samme nivå som jordiske herskere. De lover som jordiske herskere lager for å administrere sitt rike, er alltid mangelfulle, og skulle de trenges opp i et hjørne, tas det i bruk makt og urettferdighet. Unnskyldningen er ofte at “målet helliger middel”. Jordisk sett ville det anses rettferdig at en liten båt med få passasjerer ble senket dersom den sto i fare for å kollidere med en større båt med mange passasjerer og forårsake dens forlis. Men Gud er Allmektig og tvinges ikke til å velge mellom en av to mangelfulle løsninger. Dersom Gud ikke var allmektig, ville Han måtte ty til urettferdighet på samme vis som svake jordiske herskere, eller så måtte Han ha holdt seg ubøyelig til rettferdighet, – med det som følge at Han ville mistet Sitt herredømme. Men den båten Gud styrer, fortsetter alltid sin reise for full kraft og i fullkommen rettferdighet.

Så omtales Han som Fredens Gud, kilden til all fred. Det vil si at Han er immun mot enhver mangel, ulykke eller vanskelighet, og hos Ham finnes fred og sikkerhet for alle. Hvis Han selv kunne utsettes for lidelse og smerte, oppleve motgang og forfølgelse eller bli drept av folket; hvordan

kunne da noen finne fred og trygghet hos Ham og der søke hjelp mot vanskeligheter og motgang? Om de falske gudene sier Allah:

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ
وَأَنْ يَسْلُبَهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّارِبُ
وَالْبَلُوبُ ۚ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَكَفِیُّ عَزِيزٌ ۝¹²⁴

De dere påkaller ved siden av Allah kan ikke engang skape en flue, selv om de alle gikk sammen om det; og om fluen snapper bort noe fra dem, vil de ikke kunne redde det fra den. Deres tilbedere mangler intelligens, og de selv er maktesløse. Kan slike være guder? Nei, Gud er den som er mektigere enn alle mektige, og den som hersker over alt og alle. Ingen kan anholde Ham eller drepe Ham. De som hengir seg til slike feiltakelser har ikke en sann forståelse av Guds attributter.

Videre sier Han: Gud er også *al-Mu'min*, dvs. at Han skjenker sikkerhet, og Selv gir bevis på sine egenskaper og sin enhet. Dette viser at han som tror på den sanne Gud kan føle seg trygg i ethvert selskap, under enhver omstendighet, for han bygger på sannhet og har sterke bevis for sine påstander. Han blir heller ikke gjort til skamme innfor Gud, men den som tror på falske guder, befinner seg alltid i vanskeligheter. Han beskriver alle sine ufornuftige påstander som store mysterier og forsøker slik å skjule de åpenbare feilslutninger og den tydelige mangel på logikk i det han påstår.

Gud er også:

الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ¹²⁵

124. Sannelig, de dere påkaller ved siden av Allah, vil aldri kunne skape selv en flue, om de så slo seg sammen om det. Og om fluen snappet bort noe fra dem, vil de ikke kunne redde det fra den. Hvor maktesløs er ikke den som søker *nåde*, og den som *nåden* søkes fra. Og de verdsatte ikke Allahs *majestet* slik som Han burde verdsettes. Sannelig, Allah er den sterke, den mektige (Koranen, 22:74-75)

125. Beskytteren, Den mektige, Godtgjøreren, Besitteren av all storhet. (Koranen, 59:24)

Med dette menes det at Han beskytter alt og alle, og er høyt hevet over alle andre. Han heler ethvert brudd og godtgjør det som måtte ha gått feil. I tillegg er Han Selvoppretholdende.

Videre sies det:

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ¹²⁶

Det vil si at Han er Skaperen av legemer så vel som sjeler. Han er den som gir alle sin form i livmoren. Ham tilhører alle de vakre og vidunderlige navn man kan tenke seg. Og så sies det:

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ¹²⁷

Alt som finnes, – ikke bare her på jorden, men også andre steder i universet, – tilber Ham. Dette indikerer at det finnes levende vesen på andre planeter, og at disse også følger guddommelig veiledning. Så sier Han:

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ¹²⁸

Det vil si at Han evig har makt til å gjøre slik Han vil. Og dette gir virkelig trøst og trygghet for dem som tilber Ham. For hvordan kunne Han ellers vel være gjenstand for våre forhåpninger dersom Han Selv var maktesløs og svak?

Og et annet sted sies det:

رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ۝ مَلِكُ يَوْمِ الدِّينِ ۝ ¹²⁹

126. Han er Allah, Skaperen, Opphavsmannen, Formgiveren. Ham tilkommer de skjønneste navnene (Koranen, 59:25)

127. Alt som er i himlene og på jorden lovpriser Ham, og Han er Den mektige, Den allvise (Koranen, 59:25)

128. Allah har visselig makt over alt (Koranen, 2:21)

129. All lovprisning tilhører alene Allah, verdenenes Herre, den mest nåderike, den evig barmhjertige, Dommedagens hersker. (Koranen, 1:2-4)

130 أُجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

Dette betyr at Han Selv er forsørger for verdenene, den nåderike, den barmhjertige, og at Han er den som skal dømme på dommens dag; ingen annen har fått seg betrodd denne oppgaven. Han er den som lytter til enhver som anroper, og besvarer deres anrop, altså er Han den som bønnhører.

Videre sies det at Han er:

131 الْحَيُّ الْقَيُّومُ

Det vil si at Han er kilden til alt liv og den som opprettholder alle ting. Han er Eviglevende; dersom Han ikke var dét, kunne man tenke seg at Han døde og slik etterlot dem som tilba Ham uten Herre og Gud. Og videre sies det at Han er Allah, den eneste. Han avler ingen, ei heller er Han avlet, og ingen er Hans like eller lik Ham.

Å oppriktig tro på Guds enhet, uten den minste avvik, er den rettfærd som menneske skylder å vise sin Skaper. Vi har her fremlagt noen av islams moralske lærdommer slik vi finner dem i Koranen. Det gjennomgående prinsipp er at det verken skal være overdrivelse eller mangel. Det som karakteriserer en moralsk egenskap, er at den verken går ut over sine begrensninger eller kommer til kort. Det er helt klart at dydens vei er den gylne middelvei.

Kun den adferd som følger den gylne middelvei, fører til høye, moralske egenskaper. Selve det å kjenne handlingens rette tid og sted, er denne middelveien. Når bonden sår for tidlig eller for sent, avviker han fra middelveien. Dyd, sannhet og visdom ligger alle i måtehold langs middelveien og bare den, som vokter på den rette anledning er i stand til å vandre på denne veien. Med andre ord; sannheten er alltid et sted midt imellom to ekstreme, motstridende usannheter.

130. Jeg svarer på den bedendes bønn, når han påkaller Meg (Koranen, 2:187)

131. Den levende, Den selvopprettholdende og Den som opprettholder alt (Koranen, 2:256)

Når det gjelder vår gudserkjennelse, består middelveien i at vi på den ene siden avviser det syn som fraskriver Ham enhver guddommelig egen-skap, og på den annen side at vi forkaster det syn som gjør Ham lik med de materielle ting. Det er på denne måten Koranen beskriver Guds egen-skaper. Den forteller oss at Gud ser, hører, vet, taler, osv., men samtidig advarer den oss mot å tro at vi kan forstå og oppfatte Ham slik vi kan Hans skapning. Den sier:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ¹³²

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ¹³³

Det vil si at det finnes ingen lik med Gud i Hans vesen og egenskaper; og oppdikt ikke liknelser om Ham. Den rette oppfattelse av Gud er at Han er nær, men likevel høyt hevet over oss. Islam følger altså den gylne middelvei i alle sine lærdommer. Også sura Fatihah pålegger oss å slå inn på denne middelvei når den lærer oss å be om at Gud leder oss på den rette vei, – *veien til dem som Du har vist nåde, som ikke har vakt Din vrede og som ikke har fart vill*.

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ¹³⁴

Med *dem som har vakt Guds vrede* siktes det til dem som selv antar en holdning av vrede overfor Gud, og som derfor følger sine egne onde tilbøyeligheter. Slik fører de Guds vrede over seg. *De som har fart vill* er de som lever og oppfører seg som om de var dyr. Middelveien er den som beskrives ved *veien til dem som Gud har vist nåde*. For disse velsignede mennesker har Koranen foreskrevet den gylne middelvei. I Toraen la Gud vekt på gjengjeldelse, og i Evangeliet la Han vekt på overbærenhet og tilgivelse. Og

132. Ingen ting er som Ham (Koranen, 42:12)

133. Så berett ikke liknelser om Allah; Allah vet visselig, og dere vet ikke (Koranen, 16:75)

134. Veien til dem Du har skjenket Din nåde, ikke til dem som pådratt seg vrede, og ikke de villfarne (Koranen, 1:7)

muslimer har fått pålegg om å søke hensiktsmessighet, og følge den gylne middelvei. Gud sier i Koranen:

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا¹³⁵

Det vil si at Vi har gjort dere til et folk på den gylne middelvei. Det betyr at muslimer er foreskrevet å holde seg til den gylne middelvei. Så velsignet er de som følger den gylne middelveien.

حَيْرَانُ الْمُوسَطُ¹³⁶

Den gylne middelvei er den beste vei

Menneskets åndelige tilstand

Den tredje delen av spørsmålet: Hva er de åndelige tilstandene? Vi har allerede konstatert at ifølge Koranen ligger kilden eller opphavet til det åndelige stadiet i *sjelen som har funnet fred*, som fører et menneske videre fra å være et moralsk vesen til å bli et guddommelig vesen. Allah, den opphøvede, sier i Sitt hellige ord:

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْبُطِينَةُ ۖ ارجعي إلىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۖ
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۖ وَادْخُلِي جَنَّاتٍ¹³⁷

Det vil si: Å du sjel som har funnet fred i Gud, vend tilbake til din Herre, idet Han er tilfreds med deg og du er tilfreds med Ham. Tre da inn blant Mine tjenere, og tre inn i Mitt paradys.

135. Og slik har Vi gjort dere til et folk på den gylne middelvei (Koranen, 2:144)

136. Den gylne middelvei er den beste vei (Tradisjon av Profeten Muhammad^{sa} i Tafsir Qurtabi, bind. 2, side 154)

137. Å, du sjel som har funnet fred, vend tilbake til din Herre, idet du behager *Ham* og har Hans velbehag. Tre da inn blant Mine tjenere, og tre inn i Min Hage. (Koranen, 89:28-31)

Man må vite at den høyeste åndelige tilstand et menneske kan nå i denne verden består i at det finner sin tilfredshet i Gud, og at all dets fred og fryd, lykke og glede finnes i Ham alene. Dette er det stadiet som kalles et himmelsk liv. Her belønnes menneskets fullkomne, rene hengivenhet, sannhet og rettferd med et himmelsk liv allerede i denne verden. Andre ser frem til et paradys etter døden, mens denne person belønnes med paradys i dette liv. På dette trinn forstår mennesket at bønn og tilbedelse – som før kunne føles som en byrde – i virkeligheten er et nødvendig føde for sjelen og grunnlaget for dets åndelige utvikling. Det innser at fruktene av dets anstrengelser ikke bare skal høstes i det neste liv.

På det forrige utviklingstrinn var mennesket ute av stand til helt å motstå fristelser og utrydde onde tilbøyeligheter, enda sjelen formante og advarte det mot farene ved et urent liv og slik søkte å befeste mennesket urokkelig på de moralske prinsippers grunn. Men på dette tredje stadiet krones dets anstrengelser med hell. De kjødelige lidenskaper dør bort av seg selv, og en styrkende bris finner veien til dets sjel som nå med skam og anger ser tilbake på sine tidligere svakheter og fall. Den stadige kamp mot onde tilbøyeligheter er et tilbakelagt stadiet, og menneskets natur gjennomgår en fullstendig forvandling som gjør at det nå står fremmed og fjernt fra sitt tidligere liv. Det er fullstendig rensert for sine tidligere urenheter. Med Sin egen hånd fyller Gud menneskets hjerte med altomfattende kjærlighet til et godt og rent liv og vasker det rent for enhver form for urenheter.

Sannhetens hærskarer slår leir i dets hjerte og rettferdighet overvåker alle dets forposter. Dermed vinner sannheten en strålende seier, og falskhet og usannhet legger ned sine våpen og blir drevet på flukt. Guds hånd ligger over dets hjerte og hvert skritt tas under Hans beskyttelse. I de følgende vers beskriver Den allmektige denne tilstand av sjelelig fred og tilfredshet:

أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ ۖ

138

حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَتْ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ

أُولَٰئِكَ هُمُ الرُّشِدُونَ ۖ فَضَّلَا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

139

جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۝

140

Det vil si: Gud har innskrevet troen i de troendes hjerter med Sin egen hånd og styrket dem med Sin hellighets ånd. Å dere troende! Han har gjort troen kjær for dere og gjort den vakker for deres hjerter, og har fått dere til å avsky vantro, opprør og ulydighet, og fylt deres hjerter med avsky for all ondskap. Dette er ved Guds nåde og yndest fra Allah. Sannheten kom og falskheten svant bort, for falskhet kan ikke stå seg mot sannheten.

Disse hentydningene gjelder den åndelige tilstand en person når til på det tredje trinn. Sann innsikt oppnås bare på dette stadiet. Når det sies at Gud Selv innskriver troen i deres hjerter med Sin egen hånd og hjelper dem med Sin hellige ånd, så viser dette at ingen kan virkelig bli ren og rettferdig uten hjelp fra Ham. På det andre trinn, kalt den selvanklagende sjel, er det en pågående kamp mellom gode og onde tilbøyeligheter. På tross av anger og fortvilelse faller man gang på gang, og ofte undres man om det virkelig finnes muligheter til forbedring og endelig seier over sine dårlige sider.

Og for en tid forblir man i denne tilstanden, inntil den angitte tiden er fullbyrdet. Da faller plutselig et lys på ham om dagen eller natten, og dette lyset har guddommelig kraft i seg. Dette lyset frembringer en vidunderlig forvandling i menneskets sjel, og det føler at det ledes videre fremover av

138. Det er i disse hederlige menneskers hjerter Allah har innskrevet troen, og Han styrker dem ved sin befaling. (Koranen, 58:23)

139. Men Allah har gjort troen kjær for dere, og vakker for deres hjerter, og Han har fått dere til å hate vantro, opprør og ulydighet. Slike er de som er på den rette vei. Dette er som en nåde og yndest fra Allah, og Allah er evig Allvitende, Allvis. (Koranen, 49:8-9)

140. Sannheten har kommet, og løgn og bedrag har veket, sannelig, løgn og bedrag er dømt til å vike. (Koranen, 17:82)

en sterk og usynlig hånd. En helt ny verden avsløres for dets indre blikk, og det får fullkommen visshet om Guds eksistens. Vidunderlige ting som før var ukjente, åpenbares nå for dette velsignede mennesket og nytt lys opplyser dets øyne.

Hvordan kan vi så oppdage denne veien, og hvordan kan vi nå frem til dette lyset? Vit at i denne verden har enhver ting en årsak, enhver bevegelse en bakenforliggende kraft. Enhver type kunnskap erverves på en måte som kalles for den rette vei. Intet kan oppnås i denne verden uten at man følger de reglene som naturen har satt fra begynnelsen. Naturens lover kan ikke brytes, og de lærer oss at det er en vei til et bestemt resultat og at man bare kan nå dette resultatet om man følger den veien, som er bestemt for det. Om vi for eksempel befinner oss i et mørkt rom og ønsker å slippe sollyset inn, må vi nødvendigvis åpne det vindu som vender mot solen.

Når vi gjør dét, vil solen stråle inn i rommet og opplyse enhver krok. Slik må det også være et vindu som Guds velsignelser og velgjerninger kan nå oss gjennom; en metode som kan lede oss til den klare og rene åndelige tilstand. Ettersom vi søker etter de beste metoder for å nå våre andre målsettinger, er det også vår plikt å søke den rette vei til vårt åndelige mål. Men består denne metoden i at vi søker Gud kun ved hjelp av vår egen fornuft eller bare ved våre egne anstrengelser? Kan disse dører – som kun kan åpnes av Guds mektige hånd – la seg åpne av vår logikk og filosofi. Nei, våre egne menneskelige anstrengelser kan aldri åpenbare den evige, allmektige og strålende Guds åsyn. Den eneste rette vei for den som søker Ham, er at vedkommende underkaster seg Hans vilje og tjener Hans sak med alle sine evner og muligheter, og at han uopphørlig og utrettelig søker Ham i bønn og ber om samfunn og enhet med Ham. Bare slik kan det Guddommelige Vesen fattes; gjennom Hans egen hjelp.

Den fullkomne bønn

Den fullkomne bønn i denne sammenheng, både i ord og i forhold til den menneskelige naturens krav; det vil si den som tegner det rette bildet av

sjelens naturlige lengsel lærer vi altså i den hellige Koranens åpningskapittel. Den lyder slik:

141 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

All verdig lovprisning tilkommer alene Allah som er skaperen og opprettholderen av alle verdener.

142 الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

Den nåderike, som av Sin nåde sørger for oss før vi har gjort noe for å fortjene det; den barmhjertige, som i Sin barmhjertighet belønner våre gjerninger.

143 مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

Den eneveldige Hersker på dommens dag; Han har ikke gitt denne domsmakten til noen annen.

144 إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

Å Du, som besitter alle disse egenskapene og alene er verdig all denne lovprisning, Deg tilber vi og hos Deg alene søker vi hjelp i alle våre saker.

Her benyttes flertallsformen “vi” som viser til at alle våre egenskaper tar del i tilbedelsen og kaster seg ned for Hans trone. Mennesket er, i kraft av sine mange indre kvaliteter, i seg selv egentlig flertall, og når alle disse kvaliteter er fullstendig underkastet Guds vilje, er man kommet til den tilstand som betegnes med ordet islam.

141. I Allah navns, Den mest nåderike, Den evig barmhjertige. All lovprisning tilkommer alene Allah, verdenenes Herre (Koranen, 1:1-2)

142. Den mest nåderike, Den evig barmhjertige (Koranen, 1:3)

143. Dommedagens hersker (Koranen, 1:2-4)

144. Deg alene tilber vi, og Deg alene bønnfaller vi om hjelp (Koranen, 1:5)

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۚ 145

Led oss på den rette vei og gjør at vi urokkelig vandrer på den; veien til dem Du har skjenket Dine velsignelser, nåde og velvilje,

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۚ 146

ikke dem som har vakt Din vrede, ei heller dem som gikk vill og ikke nådde frem til Deg. Amen.

Disse versene viser at Guds velsignelser bare skjenkes de mennesker som ofrer hele sitt liv for Guds sak, og hengir seg helt til Ham. De er fullstendig oppslukt av å være Ham til behag, og bønnfaller Ham om å skjenke dem de høyeste velsignelser et menneske kan nå; nemlig nærhet og enhet med Gud, å kunne tale til Ham og høre Hans stemme. De bruker alle sine evner i hengivenhet til Gud, unngår enhver synd og er alltid i ydmyk bønn for Hans trone. De skyr enhver last og unngår enhver anledning som kan vekke Guds vrede. I sann oppriktighet og full overgivenhet søker de Gud og deres anstrengelser krones derfor med hell; de finner Ham og får drikke sin fylde av gudserkjennelsens beger.

Den Guds nåde og velsignelse som fører mennesket inn i denne åndelige tilstand, er avhengig av at den enkeltes fasthet og hengivenhet forblir urokkelig selv under de hardeste prøvelser. Intet sverd må kunne splitte den og ingen ild fortære den; ingen motgang og smerte må kunne skade den det minste. Verken de kjærestes og nærmestes død, eller å måtte skilles fra dem, må kunne svekke den, og de mest fryktelige ulykker må ikke være i stand til å rokke den. Verken vanære eller faren for en grusom død må vende ens hjerte bort. Denne dør er i sannhet trang, og denne vei er meget vanskelig! Hvilken prøvelse for et menneske! Det er dette Gud henviser til i disse versene:

145. Led oss på den rette vei, veien til dem Du har skjenket Din nåde. (Koranen, 1:6-7)

146. Veien til dem Du har skjenket Din nåde, ikke til dem som pådratt seg vrede, og ikke de villfarne (Koranen, 1:7)

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا
وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ
فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ ۖ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝¹⁴⁷

Det betyr: Si til dem at om deres fedre og deres sønner og deres brødre og deres ektefeller og deres slekt og deres eiendom, som dere har ervervet dere med flid, og den handel som står på spill, og de boliger dere er glade i, er dere kjærere enn Allah og Hans sendebud og kampen for Hans sak, så vent til Allah utfører sin befaling. Og Allah rettleder ikke de ulydige folk.

Dette verset viser tydelig at de som foretrekker rikdom og familie fremfor Guds vilje, er syndere i Hans øyne. Deres ende vil bli ødeleggelse og ruin fordi de foretrakk andre ting istedenfor Gud.

Dette er utviklingens tredje stadiet, og her blir mennesket til et virkelig åndelig vesen når det for Guds skyld er villig til å møte tusener av hjem-søkelser og all slags vanære, og vender seg til Ham med slik oppriktighet og hengivenhet at det er som om alt og alle utenom Ham er døde og ikke lenger finnes. Sannheten er at uten at våre jordiske lidenskaper og begjær går i døden, kan vi ikke skue den levende Gud. Dagen for vårt jordiske livs død er dagen for Guds strålende manifestasjon. Vi er blinde så lenge vi ikke blir blinde for alt annet enn Gud, og vi er døde så lenge vi ikke er som døde i Hans hånd. Når vi helt vender oss til Gud og skuer Hans åsyn; ja, først da skjenkes vi denne oppriktige standhaftighet, som bringer død over vårt eget liv og ethvert hensyn til oss selv. Denne tilstand beskrives i følgende vers:

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ¹⁴⁸

147. Så vent til Allah bringer sin befaling til utførelse. Og Allah rettleder ikke det ulydige folk.
(Koranen, 9:24)

148. Nei, de som hengir seg helt til Allah, og handler godt (Koranen, 2:113)

Det vil si at Gud krever av oss at vi ofrer oss selv for Hans sak. Denne oppriktige standhaftighet oppnår vi når alle våre egenskaper og alle våre krefter er fullstendig hengitt til denne sak. Og vårt liv og vår død kun har Hans velbehag som mål, som det sies her:

149 قُلْ إِن صَّلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٩﴾

Si: Min bønn og mitt offer, og mitt liv og min død, er alene for Allah.

Når et menneskes kjærlighet når det nivået at dets liv og død ikke lenger er dets egen sak, men kun et spørsmål om Guds velbehag, da senker Gud, – som alltid har elsket dem som elsker Ham, – sin kjærlighet ned over dette mennesket. Når disse to kjærligheter møtes, bryter det frem et lys i denne personens indre som verden ikke kan se og forstå. Tusener av de rettferdige og utvalgte har måttet bøte med livet fordi verden ikke kunne gjenkjenne deres herlighet. I sin blindhet anså de dem for å være selvopptatte og bedragerske. Om dette sier Gud i Koranen:

150 يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٥٠﴾

Det vil si de som fornekte deg, ser på deg, men de ser deg ikke likevel. Kort sagt; en verdslig person blir et åndelig vesen når han opplyses av dette himmelske lys. All skapningens Herre taler med ham og opplyser ham med Sin guddommelige stråleglans. Han oppretter Sin trone over denne persons hjerte, som svømmer over av ren kjærlighet til Gud. Når et menneske slik gjennomgår en fullstendig forvandling, blir Gud som en ny Gud for det, og Han manifesterer Seg på nye og inntil da ukjente måter. Det er ikke slik å forstå at Gud blir en annen eller begynner å handle annerledes enn hva Han gjorde tidligere, men den behandling som nå blir dette mennesket til del, er likevel annerledes. Disse handlinger og opplevelser

149. Si: "Sannelig, min tilbedelse og mine ofre og mitt liv og min død er for Allah alene, verdenenes Herre. (Koranen, 6:163)

150. Og du vil se dem stirre mot deg, men de ser ikke (Koranen, 7:199)

kjennes ikke av denne verdens kloke menn. Og det er et slikt menneske som Gud omtaler i det følgende vers:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۝¹⁵¹

Det vil si at blant mennesker finnes slike som hengir seg helt og holdent til Guds vilje. De selger sine sjeler for Guds velbehag; disse skjenker Gud sin velsignelse og barmhjertighet. Det mennesket, som når til dette åndelige stadiet er helt og fullt overgitt Gud og Hans vilje.

I dette verset forteller Gud at bare den som er villig til å selge sin egen sjel for Allahs sak og som i hengivenhet gir avkall på sitt eget liv for å vinne Hans velbehag, blir fri fra all lidelse og synd. Denne person mener at han er bragt til verden ene og alene for å adlyde Gud og tjene sine medskapninger. Alle hans evner anvendes da i moralens og rettferdighetens tjeneste med en slik glødende iver og ekte glede at det er som han virkelig kan se sin Herre i dette lydighets og underkastelses speil. Guds vilje blir hans vilje og han finner all sin glede i lydighet mot Ham. Han utfører ikke rettferdighet og gode gjerninger fordi dette er hans plikt, men fordi det nå er nedlagt i hans natur og han finner den største glede i det. Dette er det paradiset som skjenkes en åndelig person allerede i denne verden. Paradiset i det kommende vil være en refleksjon av dette, og vil manifesteres fysisk gjennom den guddommelige makt. Følgende vers taler om dette:

وَلَيْسَ خَافِ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۝¹⁵²

وَسَقُفُهُمْ رُيُوسٌ شَابًا طَهُورًا ۝¹⁵³

151. Og blant mennesker er det den som ville selge sin sjel for å vinne Allahs velbehag. Og Allah er forbarmende mot tjenerne (Koranen, 2:208)

152. Og for den som har ærefrykt for sin Herres opphøyde stilling, vil det være to paradiser ... (Koranen, 55:47)

153. Og deres Herre vil gi dem en ren drikk å drikke (Koranen, 76:22)

إِنَّ الْبَرَّارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۖ

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝¹⁵⁴

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ۖ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ۝¹⁵⁵

إِنَّا آَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ۝¹⁵⁶

وَمَنْ كَانَ فَرِحَ لِهُدَىٰ آَعْنَىٰ فَهُوَ فِي الْآٰخِرَةِ أَهْلًا ۖ سَبِيلًا ۝¹⁵⁷

Det vil si for den som frykter å stå til ansvar overfor sin Herre, og er i ærefrykt for Hans storhet og majestet, finnes det to paradis; det ene i denne verden og det andre i den kommende. Og de som helt har overgitt seg til Gud, har fått skjenket en drikk som renser deres hjerter, deres tanker og deres motiver. De dydige drikker av en drikk iblant kamfer. De drikker fra en kilde som de selv får til å strømme fram gjennom sin streben.

Meningen med drikker iblandet kamfer og ingefær

Vi har allerede forklart at det arabiske ordet *kāfōr*, som brukes her er avledet av ordet *kafara*, som betyr å undertrykke og dekke over. De mennesker det her er snakk om, har gjort seg fullstendig fri fra denne verden og all kjærlighet til denne verdens fristelser er kjølnet og blitt borte. Vi vet at lidenskapen vokser frem i selve hjertet, og når hjertet da renses for alle urenheter vil alle disse lidenskaper gradvis avta for så til slutt å dø helt ut. Det er dette som sies i verset ovenfor; at disse mennesker vender seg fra sine kjødelige lidenskaper og hengir seg helt og fullt til Gud, deres hjerter renses og blir kalde og ufølsomme overfor denne verdens tiltrekning, og

154. De rettferdige vil visselig drikke av et beger, blandet med kamfer. En kilde hvorav Allahs tjenere drikker, og som de lar strømme slik at den utvider sine bredder (Koranen, 76:6-7)

155. Og der vil de drikke av et beger, som er blandet med ingefær fra en kilde kalt *Salsabil* (Koranen, 76:18-19)

156. Vi har sannelig beredt lenker og kjeder og en flammende ild for de vantro (Koranen, 76:5)

157. Og den som er blind i denne verden, er også blind i den kommende, og villfarene fra den rette vei (Koranen, 17:73)

deres verdslige lidenskaper undertrykkes fullstendig, akkurat slik som også kamfer undertrykker og renser bort giftig materie.

Videre sies det at de vil drikke av en drikk iblandet ingefær. Det arabiske ordet for ingefær, *zanjabil*, er sammensatt av *zana* og *jabal*. *Zana* betyr å stige opp eller å bestige og *jabal* betyr fjell. *Zanjabal* betyr således “han bestiger fjellet”. Man må være klar over at for en som er angrepet av en eller annen giftig infeksjon, er det to trinn på veien til fullstendig helbredelse. På første trinn ødelegges de giftige mikroorganismer helt, slik at selve det livstruende angrepet avverges, men personen er fremdeles svak og sykelig. Han er ennå ikke helt leget da hans legeme er svakt og kraftløst. Det andre trinn er når pasienten fullt og helt gjenvinner sin styrke, føler seg frisk og full av kraft. Nå er han full av pågangsmot og kjenner seg sterk nok til å møte alle slags vanskeligheter og bestige de høyeste fjell. Dette er det åndelige stadiet et menneske når frem til på det tredje trinn i sin utvikling. For de mennesker som befinner seg på dette trinn sier Gud at de skjenkes et beger iblandet ingefær; det vil si at når de oppnår full åndelig kraft, vil de være i stand til å bestige de steileste fjell, løse de vanskeligste oppgaver og yte de største offer på Guds vei.

Virkning av ingefær

Man bør huske at en av de kvaliteter vi finner i ingefær, er at den er god til å fremme den naturlige varmen i kroppen. Den varmer og styrker et svakt legeme og gjør det i stand til, om så var, å bestige de høyeste fjell og løpe de hardeste motbakker. Ved å omtale kamfer og ingefær i disse versene henleder Gud vår oppmerksomhet på de to utviklingsstadier et menneske gjennomgår på veien fra å være slave under sine lidenskaper og frem til å bli et høyverdig moralsk vesen.

Første trinn er når en person opplever at de gifter og lidenskaper han lider under kjølnes og blir borte; på samme vis som kamfer undertrykker og renser bort giftig materie. Av denne grunn benyttes kamfer i helbredelse av kolera og tyfus. Når så den giftige materie er fullstendig utryddet, vil

pasienten være frisk, men fremdeles svak og avkreftet. Den styrke og kraft, som kreves for å overvinne alle vanskeligheter oppnår man først på det andre stadiet når man får i seg en drikk iblandet ingefær.

Åndelig sett er denne drikken selve åpenbaringen av den guddommelige skjønnhet og majestet, og det er dette som er sjelens sanne føde. Styrket av denne åpenbaring blir en person i stand til å bestige de høyeste fjell; dvs. at de selvoppofrende gjerninger han nå er i stand til å utøve for Allahs skyld, langt overgår fatteevnen hos den hvis hjerte ikke er fylt av kjærlighetens ekte glød. For at menneskene lettere skal forstå disse to åndelige stadier tar Koranen i bruk *kamfer*; – det som undertrykker og renser, – og *ingefær*; – det som gir kraft til å nå til høydene og overvinne vanskelighetene. Disse to tilstandene vil møte enhver som søker Gud.

Resten av verset sier:

158 إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿١٥٨﴾

Dette betyr at for de som fornektet sannheten og ikke viser noen som helst vilje til å godta den, har Gud beredt lenker, kjeder og brennende følelse av en flammende ild. De som ikke søker Gud av et rent hjerte, får den lønn de selv har gjort seg fortjent til. De er så opptatt av denne verden, så knyttet til den, at det er som de skulle ha lenker om føttene som holdt dem fast, og de er helt vendt mot verdens minste bekymringer og gjerninger at det er som om det var kjeder rundt halsen som holdt dem nede og gjorde det umulig for dem å løfte blikket mot himmelen. Deres hjerter brenner av grådighet og lengsel etter denne verdens ting; altså jordisk gods, makt, herredømme og verdslige posisjoner. I Guds øyne er de derfor uverdige. Han finner dem hengitt til ugjerninger, og gjør således lenker, kjeder og følelsen av en flammende ild til deres følgesvenner.

Dette indikerer også at enhver handling fra menneskets side følges av en tilsvarende handling fra Gud. Om man for eksempel lukker alle dører

158. Vi har sannelig beredt lenker og kjeder og en flammende ild for de vantrø (Koranen, 76:5)

og vinduer til et rom som man befinner seg i, vil Guds handling som følger være at rommet blir mørkt. Alt det vi tar som naturlige følger av våre handlinger, er i virkeligheten Guds handlinger, for Gud er årsakers årsak. Om en person drikker gift så vil hans gjerning følges av en guddommelig handling at han vil lide døden. På samme vis vil en person som oppfører seg slik at han smittes av en farlig sykdom, vil oppleve Guds gjensvar ved at han blir rammet av denne sykdommen. Slik vi tydelig kan se at det i det verdslige, fysiske liv finnes uungåelige følger av våre gjerninger, og disse følgene er Guds handlinger, – den samme lov gjelder også i det åndelige. Koranen hentyder til to sider av denne loven når den sier:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ¹⁵⁹

فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ¹⁶⁰

Det vil si de som søker Gud etter beste evne, vil Vi – som følge av dette – lede dem til veien som fører til Oss. Og som en kontrast til dette, sier Gud at de som vender seg bort fra den rette vei og ikke ønsker å følge denne, så er den guddommelig handling – som følge fra vår side – i henhold til valget de foretar at Vi lar deres hjerter bli fordervet. Dette forklares enda tydeligere i følgende vers:

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ ۖ وَاضْلُمٌ سَبِيلًا ¹⁶¹

Det vil si: Den som forblir blind i denne verden, vil også være blind i den kommende, og enda mer villfaren. Dette verset viser oss at det er her og nå, i dette liv, at det rettferdige mennesket får skue Guds åsyn og

159. Og dem som anstrenger seg for Vår sak, dem vil Vi visselig veilede mot Våre veier
(Koranen, 29:70)

160. Men etter at de hadde fordervet, lot Allah deres hjerter forderve, (Koranen, 61:6)

161. Den som er blind i denne verden, er også blind i den kommende, og villfaren fra den rette vei
(Koranen, 17:73)

majestet. Kort sagt; i denne verden legges grunnlaget for vårt himmelske liv, og her har også livet i helvetet sin rot i åndelig blindhet og urenhet.

Et annet vers som omhandler dette emnet sier:

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ¹⁶²

Det vil si: De som tror og handler rettferdig, de arver hager som floder strømmer gjennom. I dette verset sammenlikner Gud troen med hagen som floder strømmer gjennom, og viser oss derved at tro er avhengig av gode gjerninger på samme måte som hager er avhengig av vann fra elver og bekker. Som en hage ikke kan blomstre og bære frukt uten vann, kan heller ikke troen overleve uten gode gjerninger. Tro uten gjerninger er død og unyttig, og gode gjerninger uten tro, er bare uekte spill. Det sanne islamske paradiset er en refleksjon av tro og gode gjerninger i dette liv. Paradiset er et bilde på den enkeltes liv her, og det kommer ikke utenfra et sted, men vokser frem i menneskets eget indre. Den enkeltes tro og gjerninger formes til dette paradiset, som kan erfares allerede i dette liv. Troens tre og de gode gjerningers floder kan oppfattes i dette jordiske liv, men det er først i det kommende at det manifesteres fullt ut. Guds sanne lære forteller oss at den sanne, rene, sterke og fullkomne tro på Gud, Hans vesen, Hans egenskaper og Hans vilje er denne vakre lykkens frukthage, mens våre gode gjerninger er de floder som strømmer gjennom den. Koranen sier:

قَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا
ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ¹⁶³

Det vil si: Troens ord – det gode ord – er fri for enhver mangel, feil, overdrivelse, platthet og løgn, og fullkommen i sin helhet. Det er som et

162. Og meddel det gode budskap til dem som tror og handler rett, det er for dem hager gjennomstrømmet av bekker (Koranen, 2:26)

163. Allah fremstiller liknelsen om et godt ord som et godt tre. Dets rot er sterkt grunnfestet, og dets grener er i himmelen. Hele tiden frambringer det sin frukt på sin Herres befaling (Koranen, 14:25-26)

tre som er fri for enhver mangel. Et tre hvis rot er fast forankret i jorden og hvis grener når til himmelen. Det bærer frukt til enhver tid, og ingen gren er uten frukt.

Slik beskriver Gud troens ord som et godt tre, som bærer frukt til enhver tid, og gir oss derved tre kjennetegn på et slikt tre:

Det første kjennetegn er at roten, som vil si dets sanne betydning, skal være fast og urokkelig plantet i jorden. Det vil si at dets sannhet og virkelighet skal anerkjennes av menneskets hjerte og samvittighet.

Det andre er at dets grener skal nå inn i himmelen; dvs. at også fornuften må godta og akseptere den og den skal samtidig være i full overensstemmelse med de hellige, himmelske lover som styrer naturen. Med andre ord vil selve naturlovene by på argumenter til støtte for dens sannhet, og disse argumenter skal være høyt hevet over enhver kritikk.

Kjennetegn nummer tre er at det bærer alltdi frukt alltid og uten opphør, dens velsignelser og gode innflytelse vil alltid og alle steder være følbar. Det er ikke noe som eksisterer for en tid for så å bli borte. Neste vers lyder slik:

164 وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿١٦٤﴾

Det vil si at et ond ord er som et dårlig tre, det er rykket opp av jorden – altså menneskekelig natur forkaster det og finner ikke ro i det. Man finner ikke argumenter for det verken logiske, i naturens lover eller i menneskets samvittighet. Det er like ubefestet som løse påstander og fortellinger. Som Koranen har sagt at den sanne troens frukttre vil manifesteres i det kommende liv, som druer, granatepler og andre herlige frukter så er vantroens onde tre, kalt *Zaqqum*, beskrevet slik:

164. Og liknelsen om et ondt ord er som et dårlig tre som er revet opp av jorden. Det makter ikke å rotfeste seg noe sted (Koranen, 14:27)

أَذَلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزُّقْمِ ۚ إِنَّا جَعَلْنَهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ۚ
 165 إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۚ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ۚ
 إِنَّ شَجَرَةَ الزُّقْمِ ۚ طَعَامُ الْآثِمِينَ ۚ كَانُتْهِلُ يُغْلَى فِي الْبُطُونِ ۚ
 166 كَغَلَى الْحَبِيبِ ... دُقْ ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۚ

Det vil si: Er paradisetts hager bedre, eller *Zaqqum*-treet? Vi har visselig gjort det til en prøvelse for de urettferdige. Det er et tre som spirer frem fra helevetets bunn, dvs. det vokser av hovmod, forfengelighet og selvforherligelse, som er roten til Ilden. Dets frukter er som Satas hode. Ordet Satan betyr den som vil utslettes. Det ordet er utledet fra *Shait*.

Kort sagt betyr det at å spise av det fører til død og ødeleggelse. Videre sies det at *Zaqqum*-treet er føde for de bevisst syndige. Den føden er som smeltet kobber, som skoldhett kokende vann. Deretter henvender Han seg til helvetets beboer og sier: Smak nå dette treet, du som anså deg som mektig og edel.

Siste vers uttrykker Guds vrede og sier at dersom han ikke hadde vært så arrogant og selvgod, om han ikke hadde vendt ryggen til sannheten fordi han i egne øyne følte seg for stolt til å ta imot, så ville han ikke måtte lide denne straffen. Verset indikerer også at ordet *Zaqqum* er sammensatt av *zuq*, – som betyr å smake, – og *am* som er første og siste bokstav i verset, og således en forkortelse for hele setningen.

167 إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۚ

165. Er dette bedre som en underholdning eller *Zaqqum*-plante? Vi har visselig gjort det til en prøvelse for de urettferdige. Det er visselig en plante, som spirer fram i Helvetes bunn, dets fruktkolber er som om de var hoder av Sataner (Koranen, 37:63-66)

166. Sannelig, *Zaqqum*'s tre er føde for den syndefulle. Som smeltet kobber bobler det i buken, liksom varmt vann bobler... "Smak *dette*, for du anså jo visselig deg selv som den mektigste, den ærede" (Koranen 44:44-47, 50)

167. Du anså jo visselig deg selv som den mektigste, den ærede (Koranen 44:50)

Kort sagt har Gud beskrevet det troens ord som ytres i dette liv som paradiset tre, og Han har likeledes beskrevet vantroens ord som Zaqqum, helvetets tre. Slik viser Han oss at både paradiset og helvetet har sin rot i dette jordiske liv. Et annet sted beskriver den hellige Koranen helvetet slik:

168 نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفِئَةِ ط

Det vil si helvetet er den ild hvis kilde er Allahs vrede; den flammer opp av synd, og reiser seg først over hjerte. Dette antyder at de sorger og trengsler som overvelder hjertet, er det som antenner helvetets ild. All åndelig pine griper først hjertet for deretter å fortære hele legemet. Et annet sted sies det om denne ilden:

169 وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ط

Med dette menes at helvetets brensel, som holder det flammende, er to ting; det ene er mennesker som vender seg bort fra Gud og tilber annet enn Ham; eller de som krever at de tilbes, slik som det sies i følgende ordelag:

170 إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ ط

Det vil si at dere og deres falske guder, som tross at de var mennesker ble erklært guddommer, vil bli kastet i helvete. Det andre brensel er gudebilder. Det vil si dersom disse ikke hadde fantes, ville det heller ikke finnes noe helvete.

Så det fremgår av alle disse versene at ifølge Guds hellige Ord er himmel og helvete ikke fysiske verdener, som den nåværende. Deres kilde og opphav er åndelige tilstander, men i det kommende vil de legemliggjøres. De vil dog ikke høre til denne verden.

168. Det er Allahs antente ild, som vil reise seg over hjertene. (Koranen, 104:7-8)

169. Ilden som har mennesker og stein som brensel (Koranen, 2:25)

170. Sannelig, dere og det dere tilba ved siden av Allah, er Helvetes brensel (Koranen, 21:99)

Veien til det perfekte åndelige forholdet til Gud

Koranen lærer oss at veien til et fullkomment samfunn med Gud går gjennom islam; det vil si at man med hele sitt liv fullstendig underkaster seg Guds vilje, og at vi hengir oss i stadig bønn slik det læres i Koranens åpningskapittel, sura Fatihah. Dette er islam sitt sanne kjerne. Fullkommen overgivelse til Gud og utholdenhet i de bønner vi læres i sura Fatihah er eneste metode for å møte Gud og drikke av frelsens sanne kilde.

Dette er den eneste vei naturens lover er lagt åpen for oss så vi kan nå til den høyeste åndelige utvikling og den endelige enhet med Allah. Alene den kan finne Gud, som helt trer inn i den åndelige ild som er islam, og er vedholdende i sura Fatihahs bønner.

Hva er islam? Islam er en brennende ild som fortærer alt lavt begjær og brenner opp alle falske guder; hele vårt liv, vår ære og eiendom frembæres som offer til den Ene, Hellige Gud. Når vi trer inn i dette, får vi drikke det nye livs vann, og med alle våre åndelige krefter knyttes vi til Gud med ubrytelige bånd. En ild, som et lyn, flammer opp i vårt indre, og en ild stiger ned over oss ovenfra. Når disse to flammer møtes, brennes opp alle lidenskaper og all kjærlighet til annet enn Gud Selv. Og vi blir som døde i forhold til vårt tidligere liv. Det er denne tilstanden, som karakteriseres med ordet islam i Koranen.

Våre lidenskaper tilintetgjøres ved at vi fullstendig overgir oss til Gud, og gjennom våre bønner til Ham skjenkes vi nytt liv. I dette nye livet mottar man åpenbaringer fra Gud. Denne tilstand kalles for å møte Gud, for det er her mennesket får skue Guds åsyn. Forbindelsen med Gud er her så sterk at det er som man skuer Ham med sine øyne. Man skjenkes kraft og styrke fra oven, de indre evner opplyses og man føler en sterk dragning til et hellig liv. Når en person når dette stadiet blir Gud de øynene han ser med, den tungen han taler med, den hånd som han slår sin fiende med, og de føtter han går med. Det er dette stadiet det refereres til i følgende:

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ¹⁷¹

Profetens hånd, som er over deres hender, er Guds hånd. Likeledes sies det:

وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى¹⁷²

Altså det du kastet, det var deg, men Gud som kastet. Kort sagt; på dette stadiet når mennesket fullkommen enhet med Gud. Hans vilje behersker fullstendig dets sjel. Og dets moralske egenskaper, som før var svake og forsvarsløse, står på dette stadiet stødige som fjell. Fornuften og intelligensen skjerpes og forfines til det ytterste. Dette er meningen med følgende vers:

وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ¹⁷³

Menneskets kjærlighet til Gud kjenner her ingen grenser. Å dø for Ham, lide tusener piner for Hans skyld, utholde den forferdeligste forfølgelse og den dypeste vanære for Hans sak blir for et slikt menneske så en enkel som å knekke et tynt strå. Det dras mot Gud uten selv å være klar over hva denne dragningen består i. En usynlig hånd støtter og hjelper det, og å gjøre Guds vilje blir livets mål og mening. Mennesket er her svært nær Gud. Den hellige Koranen sier:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ¹⁷⁴

Det vil si Vi er det nærmere enn dets egen halspulsåre. Mennesket på dette stadiet er som moden frukt som faller til jorden av seg selv; slik faller også alle dets jordiske forbindelser og bånd bort. Dette mennesket har et inderlig forhold til Gud og er fjernt fra all Hans skapning. Gud velsigner

171. Allahs hånd er over deres hender (Koranen, 48:11)

172. Du kastet ikke da du kastet, men Allah kastet den (Koranen, 8:18)

173. Og Han styrker dem ved sin befaling (Koranen, 58:23)

174. Vi er det nærmere enn dets halspulsåre (Koranen, 50:17)

det ved at det får tale til Ham og Han Selv taler til det. Dørene til denne herlighet er like åpne i dag som noen gang tidligere; denne nåde og velsignelse skjenkes de sanne søkende i like rikelig monn i dag som i tidligere tider. Men dette oppnås ikke alene ved tungens tale; skryt og tomt snakk åpner ikke disse dører. Mange søker dem, men få finner dem. Hvorfor er det slik? Det er slik fordi det kreves ekte og helhjertet søken og sann offervilje for å nå hit. Ord betyr i seg selv ingenting i denne sammenheng. Det først skritt på veien hit er at man i sann hengivenhet trår inn i den flammende ild som andre mennesker flykter fra. Store og tomme ord er uten nytte; det som trengs er alltid brennende iver og sann oppriktighet. I denne sammenheng har Allah, den Opphøyede, sagt:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٧٥﴾

Det vil si om Mine tjenere spør deg om Meg, fortell dem at Han er dere meget nær. Jeg svarer den bedendes bønn. Så de bør søke Meg gjennom sine bønner og ha fast tro på Meg, så de kan lykkes.

175. Og når Mine tjenere spør deg om Meg, så er Jeg visselig nær. Jeg svarer på den bedendes bønn, når han påkaller Meg. Derfor skal de adlyde Min befaling og tro på Meg, for at de skal rettledes (Koranen, 2:187)

Andre spørsmål:

Menneskets tilstand etter døden

Menneskets tilstanden etter døden er ikke en fullstendig ny tilstand; bare det at dets åndelige tilstand i dette livet manifesteres enda klart i det hinsidige. I dette liv er sannheten om et menneskes tro og gjerninger; gode eller onde skjult i dets personlighet; bare indirekte kan man fatte de gode eller onde virkninger av dem. I det kommende liv vil dette derimot manifesteres klart og tydelig. Man kan kanskje danne seg et bilde av dette ved å betrakte hvordan en person drømmer. Den tilstanden vedkommende befinner seg i, kommer ofte frem i drømme. Når man er i ferd med å få høy feber, kan man i drømme se flammer og ild, og om man holder på å få influensa eller bli kraftig forkjølet, kan man oppleve seg selv som flytende rundt i vann. Det som kroppen er på vei inn i, viser seg altså i drømme.

Dette lar oss forstå at Gud har bestemt det på samme vis i det hinsidige. Som drømmen omformer vår åndelige tilstand til fysiske manifestasjoner, slik vil det også være i det neste liv. På samme vis som man i drømme opplever disse manifestasjoner som virkelighet, så vil man også gjøre det i det neste liv. Våre handlinger og deres konsekvenser vil bli manifestert fysisk i det hinsidige; hva enn vi skjult bærer i oss fra dette liv vil seg åpenlyst på våre ansikter i det kommende. Og slik som man ser forskjellige manifestasjoner i sine drømmer, og anser dem for å være virkeligheter, det samme vil skje i det hinsidige. Gjennom slike manifestasjoner vil Gud demonstrere en ny, fullkommen makt som er helt og holdent da Han er den allmektige. Derfor kan vi med rette også si at forholdene i det kommende ikke bare vil være manifestasjoner av det som har vært, men i virkeligheten være en ny skapelse. utført ved Allahs guddommelige makt. Om dette sier Gud i Koranen:

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ ¹⁷⁶ ع

Det vil si ingen rettferdig sjel vet hvilke lykkosaligheter som er skjult for den som belønning. Slik beskriver Allah det som møter oss i himmelen som skjulte velsignelser, og som ikke har sin like noe sted i denne verden. Vi vet jo at denne verdens goder ikke er skjult for oss; vi kjenner godt til både melk, granatepler, og druer som vi spiser. Dette viser at det kommende livs velsignelser ikke har annet til felles med hva vi møter i denne verden, enn navnet. Den som tar Koranens skildringer av paradiset bokstavelig, og regner med at vi møter det samme der som vi kjenner herfra; har overhodet ikke forstått Koranens lære.

Den hellige Profet, må Allahs velsignelser og fred være med ham, har forklart det verset vi nylig har sitert ved å si at paradisetts frukter er ting som øyet ikke har sett, ører ikke hørt, og som menneskets tanke ikke kan omfatte. Denne verdens ting har jo våre øyne sett, våre ører hørt og våre tanker fattet. Når Gud og Hans hellige Profet^{sa} forteller oss at himmelens velsignelser er skjulte og ukjente, ville vi avvike helt fra Koranens lære dersom vi antok at vi i paradiset ville få f. eks. den samme melk å drikke som vi her får fra kyr eller bøfler. Skulle det da være store kvegflokker som gresset der og kanskje også bisvermer til å produsere den honning det tales om? Og skulle så englene være opptatt med å melke kyr og samle honning for å fylle de floder vi hører om? Kan slike oppfatninger stemme overens med den læren at denne verden aldri har bevitnet disse velsignelsene? At de opplyser vår sjel og fosterer vår forståelse av Gud og gir oss åndelig næring? Disse velsignelser beskrives med velkjente, fysiske ord, men vi blir fortalt at deres kilde er ånd og rettferdighet.

La det være klart at det følgende vers, som ofte er blitt misforstått, absolutt ikke beskriver paradisetts velsignelser som identiske med dem vi møter i denne verden, selv om det sies at de som mottar dem vil kjenne dem igjen. Verset lyder slik:

176. Og intet levende vesen vet hva som er skjult for det av øyets fryd (Koranen, 32:18)

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 177 كُلَّابَرِّقٍ وَأَمْنُهَا مِنْ سُحْرَةٍ زَرْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رَزَقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنْتُمْ بِهِ مُتَشَابِهَاتٌ

Det vil si: Forkynn gledelig budskap for dem som tror og handler rettferdig og ikke har det minste opprørsk i seg, at de vil arve hager som floder strømmer gjennom. Hver gang de skjenkes frukt derfra, vil de si: Dette er de frukter vi mottok tidligere, – fordi de vil mene at de likner de frukter de allerede smaket her.

Sammenhengen og utformingen av verset viser klart at det ikke er de samme goder som møter paradises beboere som dem de tidligere hadde fått. Å oppfatte det slik, vil være fullstendig feilaktig og stikk i strid med versets sanne mening. Hva Den allmektige her sier, er at de troende og rettferdige allerede i denne verden bygger sitt eget paradiset, – deres tro er dets trær og deres gode gjerninger dets floder. I det kommende liv vil de også få smake fruktene av dette, virkeligere og søtere enn noen gang før. Men siden de allerede i dette liv åndelig ha fått nytte av disse frukter, og når de så i paradiset mottar dem, vil de utbryte: Dette er de frukter vi tidligere smakte, – fordi de vil kjenne likheten med det de smakte her på jorden. Verset sier klart at de som i denne verden åndelig ble fostret og næret av Guds kjærlighet, vil oppleve det samme i fysisk form i det neste liv. Og siden de har smakt nytelsen ved Guds kjærlighet tidligere og er fullt klar over dette, vil de huske tilbake til den tid da de i ensomhet og i nattens stillhet pleide å finne sin dypeste tilfredsstillelse i samfunnet med Den høyest elskede.

Det vers vi har sitert, nevner altså ikke noe om fysisk føde slik vi finner det her. Om noen skulle mene at dersom de rettferdige allerede har smakt denne føden for sjelene her, så kan man ikke hevde at det er noe som

177. Og meddel det gode budskap til dem som tror og handler rett, det er for dem paradiser gjennomstrømmet av bekker. Hver gang de mottar frukt fra disse *hagene* som underhold, vil de si: Dette har blitt gitt oss før, men de mottok bare underhold som liknet dette tidligere (Koranen, 2:26)

verken er blitt sett, hørt eller på noen måte oppfattet i denne verden, så er forklaringen på det at det her slettes ikke er tale om noen motsigelse. Paradisets beboere vil ikke motta noen form for jordiske velsignelser. De velsignelser de mottar gjennom sin enhet med det guddommelige er ikke velsignelser fra dette verdslige liv. Det er i virkeligheten en forsmak på det som venter dem og det gis dem for ytterligere å styrke deres lengsel og iver etter det himmelske.

Man må huske på at en sann gudfryktig ikke er av denne verden, og derfor er han også hatet av verden. Han er av himmelen og skjenkes himmelske velsignelser. Verdens mennesker mottar verdens goder og himmelens mennesker mottar himmelens goder. Det er derfor sant at disse velsignelser er skjult for øyne. ører og hjerter hos mennesker av denne verden. Men den som bringer død over sitt verdslige liv, og slik gis å drikke av det åndelige beger, skal få virkelig og fullt ut drikke i det kommende. Han vil gjenkjenne det, som noe han også fikk del i under sitt jordiske liv.

Han vil likevel vite at dette er ting som er ukjente for verdens øyne og ører. Han vil også bevitne at mens han selv var i verden, men ikke av verden, så skuet aldri hans øye dette, ei heller hørte eller oppfattet han det på noe annet vis. Hva han opplevde var kun eksempler på det som skulle komme og var ikke av denne verden. Det var en forsmak på den verden som ventet ham og som han allerede da var borger av, og det hadde ingen forbindelse med dette jordiske liv.

Tre visdommer – om det hinsidige – fra Koranen

Som en generell regel bør det kommes i hu at Koranen skildrer tilstander man møter etter døden i tre. Og vi skal nå ta hvert enkelt av disse tre visdommene fra Koranen om det hinsidige.

Visdom I

Gjentatte ganger understreker Den hellige Koranen at livet etter døden ikke er noe nytt liv; det er manifestasjoner og refleksjoner av vårt verdslige liv. Blant annet sies det:

178 ﴿وَكُلُّ إِنْسَانٍ لَّزَمْنَهُ طَمَرٌ ذَا فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۝﴾

Det vil si: Vi har bundet virkningene av ethvert menneskes handlinger fast til dets hals; disse skjulte virkningene vil Vi bringe fram på dommens dag, og disse vil bli brakt fram i form av ei bok som det vil finne vidåpen. Ordet *tāir* som benyttes i dette verset, betyr bokstavelig talt en fugl. Det brukes her billedlig for å angi menneskets handlinger, fordi enhver handling, – god eller dårlig, – flyr bort som en fugl så snart den er utført og gleden eller byrden ved den blir borte. Bare dens gode eller onde spor blir igjen på menneskets hjerte.

Koranen legger fram det prinsipp at enhver handling etterlater sin skjulte virkning på den som utfører den. Denne virkningen tilkaller en reaksjon fra Gud som er i tråd med menneskes handling; reaksjonen lar ikke denne menneskelige handling – god eller ond – gå til grunne. Dens virkning er ikke bare på hjertet, men også på ansikt, øyne, ører, hender, føtter, osv. hos den som utfører den. Dette er en skjult nedtegnelse som vil bli brakt for dagen i det kommende. Med tanke på det samme, sier Koranen om himmelens beboere:

179 ﴿يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ

178. Og en oversikt over ethvert menneskes handlinger har Vi bundet til dets hals, og på Oppstandelsens dag vil Vi bringe den fram i form av en bok som det vil finne vidåpen (Koranen, 17:14)

179. Den dag, da du vil se de troende menn og de troende kvinner med sine lys ilende foran og til høyre for dem (Koranen, 57:13)

Det vil si at også på den dag vil du se troens lys, som her er skjendet de troende i det skjulte, tydelig og klart ilende foran dem og på deres høyre side.

Og et annet sted henvender den seg til de som gjør urett:

أَلْهَكُمُ التَّكَاثُرُ ۚ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۚ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۖ
ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۚ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ۖ لَتَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۖ
ثُمَّ لَتَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۖ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۚ

180

Det vil si higen etter verden hindret dere i å søke det hinsidige inntil dere gikk i graven. Ha ikke deres hjerte i verden. Snart skal dere erfare tomheten i deres higen etter verden; igjen, snart skal dere erfare hvor galt det er av dere å jakte på verden. Nei, hadde dere bare sikker viten, så ville dere sannelig se helvetet allerede i dene verden. Men dere vil se det med visshetens øyne i mellomtilstanden – *barzakh*. Så på Oppstandelsens dag skal dere stilles til regnskap; pinen vil ramme dere og dere skal kjenne helvetet gjennom erfaring.

Tre slags kunnskap

I disse versene sier Den allmektige klart at for de som gjør urett har helvetet sin begynnelse allerede i dette livet. Det skjer i det skjulte, men kan likevel erkjennes av den som vil tenke seg om. Gud viser her til tre slag kunnskap; kunnskap gjennom det visse, logiske resonnementet, kunnskap gjennom den visse observasjon, og kunnskap ved selv direkte å erfare. Vi kan tydeliggjøre dette ved et eksempel. Når en person ser en masse røyk et stykke borte, vil hans resonnement være at der er en ild som utvikler denne røyken siden de to er uatskillelige og følger av hverandre. Denne

180. Innbyrdes kamp *om rikdom* gjør dere så uaktsomme, at dere til og med besøkte gravene. Men nei! Dere skal snart få vite! Nei og atter nei! Snart skal dere få vite! Nei! Om dere visste med en sikker viten, ville dere visselig se Helvete. Så vil dere oppnå visshet gjennom iakttagelse som om dere hadde sett med egne øyne – så skal dere da på denne dag stilles til regnskap for velstanden (Koranen, 102:2-9)

formen for kunnskap er kunnskap gjennom logisk resonnement. Når han så ser ilden med sine øyne, da får han kunnskap gjennom observasjon og sine sanser, og dersom han skulle stikke hånden inn i den får han erfare dens virkelighet direkte. Gud sier altså i disse versene at i dette liv kan kunnskap om helvetet oppnås gjennom fornuftig resonnement; kunnskap gjennom sansene vil oppleves i *barzakh*, mellomtilstanden mellom døden og dommens dag; og full og hel kunnskap vil oppnås når dommen faller og helvetet oppleves direkte.

Tre tilstander

Vi bør her forklare at i henhold til Den hellige Koranen er der tre ulike eksistensielle tilstander.

Den **første** er denne verden, som kalles den første skapelse og er den tilstand der mennesket erverver seg sine gode eller onde gjerninger. Skjønt de rettferdiges utvikling i det gode og hellige vil fortsette også etter oppstandelsen, vil dette ikke skje ved deres egne anstrengelser, men kun som et resultat av Guds nåde.

Tilstand **nummer to** er mellomtilstanden, kalt *barzakh*. I arabisk betegner ordet *barzakh* noe som befinner seg mellom to andre ting. Siden denne tilstanden ligger mellom den første skapelse og oppstandelsen, kalles den for *barzakh*. Denne betegnelsen har alltid vært brukt om en mellomtilstand, og utgjør derved i seg selv et sterkt bevis for eksistensen av denne mellomtilstanden. Jeg har vist i min bok *Minanur-Rahman* at arabisk er et guddommelig språk skjenket menneskene av Gud Selv. Det er Guds Eget språk, det første, opprinnelige språk, kilden til all kunnskap, alle språkenes mor, og det er den første og siste bærer av guddommelig åpenbaring. Det er den guddommelige åpenbarings første bærer fordi det var Guds Eget språk, som fantes hos Ham fra begynnelsen av, så ble språket gitt menneskene. Og de forskjellige folkeslag omformet det så til ulike språk. Det er den siste bærer av guddommelig åpenbaring fordi Guds siste, åpenbarte bok, Den hellige Koranen, ble gitt på arabisk.

Barzakh er et arabisk ord sammensatt av *barr* og *zakha*, som betyr at den tid da man kan gjøre seg fortjent til belønning eller straff, er forbi. Her forlater sjelen det dødelige legemet, som så går i oppløsning. Legemet legges i en grav, og man kan for så vidt si at det samme gjelder for sjelen, fordi den ikke lenger er i stand til verken å gjøre godt eller ondt. Bare sammen med legemet kunne den utføre slike handlinger. Det er ingen tvil om at sjelens sunnhet er avhengig av legemets sunnhet og helse. Skades én bestemt del av hjernen, kan dette medføre hukommelsestap, mens skader et annet sted kan påvirke tankeevnen eller føre til bevisstløshet. På samme måte kan sykdom eller blødning i hjernen medføre tapt eller nedsatt følsomhet, epilepsi eller apopleksi. Erfaring viser oss altså at sjelen ikke tjener noen hensikt når den er avskåret fra legemet. Det er meningsløst å hevde at en sjel uten et legeme kan nyte evighetens salighet. Det høres muligens som et spennende eventyr, men verken fornuft eller erfaring kan understøtte det. Når den minste forstyrrelsen i det fysiske legemet avbryter eller forstyrrer sjelens funksjoner; hvordan kan vi så tro at den kan befinne seg i en fullkomment tilfredsstillende tilstand når den overhodet ikke har noen forbindelse med legemet? Lærer ikke erfaringene oss at sjelen er avhengig av den fysiske helsetilstand? Når et menneske eldes så svekkes det også sjelelig, og alderdommen stjeler dets tidligere ervervede kunnskap og viten. Om alderdommen sier Gud:

لَا يَكُنْ يَظُنُّ أَنَّ بَعْدَ عِلْمِهِ شَيْئًا¹⁸¹

Det vil si mennesket når så høy alder at all dets opparbeidede går tapt. Alle disse iakttagelser viser at sjelen intet er uten et legeme. Dersom sjelen kunne drive det til noe uten denne forbindelsen, ville Den allmektige handlet meningsløst ved å knytte den til dette dødelige legemet. Man må også huske at Gud har skapt mennesket til ubegrenset fremgang og utvikling. Når sjelen så ikke engang i dette korte livet kan gjøre fremgang uten

181. Han mister sin viten fullstendig etter å ha ervervet den (Koranen, 22:6)

i forbindelse med legemet, hvordan kan man så tro at det vil kunne gjøre ubegrenset fremgang i det hinsidige, – helt på egenhånd?

Slik viser islams lære om sjelens fullkommengjørelse at sjelen til enhver tid er avhengig av forbindelse med et legeme. Ved døden skilles sjelen fra dette jordiske legemet, men i mellomtilstanden får så enhver sjel igjen et legeme som gjør det i stand til å erfare den belønning eller straff det har gjort seg fortjent til. Dette legemet er ikke fysisk da det er skapt av lys eller av mørke i henhold til den enkeltes gode eller onde gjerninger i dette liv. Guds hellige ord forteller gjentatte ganger at noen av disse legemer vil være lyse og atter andre mørke. De frembringes av lyset eller mørket i menneskets handlinger. Dette kan synes som et mysteriet, men det står ikke i motsetning til sunn fornuft. Et fullkomment menneske opplever å forberede sitt eget lyslegeme allerede i dette liv, og dette kan ofte oppleves gjennom visjoner. Det kan være vanskelig å fatte for et vanlig gjennomsnittsmenneske. Men den som besitter et klart, åndelig syn og har en viss kjennskap til visjoner, har intet problem med å godta et legeme skapt gjennom menneskets handlinger. For ham er dette verken overraskende eller utrolig, tanken faller ham helt naturlig.

Kort sagt, dette legemet som vi erverver oss i henhold til tilstanden av våre handlinger, blir altså et middel til opplevelse av belønning eller straff i denne mellomtilstanden. Jeg taler ut fra erfaring. Jeg har i fullt våken tilstand opplevd å møte de døde, og jeg har sett noen onde og villedede mennesker i legemer så mørke som de var skapt av svart røk. Jeg har personlig kjennskap til disse ting, og jeg bevitner på det sterkeste at slik Gud, den allmektige har sagt, vil enhver etter døden motta et legeme av lys eller mørke. Mennesket bør ikke søke å forstå disse sublime innsiktene kun ved hjelp av sin tanke og fornuft. Man må huske at slik som øyet ikke kan oppfatte smaken av noe søtt, ei heller kan tunge øyne noe. På samme vis kan ikke forholdene i livet etter døden forstås fullt ut gjennom vår fornuft; kjennskap til disse ting er avhengig av visjoner og åpenbaringer. Den allmektige Gud har bestemt visse midler som i denne verden kan gi

oss kunnskap om det ukjente. Vi må derfor søke alt dette på rett vis. Bare da kan det oppdages.

I den forbindelse må vi også huske at Gud beskriver dem som lever i ondskap og villfarelse, som døde, mens de rettferdige og gode er levende. I dette ligger den sannhet at når en ugudelig person dør så avskjæres alle hans livsfunksjoner, f. eks. tas hans glede ved å ete og drikke, og hans lyster overgir seg til slutt ved døden. Han har ingen del i åndelig og varig føde. Han er i sannhet død, og hans oppstandelse blir kun til straff. Gud, Den allmektige, sier:

مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۖ ۞¹⁸²

Det vil si den som kommer til sin Herre som en synder; hans bolig er helvete. Der vil han ikke dø, ei heller leve. Men de som elskes av Gud, dør ikke virkelig gjennom sin fysiske død, for de har sitt underhold med seg.

Etter *Barzakh* kommer den **tredje** tilstanden; altså oppstandelsens verden. I denne tilstanden vil enhver sjel, god eller ond, rettferdig eller gjenstridig, få et synlig legeme. Dette er dagen for Guds fullkomne manifestasjon; da det for ethvert menneske vil stå klart dets Herres vesen. Og enhver person vil fullt ut lønnes for sine gjerninger. Det er ingen grunn til å undres over dette, for Gud har makt til å gjøre hva Han vil. Slik Han Selv sier i Koranen:

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْقَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ۖ
وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ۖ
قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ۖ ۞¹⁸³

182. Sannelig, den som kommer til sin Herre som en som har forbrutt seg, for ham er det sannelig Helvete hvor man verken får dø eller leve. (Koranen, 20:75)

183. Ser ikke mennesket, at Vi har skapt det av en sæddråpe? Hvilken revolusjon var det da som forvandlet det til et åpenbart stridig *vesen*. Og det preker liknelser om Oss og glemmer sin skapelse. Det sier: Hvem kan gi liv til knoklene, når de er råtne? Si: Han som skapte dem første gang, vil gi dem liv. Og Han kjenner enhver skapelsesmetode (Koranen, 36:78-80)

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ۚ بَلَىٰ
 وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ۝ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝
 فَسُبْحَنَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَهُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝¹⁸⁴

Det vil si: Vet ikke mennesket at Vi skapte det fra en sæddråpe injisert i livmoren? Enda blir det til en åpenbar strider. Det glemmer sin egen skapelsesprosess, men har mangt å si om Oss. Og det sier: Hvordan skal menneske få nytt liv når selv knoklene har råtnet? Hvem har makt til å gjenoppreise det? Si til dem: Han som skapte det første gang, vil også gjenopplive det. Han kjenner utmerket til enhver skapning og måten å gi den liv på. Hans makt er av en slik karakter at når Han bestemmer seg for noe, så sier Han bare: Bli til, og det blir til! Hellig er da Han som har kongedømme over alt, og til Ham vil alle vende tilbake. Så i disse versene forteller den opphøyede Gud oss at ingenting er umulig for Ham. Hans makt omfatter alle ting. Skulle ikke Han som skapte mennesket av en uanseelig dråpe første gang, ha makt nok til å gjenskape det?

En uvitende person vil kunne mene at siden oppstandelsen ikke vil finne sted før etter en lang tid så vil barzakh bare være et slags oppbevaringssted for sjeler – både gode og onde – og således ikke tjene noen hensikt. Dette er en misforståelse som skyldes manglende kunnskap. Guds ord sier at både oppstandelsen og *barzakh* vil være en tilstand med straff og belønning, men i den sistnevnte vil dette ikke være så klart manifestert som etter oppstandelsen. Den onde vil etter døden omgående komme til helvetet, og den gode vil tre inn i paradiset. I Koranen finnes mange vers som sier at mennesket vil få sin belønning eller straff umiddelbart etter døden. For eksempel sies det om en innbygger av paradiset:

184. Har ikke Han som har skapt himlene og jorden, makt til å skape deres like? Jo, og Han er den store Skaperen, den evig Allvitende. Sannelig, denne Hans befaling er nok, når Han vil noe, at Han sier: Bli til – så begynner den å bli til og blir fullendt. Hellig er da Han, i hvis hånd er herredømmet over alle ting. Og til Ham skal dere sendes tilbake (Koranen, 36:82-84)

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ¹⁸⁵

Det vil si: Herren sa til ham: Tre inn i paradiset.

Og om en helvetes innbygger sies det:

فَاُطْلَعَ فَرَأَاهُ فِي سَوَاءٍ الْجَحِيمِ¹⁸⁶

Dette verset referer til at en god mann hadde en vantro venn i dette livet. Da de døde, undret den gode mannen seg over hvor hans venn var, og han fikk se ham midt i helvetet. Så man møter sin straff eller belønning rett etter døden; den som dømmes til helvetet, går da til helvetet, og den hvis lønn er himmelen, går til himmelen. Men oppstandelsens dag, som er bestemt gjennom Guds opphøyede visdom, er den dag da Den allmektiges høyeste ære skal manifesteres. Gud skapte mennesket for at det skulle erkjenne Ham som Skaper. Så vil Han utslette alt for slik å vise Sin fullkomne makt over alt. Til sist vil Han så skjenke alle fullkomment liv og samle dem sammen for således å erkjennes som Den allmektige.

Visdom II

Den neste viktige innsikt angående livet etter døden, slik det fremsettes i den hellige Koranen er at den åndelige tilstand til en person i dette liv vil bli legemliggjort i det kommende, – både i *barzakh* og etter oppstandelsen. Et vers i denne sammenheng sier:

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا¹⁸⁷

Det vil si den som er åndelig blind i dette livet, vil også være blind i den kommende. Altså vil dette livs åndelige blindhet legemliggjøres og oppleves fysisk i det kommende. Videre sies det i et annet vers:

185. Det ble sagt til ham: Tre inn i Paradiset (Koranen, 36:27)

186. Når han da kikket ned, fant han ham midt i Helvete (Koranen, 37:56)

187. Og den som er blind i denne verden, er også blind i den kommende, og villfarene fra den rette vei (Koranen, 17:73)

188 خُذُوهُ فَعَلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ

Det vil si: Grip denne helvetes innbygger, legg lenker om hans hals og la ham brenne i helvetet. Bind ham i en lenke på 70 alen.

Disse veresene viser at denne verdens åndelige pine tar fysisk form i det kommende. F. eks. vil de verdslige ambisjoner, som holder menneskets hode bøyet mot jorden, i den kommende verden ta form av lenker om dets hals. På samme måte vil denne verdens opptatthet ta form av fotlenker som binder og tynger ned, og ilden av verdslig begjær vil vise seg som flammende.

Et ondt menneske har i virkeligheten allerede i denne verden et flammende helvete av lidenskaper i seg; et uslokkelig begjær etter denne verdens ting, – et begjær hvis ild overtenner hjertet når han ikke får tilfredsstilt sine lyster. Når han da etter døden vil være enda lenger fra det han sterkt inderlig ønsker seg i denne verden, og heller ikke lenger ser noen mulighet til å nå det, vil disse meget brennende og smertelige begjær ta form av virkelig flammende ild. Den hellige Koranen sier:

189 وَجِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ

Det vil si en skillevegg skal settes mellom dem og det de ønsker, og det vil være roten til deres pine.

Lenken på 70 alen avslører den samme dype hemmelighet. Et ondt menneske lever ofte omkring 70 år når man fra hans levealder trekker de første, spede barneår og den ytterste alderdom. I stedet for å gjøre nytte av disse årene i arbeid for det gode og rettferdige, bruker det alle sine krefter på jakt etter verdslig tilfredsstillelse, – ja, det har intet ønske om i det hele tatt å fris fra denne verdens tvang og bånd. Denne lenken av jordisk begjær som holdt ham fanget i 70 år, vil altså i det kommende ta form av

188. "Grip ham og legg ham i lenker, kast ham så i Helvete, bind ham siden med en sytti alens kjede ..." (Koranen, 69:31-33)

189. Og det vil anbringes en hindring mellom dem og det de ønsker (Koranen, 34:55)

en virkelig lenke på 70 alen, – en alen for hvert år. Dette lar oss forstå at den straff en person møter i det hinsidige har han selv beredt gjennom sine handlinger her på jorden. Straffen blir ikke påført ham av Gud, men han har selv brakt den over seg ved sine onde gjerninger. – Et annet sted i Koranen sies det slik:

190 اِنْظُرُوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ۖ لَا ظَلِيلٌ وَلَا يُغْنِي مِنَ النَّهَبِ ۚ

Det vil si: Å, dere som gjorde urett! Dere som farer vill! Gå bort til skyggen med tre grener; disse kan ikke skygge for, ei heller beskytte mot heten.

De tre grener det her tales om representerer dyriskhet, brutalitet og begjær. Dersom disse ikke temmes og kontrolleres, fører det til overtredelser og onde gjerninger. På dommens dag vil disse utemmede lidenskaper være som tre grener på et bart tre; de vil verken gi skygge eller beskytte mot ilden. Slike mennesker vil derfor være ildens bytte. I kontrast til dette, sies det om paradiset beboere:

191 يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ

Det vil si: På den dag vil du se dette lyset hos de troende, som er skjult i dette livet, tydelig og klart ilende foran dem og på deres høyre side. I et annet vers sies det:

192 يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ

Altså på den dag vil noen ansikter være strålende klare, mens andre vil være mørke.

Et annet sted finner vi følgende:

190. Gå bort til en skygge med tre forgreininger, som verken svaler, eller beskytter mot flammer (Koranen, 77:31-32)

191. Den dag, da du vil se de troende menn og de troende kvinner med sine lys ilende foran og til høyre for dem (Koranen, 57:13)

192. På den dag da noen ansikter vil lyse opp og andre ansikter vil formørkes (Koranen, 3:107)

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ
يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَبَرٍ لَذِيٍّ لَّشَّائِينَ^ط وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى¹⁹³

Det vil si at paradiset som er lovet de rettferdige kan sammenliknes med en hage; der er floder med vann som ikke blir brakk, floder av melk hvis smak ikke forandres, floder av vin som ikke beruser, men kun gir velbehag til dem som drikker, og floder av ren og fullkommen honning.

Her sies det klart at dette bare er et bilde på det lovede paradiset sitt uuttømmelige strømmer av de nevnte ting. Livets vann, som i dette liv drikkes av den som har åndelig innsikt, vil i det kommende vises som floder og strømmer.

Som et spebam ernæres vi av den åndelige melk her i livet; i det neste vil vi se det fysisk manifestert. Guds kjærlighetens vin, som åndelig beruser dem som elsker Ham i denne verden, vil strømme som floder i den kommende.

Troens sødme, søt som honning, som nytes av den person i dette livet som har åndelig forståelse og innsikt, vil manifesteres og føles fysisk i himmelen. På den dag vil ethvert menneskes åndelige tilstand bli synlig gjennom dets hager og dets floder, og for himmelens beboere vil Gud Selv åpenbare Seg fullt ut i Sin herlighet. Den åndelige tilstand er her ikke lenger skjult; den er tydelig manifestert og synlig åpenbart.

Visdom III

Den tredje innsikt som nevnes om det hinsidige, er at deri vil det være en ubegrenset fremgang. Om det sier Gud, den opphøyde:

193. En liknelse av Hagen, som er lovet de rettferdige: I den er det bekker hvis vann aldri lukter ille, og bekker av melk hvis smak aldri endres, og bekker av vin som er velsmakende for dem som drikker det, og bekker av ren honning (Koranen, 47:16)

وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ
 رَبَّنَا آتِنَا نُورَنَا وَافْغِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ 194

Det vil si at de som har troens lys i seg i denne verden, deres lys vil på dommens dag ile foran dem og på deres høyre side. De vil alltid fortsette å med å be: "Å, Gud, fullkommengjør vårt lys for oss, og omsvøp oss i Din tilgivelse. Du har sannlig makt over alt og alle."

Denne stadige bønn om fullkommengjørelse, som nevnes i dette verset, hentyder til en ubegrenset og uendelig fremgang. Det innebærer at når de har nådd en opplyst tilstand, vil de kunne se den neste tilstanden, og da vil de anse den første som mangelful. Følgelig vil de be om å oppnå den andre tilstanden. Og når de så har oppnådd dette, vil det åpenbare seg en tredje tilstand for dem. De vil da anse de første tilstandene for å være underlegne, og deres bønner og ønsker blir nå å komme dit. Dette ønsket om vedvarende fremgang uttrykkes ved ordet: "*Fullkommengjør*". Dette er en evigvarende utvikling. Ingen vil falle fra og ingen vil støtes ut av paradiset; tvert om vil det for alle være en evig og vedvarende utvikling til det bedre og høyere.

Her oppstår spørsmålet at når man allerede har nådd himmelen, hva er da igjen av tilgivelsen? Og når alle synder er tilgitt, hvorfor er det da behov for å søke *istighfār*? Forklaringen på dette er at den sanne betydning av *maghfirat* er å undertrykke og dekke over en ufullkommen og mangelfull tilstand. Himmelen beboere vil altså stadig be Gud om å oppnå en mer fullkommen tilstand, og helt å fylles og gå opp i lyset. Når de når frem til en tilstand, vil de se en enda mer fullkommen tilstand foran seg og be Gud om å undertrykke deres nåværende, mangelfulle tilstand; at denne blir dekket over av den neste, mer fullkomne tilstand. Men når de så kommer dit, vil det samme gjenta seg. Derfor vil den rettferdiges søken

194. Og dem som tror sammen med ham. Deres lys vil ile foran dem og på deres høyre sider, de vil si: "Vår Herre, fullkommengjør vårt lys for oss og tilgi oss, for Du har visse evig makt over alle ting". (Koranen, 66:9)

etter *maghfirat* være evigvarende. Det den samme forståelsen av *maghfirat* eller *istighfār* som enkelte holder som kritikk mot vår Profet^{sa}. Jeg håper det nå er klart for lesere at å søke denne *istighfār* er menneskets virkelige stolthet og ære. Den som er født av en kvinne og ikke gjør det å søke *istighfār* til sin vane, er en mark og ikke et menneske. Han er blind og kan ikke se, og han er uren, ikke rensset.

Kort oppsummert er himmel og helvete manifestasjoner av det enkelte menneskes liv, ifølge Koranen. Det er ikke noe nytt legeme som kommer utenfra. Sant nok vil de åndelige tilstander manifesteres fysisk i det kommende, men de er likevel refleksjoner av menneskets åndelige tilstander. De er ikke materielle i den forstand at der finnes trær plantet på de himmelske marker, ei heller er helvetet fullt av jordisk ild og svovel. Himmel og helvete er etter islam sin lære refleksjoner av de gjerninger vi utfører i dette liv.

Tredje spørsmål:

Målet med menneskets liv og midlene til å nå det

Forskjellige mennekser, på grunn av sin kortsiktighet eller lav standhaftighet, setter forskjellige mål for sine liv og begrenser seg ofte til kun verdslige mål og ambisjoner. Men det målet som Gud har angitt i Sitt hellige Ord er som følgende:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿١٩٥﴾

Det vil si at Jeg har skapt Jinn og menneske for at de kan gjenkjenne Meg og tilbe Meg. Det sanne målet for vår skapelse er altså erkjennelse og tilbedelse av Gud og full hengivenhet til Ham. Det er klart at mennesket ikke er i posisjon til selv å bestemme sitt livsmål; for det bestemmer ikke selv å komme til verden, ei heller vil det forlate den av egen vilje. Mennesket er en skapning og Han som skapte det og utstyrte det med bedre og edlere egenskaper enn andre levende vesen har også fastsatt meningen med dets liv og bestemt et mål for det. Enten man vil forstå det eller ei, så er formålet med menneskets skapelse uten skygge av tvil erkjennelse og tilbedelse av Gud og full underkastelse under Hans vilje. Slik som Gud sier i Koranen:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۗ ﴿١٩٦﴾

فَطَرَتُ اللَّهُ النَّاسَ عَلَىٰهَا ۖ... ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ ۚ ﴿١٩٧﴾

195. Og Jeg har ikke skapt jinner og mennesker for annet enn at de skal tilbe Meg (Koranen, 51:57)

196. Sannelig, religionen hos Allah er islam: *fullstendig underkastelse* (Koranen, 3:20)

197. Dette er Allahs natur, som Han har skapt menneskene i... Dette er visselig religionen (Koranen, 30:31)

Det vil si at den religionen som gir oppriktig erkjennelse av Gud og leder til fullkommen tilbedelse av Ham, er islam. Islam ligger i menneskets natur, og mennesket er skapt i samsvar med og for den. Det er Guds vilje at mennesket skal hengi seg i fullstendig tilbedelse av Ham og med alle sine evner adlyde og elske Ham. Derfor har Han skjenket det egenskaper og evner som er i tråd med islam.

Disse versene er svært omfattende i sin betydning, og vi har allerede tatt for oss deler av dette i tredje del av vårt svar på spørsmål nummer en. Her skal vi kort slå fast at det sanne formål med alle våre ytre og indre lemmer og egenskaper, er erkjennelse og tilbedelse av Gud og kjærlighet til Ham. Derfor ser vi at selv om mennesket hengir seg til ulike oppgaver her i livet, så kan det aldri finne sann og ekte tilfredsstillelse og lykke i noe annet enn Gud. Alle denne verdens gleder kan ikke lette menneskets siste øyeblikk på denne jord. Den rikeste millionær, den mektigste statsmann, den mest vellykkede handelsmann, den største konge eller den klokkeste filosof forlater alle denne verden i angst og smerte. Hans hjerte bebreider vedkommende for at han helt lot seg oppsluke av denne verdens trivialiteter og samvittigheten plager ham fordi han benyttet uærlige middel, svek og bedro for å nå sine mål.

Et intelligent menneske kan også betrakte spørsmålet fra en annen vinkel; man kan se på hva som er den høyeste grense for et vesens evner og muligheter. Det høyeste et levende vesen kan nå til, er også formålet med dets skapelse. F.eks. det høyeste formålet en okse kan brukes til er å pløye jorden, trekke vann eller som lastedyr. Med sine nåværende evner er den ikke tilpasset noe annet. Derfor er formålet med livet til en okse kun disse tre tingene. Den evner ikke mye annet, og man kan derav slutte at dette er målet med dens skapelse. Derimot når vi betrakter mennesket på samme måte finner vi at dets høyeste egenskap er dets søken etter Gud; den opphøyde. Det søker frem mot en så full hengivelse til Ham at alt det eier, overgis fullstendig i Hans vilje. Når det gjelder naturlige behov som å spise, drikke, osv. står mennesket på lik linje med andre levende vesen. På visse

områder kan dyrene endog være mennesket overlegent. F.eks. er bienes produksjon av honning fra blomstenes nektar et kunststykke vi enda ikke klarer å etterligne. Det er derfor helt klart at menneskets høyeste egenskap er dets evne til å møte den opphøyede Gud og leve i samfunn med Ham. Vårt livs mål er således at vårt hjertes dør slås fullt åpen for vår Gud.

Hvilke midler står til rådighet?

Vi kan nå spørre hvilke midler som står til vår rådighet i vår søken etter Gud. Det absolutt **første** er at vi erkjenner den sanne og levende Gud og tror på Ham. Dersom det **første** skritt tas i feil retning, – om en person f.eks. anser et dyr, en sten, naturelementer eller et menneske som sin gud, – hvordan skal vedkommende da kunne ledes på den rette vei som fører til Gud?

Den sanne Gud hjelper dem som søker Ham, men hvordan kan døde guder hjelpe sine døde tilbedere? Den allmektige har gitt oss en ypperlig lignelse i så henseende:

لَهُدَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٌ
كَفَّيْنِهِ إِلَى الْمَاءِ يُبَدِّلُهَا دُمًا هَوْبًا لِعَيْنِهِ وَمَا دَعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ۝ ١٩٨

Det vil si at Ham alene tilkommer den sanne bønn, for Han har makt til alle ting. Og de som påkalles ved siden av Ham, kan overhodet ikke svare dem. De kan lignedes med den som strekker sine hender ut mot vannet og ber om at det skal nå hans munn, men det når den ikke. Bønnene til dem som ikke kjenner den sanne Gud, er kun en vrangforestilling.

Det **andre** middelet er å få kjennskap til Guds fullkomne skjønnhet, for hjertet tiltrekkes naturlig av skjønnhet og fylles med kjærlighet til den.

198. Den sanne bønnen rettes til Ham alene. Og de, som de påkaller ved siden av Ham, kan slett ikke svare dem. Disse er å sammenlikne med en som strekker begge sine håndflater ut mot vann for at det skal nå hans munn, enda det ikke kan nå ham på noe vis. Og de vantros bønn er ikke annet enn famling i villrede (Koranen, 13:15)

Guds skjønnhet ligger i Hans enhet, Hans storhet og majestet, samt alle andre egenskaper. Den hellige Koranen sier:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَكَفَى لَكَ كُفُورًا أَحَدٌ ۝¹⁹⁹

Det vil si Gud er den Eneste i Sin eksistens, attributter og storhet. Han har ingen like. Alt og alle er avhengige av Ham. Alt skylder Ham sin eksistens. Han er enhver nådes og tjenestes kilde, og trenger Selv intet fra noen. Han er verken sønn eller far, for der er ingen andre av Hans art; ingen er Hans like. Koranen retter vår oppmerksomhet gang på gang mot Guds storhet og majestet, og derved overbeviser våre hjerter om at bare en slik Gud kan være verdt å elske og ikke noen død, svak, ubarmhjertig eller maktesløs avgud.

Det **tredje** middel på veien mot målet; er å forstå Guds godhet, for skjønnhet og godhet er de to egenskaper som fremkaller kjærlighet. Guds attributter vedrørende godhet er oppsummert slik i sura Fatihah:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ۝ مَلِكُ يَوْمِ الدِّينِ ۝²⁰⁰

Den guddommelige godhet er fullkommen fordi Han frembragte alt av intet. Så opprettholder Han det, skjenker det underhold og har omsorg for det under alle omstendigheter. Alle aspekter av Hans barmhjertighet er i arbeid for Hans skapningens skyld. Hans godhet kjenner ingen grenser, og ingen kan telle Hans velgjerninger. Hans ord sier:

وَأِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا²⁰¹

Det vil si om du prøver å telle Guds velgjerninger, vil du aldri kunne omfatte dem.

199. Si: Han Allah er den Eneste, Allah, den Uavhengige. Han avlet ingen, ei heller er Han avlet, og ingen er Hans like (Koranen, 112:2-5)

200. All lovprisning tilhører alene Allah, verdenenes Herre, den mest nåderike, den evig barmhjertige, Dommedagens hersker. (Koranen, 1:2-4)

201. Og om dere skal telle Allahs nådegaver, så vil dere aldri kunne telle dem. (Koranen, 14:35)

Det **fjerde** middelet, for å oppnå det virkelige målet med livet slik det angis av Gud, er bønn. Den hellige Koranen sier:

202 اذْعُوْنِيْ اَسْتَجِبْكُمْ ط

Det vil si påkall Meg, Jeg vil besvare dere. Vi oppfordres stadig til å be, slik at vi kan nå til Gud, ikke ved vår egen makt, men gjennom Guds hjelp.

Det **femte** middelet på veien mot det målet Den allmektige har satt for vårt liv, er hele tiden å kjempe for Hans sak. Det vil si at vi til enhver tid søker Ham ved å gi av vår eiendom og våre evner for Hans sak, ofre våre liv helt til Ham, og gjør bruk av all vår fornuft og visdom på Hans vei. Den hellige Koranen sier:

203 جَاهِدُواْ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ط

204 وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٢٠٤﴾

205 وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِىْْنَا لَنَهْدِيْنَّهُمْ سُبُلَنَا ط

Det vil si bestrebe på Hans vei med deres eiendeler, deres liv og alle deres evner. Og hva enn Vi har gitt dere av visdom, kunnskap, forståelse og viten; bruk det for vår sak. De som anstrenger seg for Vår sak på alle mulige måter, dem vil Vi visselig lede på Våre veier.

Utholdenhet og standhaftighet er det **sjette** middel på veien. Det betyr at den som søker Gud ikke må bli trett eller motløs. Ei heller må han la seg skremme av de prøvelser som møter ham. Den allmektige Gud sier:

202. Påkall Meg, Jeg vil visselig bønnhøre dere! (Koranen, 40:61)

203. Kjempe med deres eiendeler og deres liv for Allahs sak. Dette er det beste for dere, om dere bare visste (Koranen, 9:41)

204. Og som gir av det Vi har forsynt dem med (Koranen, 2:4)

205. Og dem som anstrenger seg for Vår sak, dem vil Vi visselig veilede mot Våre veier (Koranen, 29:70)

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَتَخَفُوا وَلَا تَحْزَنُوا
وَأَبَشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾ نَحْنُ أَوْلِيُّكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ

Altså de som sier: “Vår Herre er Allah”, og skiller seg fra falske guder, og så er utholdende, som også forblir trofaste og urokkelige i prøvelser og lidelser; over disse stiger englene ned og sier: “Frykt ikke og sorg ikke, men gled dere, for dere er gjort arvinger til den salighet som er lovet dere. Vi er deres venner i dette livet og i det kommende.”

Disse versene forteller oss at utholdenhet vinner Guds velbehag. Det er sant, som det sies, at utholdenhet er mer enn et mirakel. Utholdenhetens høyeste tinder nås når et menneske fullstendig omringes av prøvelser og motgang hvor både liv og ære står på spill for Allahs skyld og der ikke finnes noe som kan trøste og oppmuntre, – ja, det går endog så langt at Gud for å prøve oss ikke lenger skjenker oppmuntring og lindring gjennom drømmer og visjoner, og vi finner oss omringet av farer på alle kanter. Det er når den siste gnist av håp således synes borte at man ikke må miste motet, ei heller vike unna som en kujon eller så tvil om sin trofasthet. Han må ikke la sin oppriktighet og utholdenhet svekkes; tvert om må han være villig til å lide enhver form for fornedrelse med glede og være klar til å forenes med døden. Han skal ikke forvente gode venners støtte og hjelp for å holde ut, ei heller søker gledes nytt hos Gud på grunn av alvor et i prøvelsene. Selv uten hjelp fra noen kant må han stå sterk og holde ut hva enn som måtte komme. Hele tiden må han legge seg selv frem som et fullkomment offer for Gud og – uten å ytre noen form for mishag eller ubehag – godta Hans guddommelige vilje inntil alle hans prøvelser er over. Det er en slik utholdenhet som fører til Gud. Dette er den duft, som den dag i dag når oss fra sendebudenes, profetenes og de trofaste martyrs støv. Det ligger også innebygget i denne bønningen:

206. Sannelig, over dem som sier: Vår Herre er Allah, og som så forblir standhaftige, stiger englene ned i hopetall *og sier*: Frykt ikke, og sorg ikke, men fryd dere ved Hagen som er lovet dere. Vi er deres venner i dette liv og også i det hinsidige (Koranen, 41:31-32)

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٢٠٧﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۚ

Altså: Å, Gud, led oss på utholdenhetens vei, den vei hvor vi skjenkes Din nåde og velsignelser, og hvor vi vinner Ditt velbehag. Det pekes på det samme i følgende vers:

رَبَّنَا آفِرْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ ۙ ﴿٢٠٨﴾

Å, vår Herre, overøs oss med utholdenhet i denne prøvelsens stund, og la oss dø i fullkommen hengivenhet til Deg. Man må huske at i hjemso-kelsens time sender Den allmektige Gud et lys ned over hjertene til dem Han elsker. Styrket av dette møter de enhver prøvelse med ro og verdighet, og på grunn av troens sødme kysser de lenker de må bære på Hans vei. Når den gudfryktige møter lidelser og prøvelser, og står ansikt til ansikt med døden, bønnfaller han ikke Gud om å fjerne hans lidelse. Å be om å slippe disse prøvelser ville være å gå mot Guds vilje og i strid med fullsten-dig underkastelse. Den sanne elsker føyer seg alltid etter Den allmektiges vilje, og viker ikke tilbake for motgang og kamp, men fortsetter tvert imot fremover. Hans eget liv synes ikke lenger noe verdt og han tar villig farvel med kjærligheten til det; og underkaster seg fullstendig Guds vilje og søker Hans velbehag. Om slike mennesker sier Gud:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۙ ﴿٢٠٩﴾

Det vil si at den som i sannhet elsker Gud, gir sitt eget liv i bytte for Guds velbehag. Disse er de som vinner Guds barmhjertighet. Dette er den utholdenhets ånd som leder til Gud. La den som vil forstå det.

207. Led oss på den rette vei, veien til dem Du har skjenket Din nåde, (Koranen, 1:6-7)

208. ... Å, vår Herre, la utholdenhet strømme ned over oss, og la oss dø som muslimer.

(Koranen, 7:127)

209. Og blant mennesker er det den som ville selge sin sjel for å vinne Allahs velbehag. Og Allah er forbarmende mot tjenerne (Koranen, 2:208)

Syvende middel på veien til målet er samfunnet med de rettferdige. Man må lære av dem og etterlikne deres perfekte eksempel. En av grunnene til at vi behøver profeter er at mennesket helt naturlig har behov for et perfekt eksempel det kan følge; et slikt forbilde gir nye og høye mål å strekke seg etter. Men den som ikke har et slikt forbilde å følge, kan fort bli likegyldig og går til slutt vill. Den allmektige Allah sier det slik:

كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٢١٠﴾

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ²¹¹

Det vil si hold dere til de rettferdige – følg veien til dem som har blitt vist nåde tidligere.

Middel nummer åtte er visjoner, sanne drømmer og åpenbaringer. Den veien som leder til Gud er smal og full av vanskeligheter, og den som vandrer på den står mang en gang i fare for å komme ut av kurs eller miste målet av syne. For at han ikke skal miste motet og kanskje avslutte sin vandring vil Gud trøste og oppmuntre ham. Han vil fylle ham med stadig sterkere higen etter det målet han søker. Derfor gjør Gud det sånn at Han fra tid til annen styrker og oppmuntrer den reisende med Sitt ord og Sine åpenbaringer. Og slik forsikrer dem om at Han alltid er med dem. På denne måten styrker han deres hjerter slik at de kan fortsette sin reise med enda større iver og pågangsmot. Allah sier i Koranen:

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ²¹²

Det finnes også andre midler som Koranen har beskrevet, men vi må her begrense oss fra å gå videre inn på dette på grunn av mangel på tid.

210. Vær av de sanndru (Koranen, 9:119)

211. Veien til dem Du har skjendet Din nåde (Koranen, 1:7)

212. Til dem er det gledelig budskap i dette liv og i det kommende. (Koranen, 10:65)

Fjerde spørsmål:

Virkningen av lovens praktiske forordninger i dette liv og det kommende

Vi har allerede vist den effekt den sanne og fullkomne, guddommelige lov har på menneskets hjerte i dette livet. Den fører en person fra den dypeste uvitenhet og villskap og gjør vedkommende til et menneske, for så å gjøre ham til et høyt moralskt vesen, og så til slutt å gjøre ham til et guddommelig menneske. Lovens bud virker dessuten slik at det gradvis lærer å gjenkjenne rettighetene til sine medmennesker og at det benytter sin rettferdighet, barmhjertighet og sympati til rett tid og sted. Han deler med sine medmennesker, i henhold til deres nivå, det han har fått skjenket av Guds nådegaver slik som kunnskap, forståelse, rikdom og andre midler til avlastning. Som solen deler han ut av sitt lys til alle og som månen mottar han lys fra Den opphøyde og bringer det videre til andre. Som dagen med sitt lys lyser han opp rettferdighetens og godhetens stier for andre, og som nattens mørke skjuler han deres svakheter, mangler og gir fred og hvile for trette sjeler. Som himmelen tar han enhver trengende under sin beskyttelse og sender livets og nådens helsebringende regn ned over dem til rett tid. Som jorden, av ren ydmykhet, blir han den grunn som gir alle avlastning og han samler dem sammen i trygghet og skjenker dem åndelige frukter av forskjelligste slag. Således vil den, som lever etter den fullkomne lov alltid utøve sine plikter overfor Gud og sine medmennesker på beste vis. Han mister seg selv fullstendig i Gud og blir en sann tjener av Hans skapning. Slik er lovens praktiske virkning på mennesker i dette liv.

I det neste liv vil den som således har tjent Allah oppleve det åndelige samfunnet med Ham, som fysisk virkelighet. De tjenester han har gjort for Guds skapning; utelukkende av kjærlighet til Gud selv drevet fram av hans

tro og hans ønske om rettferdige og gode gjerninger vil manifesteres for ham som paradiset trær og floder. Den hellige Koranen sier:

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ۖ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ۖ وَالنَّهَارُ إِذَا جَلَّهَا ۖ
وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ۖ وَالسَّيَاءُ وَمَا بَنَاهَا ۖ وَالْأَرْضُ وَمَا طَحَاهَا ۖ
وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۖ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۖ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۖ
وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۖ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۖ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ۖ
فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۖ فَكَذَّبُوهُ فَفَعَلُوا مَا
فَعَلُوا ۖ فَدَمَّرَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ۖ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۖ²¹³

Det vil si: Ved solen og dens glans, og ved månen når den følger etter den og reflekterer dens lys. Og ved dagen når den viser solens glans og opplyser veien, og ved natten når den mørkner og innhyller alt i sitt mørke. Og ved himmelen og formålet med dens skapelse, og ved jorden og formålet med dens utbredelse. Og ved sjelen og kvaliteter som likestiller den med alle disse tingene – det vil si at alle disse kvaliteter som finnes spredt blant alle disse tingene nevnt tidligere, disse er alle samlet i det perfekte menneskes sjel. Og slik som alt det andre på sine ulike vis tjener menneskeheten, yter det perfekte menneske alle disse tjenester av seg selv. Og deretter sier Han: Frelst fra døden og viss på frelsen er den som renser sin sjel; det vil si den som av hengivenhet til Gud tjener Hans skapninger slik som solen, månen og jorden.

213. Ved solen og dens solskinn, og månen, når den følger etter den, og dagen, når den avslører solens glans, og natten, når den tildekker den, og himmelen, slik som Han lagde den, og jorden, slik som Han utbredte den, og sjelen, slik som Han fullendte den, og la ned i den evnen til å skille mellom sin overtredelse og rettferd. Den som utvikler sin sans for rettferd, vil visseleg ha fremgang, og den som begraver den, vil visseleg mislykkes. Thamûd forkastet på grunn av sin opprørskhet, da den ulykksaligste blant dem reiste seg, da sa Allahs sendebud til dem: "Husk Allahs hunnkamel og dens rett til å drikke." Men de forkastet ham likevel og skar av dens sener. Så rammet deres Herre dem gjentatt ganger på grunn av deres synder, og jevnet den byen, og Han frykter ikke følgene av det (Koranen, 91:2-16)

Kom i hu at det liv det her tales om, er det evige livet som skjenkes det fullkomne mennesket i det kommende. Det tyder på at frukten av lydighet mot lovens bud, er det kommende livs evighet, opprettholdt ved synet av Gud

Videre sies det at det mennesket er fortapt og fortviler om evige liv som har fordervet sin sjel – altså det mennesket som gikk bort etter å ha levd et urent liv, og uten å ha nådd den fullkommenhet som Gud hadde skjenket det evner og muligheter til. Deretter illustrerer Gud dette med liknelsen om Thamūd som skadet Allahs hunn-kamel og ble hindret i å drikke fra deres kilde. Det henspeiler på den sannhet at menneskets sjel er Guds hunn-kamel som tjener som Hans ridedyr; det vil si at menneskets hjerte er den trone hvor Guds ære manifesteres. Den kilden som er det livgivende vann for denne hunn-kamelen er kjærligheten og erkjennelsen av Gud.

Deretter sier det at konsekvensene av at Thamūd hindret hunn-kamelen i å drikke var at da de såret kamelen og hindret den i å drikke ble de ødelagt og Gud bekymret Seg ikke engang om deres etterlatte. På samme vis vil ødeleggelse og ruin bli slutten for den som forderver sin sjel og forhindrer den fra å ta til seg av livgivende vann.

Filosofien bak Guds eder

Når Gud i Koranen kaller solen, månen, osv., til vitne ligger det en dyp filosofi bak disse edene. Mange av våre motstandere har tatt anstøt av dette, og på det sterkeste kritisert at Gud sverger ved de ting Han Selv har skapt. Deres visdom er jordisk, og ikke himmelsk, og derfor har de vært ute av stand til å fatte disse ting. Hensikten med å sverge er at vedkommende slik bringer noe til vitne for det han selv hevder er sant. En person som ikke har noen til å vitne for seg, kaller Gud til vitne, for Han kjenner alle ting og er det fremste og høyeste vitne i enhver sak. Personen sverger da i Guds navn i den hensikt at om Gud da ikke straffer Ham så vil det være bevis på at han snakker sant for Guds vrede følger alltid en falsk svergelse. Av

samme grunn har et menneske ikke rett til å sverge ved de ting, som selv er skapt, for slike ting har ingen kjennskap til det usette; ei heller har de makt til å straffe en falsk svergelse. Når Gud i de siterte vers kaller til vitne de forskjellige naturfenomen så er dette ikke det samme som når en vanlig person avlegger svergelse. Det finnes to typer guddommelige manifestasjoner; det vil si en som er åpenbar og tydelig, og en annen som er skjult og derfor ikke så lett kan forstås og som menneskene derfor kan ha vanskelig for å fatte. Ved da å kalle de åpenbare fenomen til vitne henleder Gud vår oppmerksomhet på sannheten i det som er mer skjult for oss.

Alle vet at sol og måne, dag og natt, himmel og jord, er i besittelse av de egenskaper som vi har nevnt, men langt fra alle kjenner til den menneskelige sjels egenskaper. Derfor holder Gud frem det som er åpenbart for alle som et bevis og en forklaring på det som ligger i det skjulte. Det er som Han sier til oss: Dersom dere er i tvil om sjelens beskaffenhet så tenk over de funksjoner og egenskaper Vi har utstyrt solen, månen og de andre nevnte naturfenomen med. Som dere vet er mennesket et mikrokosmos, som innbefatter i seg egenskaper og sporer fra hele universet. Når dere så vet at det som er skapt i Guds store makrokosmos inneholder slike egenskaper og ved dem tjener menneskene; hvordan kan dere da tro at mennesket selv – som rangerer høyt over alle disse andre skapninger, – ikke skulle bære i seg de samme kvaliteter?

Det er i sannhet ikke slik. Som solen eier også mennesket lys – kunnskapens og visdommens lys – hvor ved det opplyser verden omkring seg. Som månen mottar det visjonens og åpenbaringsens lys fra Den opphøyde og gir det så videre til dem som ikke har nådd til dette høyeste trinn av menneskelig utvikling. Så hvordan kan dere da si at profetembetet er et bedrag, og at budskap fra Gud, guddommelige lover og himmelske bøker kun er et bedrag for en persons egen vinnings skyld? Ser dere ikke hvordan veien opplyses og alle stigninger og kurver trer tydelig frem når dagslyset faller på det? På samme måte er dagen det fullkomne menneskets åndelige lys, og ved dets komme opplyses de sanne veier og sannheten skilles

fra løgnen. Det viser til den rette vei, for det er selv rettferdighetens og sannhetens klare dag. Se også hvordan natten bringer hvile til den trette; hvordan arbeideren etter dagens harde slit sovner inn i nattens barmhjertige favn og får hvile fra sitt arbeide. Alle ufullkommenheter og mangler skjules også under nattens slør.

Slik bringer også Guds fullkomne tjenere lettelse til mennesker, og mottakere av åpenbaring avlaster vise mennesker for overdreven innsats; gjennom dem løses store og vanskelige spørsmål. Slik dekker guddommelig åpenbaring mangler ved menneskelig fornuft, og på samme måte som natten, lar ikke dens mistak blir kjent for omverden. Dette fordi den vise, gjennom åpenbaringsens lys, kan rette sine feil og mistak og slik sparer seg for å stilles ydmykende til skue gjennom velsignelser av Guds åpenbaring. Dette er grunnen til at ingen muslisk filosof ofret noe til et avgudsbilde slik som Platon gjorde. Platon ble villedet da han var frarøvet åpenbaringsens lys, og til tross for å være en stor filosof begikk han denne tåpelige og avskyelige handling. Men det å følge vår herre og mester profeten Muhammad, må Allahs fred og velsignelser være med ham, beskyttet muslimske filosofer mot å gjøre seg skyldig i slike tåpelige og avskyelige handlinger. Dette viser oss hvordan guddommelig åpenbaring – liksom natten – dekker over den vises feil og mangler.

Dere er også klar over at Guds fullkomne tjenere – som himmel – tar enhver utmattet og trett person inn under sitt ly. Likesom himmelen sender Guds profeter og mottagere av Hans åpenbaringer barmhjertighetens og nådens regn over verden, og i seg bærer de også jordens egenskaper. Fra deres rene sjeler vokser sannhetens og visdommens trær, som med sin skygge, sine blomster og sine frukter er til velsignelse for menneskene. Slik ser vi at forholdene i den fysiske, synlige verden bærer vitnesbyrd om de skjulte sannheter, og det er dette Gud viser oss gjennom edene i de vers vi har sitert. Se da hvor rike på sannhet og visdom er de de ordene som vi finner i Koranen; ord som ble forkynt av en ulært ørkenens sønn! Hadde det ikke virkelig vært Guds ord, ville ikke de såkalte kloke og lærde i denne

verden vært ute av stand til å fatte deres mening og derfor kritisert dem slik de har gjort. Vi vet at når en person ikke med sin verdslige kunnskap og forstand klarer å fatte den visdom som ligger i et utsagn, så fordømmer han det og kritiserer det. Slik blir vedkommendes kritikk i virkeligheten et bevis på at utsagnets sannhet og visdom ligger over den vanlige manns forstand. Dette er også grunnen til at personer som anser seg som kloke menn, har kritisert disse edene i Koranen. Men nå som mysteriet er oppklart vil ingen fornuftig person lenger kritisere dem; snarere vil han finne glede og tilfredshet ved å tenke over dem.

Den hellige Koranen benytter denne edens form også et annet sted; her for å vise behovet av åpenbaring ved å henlede oppmerksomheten på naturens fenomen.

وَالسَّاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۚ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۚ إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَضْلٌ ۚ وَمَا هُوَ بِأَهْزَلُ ۚ²¹⁴

Det vil si: Vi kaller til vitne himmelen som sender ned regn, og jorden som lar forskjellige slags vekster spire fram ved dette regnet; at denne Koran er Guds ord og Hans åpenbaring som klart skiller mellom sannhet og løgn, og det er ingen forfengelig tale – det vil si at den har ikke kommet i utide, men at den er åpenbaringens regn, sendt ned til rett tid.

Her viser Gud til en velkjent naturlov for å understøtte sannheten i den hellige Koranen; nemlig Hans Eget ord. Vi kjenner alle til at regnet kommer ned fra himmelen når det er behov for det og alle jordens vekster er avhengige av dette regnet fra himmelen. Selv brønner tørker gradvis ut dersom regnet ned fra himmelen uteblir. Så egenlig er selv eksistens av ferskvannet på jorden avhengig av nedbøren fra himmelen. Dette er grunnen til at vannstanden i brønner og kilder stiger når regnet kommer; så det himmelske vann forøker det jordiske. Slik er også forholdet mellom guddommelig åpenbaring og menneskelig fornuft. Den guddommelige

214. Ved himmelen med tilbakevendende regn, og jorden som frembringer vekster, at denne i sannhet er det avgjørende ord, og at det ikke er en tom tale (Koranen, 86:12-15)

åpenbaring er himmelsk vann og menneskets fornuft er det jordiske, som styrkes og forøkes av det himmelske.

Om dette himmelske vann, det vil si den guddommelige åpenbaring ikke faller over jorden på lang tid, vil dens vannreservoar gradvis bli borte. Dette er grunnen til at når det går lang tid uten at det fremstår noen som har mottatt åpenbaringer fra Gud, så forfaller de vise menns klokskap og blir til slutt borte på samme vis som vannet på jorden tørker opp og de små, stillestående vannpytter som blir igjen blir ubrukelige.

Dette kan lett forstås når man kaster et blikk på tiden umiddelbart før Gud sendte den hellige Profet, må Allahs velsignelser og fred være med ham. Det var gått seks hundre år siden Jesus^{as} hadde stått frem og i løpet av denne tiden hadde det ikke vært noen som hadde mottatt guddommelig åpenbaring, og hele verden var derfor i forfall. Historien viser oss at før den hellige Profeten^{sa} sto frem, var hele verden preget av forfall og mangel på moral og renhet. Hvorfor skjedde det slik og hva var grunnen? Nettopp det at den guddommelige åpenbaring hadde vært holdt tilbake gjennom en lang tid. Og det himmelske rike hadde falt kun i hender på den menneskelige fornuft alene. Det er ikke ukjent for noen hvilket forfall folk ble ført inn i ved alene å følge denne ufullkomne og mangelfulle fornuft. Så når det ikke regnet åpenbaringens vann over en lang tid, da tørket ut også fornuftens vann.

Gjennom disse Sine eder er dette nettopp denne naturloven Gud legger frem og henleder vår oppmerksomhet på det faktum at jordens planter er fullstendig avhengige av regn fra himmelen. Slik blir den synlige og velkjente naturens lov et bevis for den skjulte, åndelige lov om guddommelig åpenbaring. Så søk lærdom av dette og la ikke fornuften alene være din rettesnor, for uten det himmelske vann blir den etter hvert ubrukelig. En annen egenskap ved regnet er at det øker vannstanden i alle brønner uansett om det faller direkte i dem eller ikke. Slik vil også enhver klok persons forstand og innsikt øke når det i verden fremstår en som mottar Guds åpenbaringer, uavhengig av om han følger dette Guds sendebud eller ikke. Den

menneskelige fornuft opplyses og forklares uansett i en helt spesiell grad. Folk begynner å søke etter sannhet, og deres evne til å resonnerer og forstå, skjerpes og opplyses. Denne oppblomstring av fornuft og intellekt har sin årsak i fremtreden av denne velsignede mottaker av Guds åpenbaringer. Gjennom ham økes vannstanden i de jordiske brønner. Uansett hvor og når du observerer at menneskene på denne måten plutselig begynner å søke sannhet og føle behov for en tro; da skal du vite at himmelsk regn har strømmet ned på jorden og åpenbaringens guddommelige lys har opplyst et troende hjerte.

Femte spørsmål:

Kilder til guddommelig erkjennelse

Den hellige Koranen behandler dette emnet svært utførlig, men fordi den tid som står til min rådighet er begrenset, skal jeg forsøke å forklare det så kort som mulig.

Koranen beskriver tre typer av kunnskap; kunnskap gjennom logisk resonnement, kunnskap gjennom våre sanser og kunnskap ved direkte erfaring. Som vi tidligere har forklart, er kunnskap ved resonnement at man slutter seg til en ting på grunn av omstendighetene, f.eks. trekker man den slutning at det må finnes ild når man observerer røyk fra et sted. Vi ser ikke ilden, men vi ser røyken og den logiske slutning er da at der også finnes ild. Når man kommer nærmere og kan se ilden, kaller Koranen det for kunnskap ved sansene eller ved syn. Dersom vi skulle stikke hånden inn i ilden, ville vi oppleve den direkte; vi ville altså få kunnskap ved erfaring. Vi har forklart dette mer utførlig tidligere, og henviser våre tilhørere og lesere til den delen av foredraget for nøyere gjennomgang.

De midler som leder oss til den første grad av kunnskap er fornuft og opplysning. Om dem som føres til helvetet, sier den hellige Koranen:

215 وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١٥﴾

Det betyr at Ildens beboere vil si: Om vi hadde brukt vår egen forstand og hadde prøvet troen og religionen gjennom fornuftens midler, eller hadde lyttet til de vise og de fornuftiges tale, så ville vi ikke ha vært blant Ildens beboere. Dette verset er i tråd med et annet vers der det sies:

216 لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ط

215. Og de vil si: "Gid vi bare hadde hørt etter eller tatt til fornuften, så ville vi ikke ha vært blant Ildens beboere." (Koranen, 67:11)

216. Allah bebyrder ingen sjel utover dens evne (Koranen, 2:287)

Det vil si at Gud, den opphøyde, bedyrer ikke menneskelige sjeler utover deres fornuft og fatteevne, og legger frem bare slike doktriner og læresetninger som det har evner til å forstå og fatte. Han pålegger ikke mennesket mer enn det det er i stand til å bære.

Versene viser også at man kan nå til sikker kunnskap gjennom det man hører. Vi har for eksempel aldri vært i London og har bare blitt fortalt om den fra andre som har vært der, men kan vi da tro at de alle må ha fortalt en løgn? Og selv om vi aldri så keiser Alamgir, og heller ikke levde på samme tid som ham, kan vi så ha noe tvil om at Alamgir var en Mogul-keiser? – Hvordan har vi da fått denne vissheten? Jo, fordi vi stadig har hørt om ham. Det er derfor ingen tvil om at også hørselen kan lede vår kunnskap til et nivå av visshet gjennom logisk resonnement. Profetenes åpenbaringer er også en kilde til kunnskap gjennom det vi hører eller leser, så sant der da ikke finnes motsetninger og mangler i de overføringer vi møter. Dersom en bok hevder å være en åpenbart og det finnes i kanskje både femti og seksti forskjellige versjoner, og noen av disse endog er i strid med hverandre, så hjelper det ikke om en gruppe erklærer to, tre eller fire av dem som ekte og forkaster resten som fabrikkerte og usanne; deres sannhetsverdi vil likevel være lik null. Alle disse bøkene vil på grunn av sine mange motsetninger måtte avvises, som upålitelige og unyttige som grunnlag for noen som helst sikker kunnskap. For kunnskap er bare det som gir en klar forståelse, og en samling av motsetninger kan ikke gi noen sikker viten.

Den hellige Koranen er ikke begrenset til kunnskap skaffet kun gjennom overlevering, men den setter også frem argumenter og forklaringer, og appellerer til vår fornuft. Ingen av dens doktriner, prinsipper og bud som den legger frem, påtvinger den gjennom sin autoritet; derimot er de alle innskrevet i menneskelig natur, slik den selv har forklart:

217 وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ

217. Dette er en velsignet formaning, som Vi har åpenbart (Koranen, 21:51)

Det betyr at denne Koranen bringer ikke noe nytt, men er en påminnelse om det allerede finnes i menneskets natur og i naturens lover. Et annet sted sies det:

لَا إِلَهَ إِلَّا فِي الدِّينِ ۚ 218

Det vil si at denne religionen søker ikke å innprente noe ved tvang, men forklarer oss logikken og gir oss fornuftige argumenter for det den bringer. Foruten dette har Koranen åndelige egenskaper som opplyser menneskets hjerte. Slik som den sier:

شِفَاءٌ لِّبَاطِنِ الصُّدُورِ ۚ 219

Det betyr at den er en helberedelse for åndelige sykdommer og svakheter. Den er altså ikke bare en bok som har blitt overført og overlevert gjennom generasjoner; tvert om inneholder den fornuftige og høyverdige argumenter, og utstråler et guddommelig lys.

Således kan fornuftige argumenter som er basert på et solid grunnlag, føre et menneske til sikker kunnskap gjennom resonnement. Følgende vers hentyder til dette:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۚ 220

Det vil si når vise og fornuftige mennesker tenker over jordens og himmellegemenes skapelse, og grunder på vekslingen mellom dag og natt, vil

218. Det skal ikke være tvang i religionen (Koranen, 2:257)

219. Og et legemiddel for den *sykdommen* som er i hjertene (Koranen, 10:58)

220. Sannelig, i skapelsen av himlene og jorden og i vekslingen av natt og dag, er det visselig tegn for de forstandige. De som ihukommer Allah stående og sittende og på sin side, og som tenker og funderer over skapelsen av himlene og jorden, *og med ett utbryter de*: "Å, vår Herre, Du har ikke skapt dette forgjeves, Hellig er Du! Frels oss da fra Ildens straff!" (Koranen, 3:191-192)

de her finne bevis for Guds eksistens. For å øke sin forståelse søker de Guds hjelp, og de tenker på Ham i alle situasjoner; om de står, sitter eller ligger. Deres forstand opplyses, og dess mer de tenker over den opphøyde visdom i jordens og himmelens skapelse, dess sikrere blir de på at denne fullkomne orden og planmessighet som avsløres i skapelsen, ikke er noen tilfeldighet, men en manifestasjon av Guds attributter. Når de således har fått erkjennelse om universets store Skaper, lovpriser de Ham: Vår Herre, hellig er Du og høyt hevet over å tilskrives mangler og uverdige egenskaper eller å fornektes av noen skapning. Frels oss fra helvetes ild; det vil si at å fornekte deg er i sannhet helvete. Og all salighet og lykke finnes i Deg og erkjennelsen av Deg. Den som er berøvet for sann erkjennelse av Deg, er sannelig i helvetet allerede i dette liv.

Naturen til den menneskelige samvittighet

På samme måte er også den menneskelige samvittighet en kilde til kunnskap som er omtalt i Guds Bok som menneskets natur. Vi leser i Koranen:

فُطِرَتِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ فِطْرَتِهِ ٱ ۚ فَنَسَىٰ ۖ فَأَنَّىٰ كُفًّٰرًا ۚ ۞²²¹

Det vil si: Følg Allahs natur som Han har skapt menneskene i. Hvilken virkning har denne naturen? Den tilskynder mennesket til å tro på Gud som én, uten noen partner eller medregent; alle tings Skaper, ikke underlagt verken fødsel eller død. Selv om denne kilden til kunnskap ikke synes å føre fra en type kunnskap til en annen – som i tilfellet med røyk og ild – kaller vi likevel den kunnskap vi får fra samvittigheten for kunnskap gjennom resonnement, fordi den via logisk resonnering leder frem til konklusjoner. Gud har utstyrt alt med en spesiell iboende egenskap som er vanskelig å beskrive i ord, men om man tenker nærmere etter, blir den likevel ganske tydelig for oss. Denne egenskapen finnes i alle ting likesom røyken finnes i ild. Dersom vi for eksempel tenker på det guddommelige

221. Dette er Allahs natur, som Han har skapt menneskene i (Koranen, 30:31)

vesen og lurer på hvordan det bør være, hvilke egenskaper det bør besitte: – skulle Gud f. eks. bli født slik som oss, lide og dø som oss? – Umiddelbart får denne tanken våre hjerter til å skjelve og samvittigheten reiser seg i protest mot en slik forferdelighet. Det er et rop fra vårt indre: Gud og Hans makt, som er gjenstand for alle våre håp og fortrøstninger, må være fri for alle mangler og svakheter. Han må være hellig, fullkommen og allmektig. Tanken om Gud og Hans enhet er ett i menneskets natur; den ene kan ikke skilles fra den andre. På bakgrunn av dette kalles den erkjennelse vi får gjennom vår samvittighet eller natur for kunnskap gjennom logisk resonnement.

Men vi kan nå til høyere visshet enn den som beskrives ovenfor; nemlig kunnskap gjennom våre sanser. På dette stadiet er der ikke lenger noen annen eller noe annet som overbringer oss kunnskapen om det vi er i ferd med å lære å kjenne. I den materielle verden kan dette være når vi ved vår luktesans kan oppfatte god og dårlig lukt, via smakssansen kjenne smaken av salt eller søtt, eller ved vår følelsessans kjenne om noe er varmt eller kaldt. Alt dette er erfaring gjennom våre sanser.

Når det gjelder det kommende liv, opplever vi denne kunnskap gjennom sansene når vi får motta direkte åpenbaringer og høre Guds stemme med våre egne ører og se Hans klare og tydelige visjoner med våre øyne. Det er ingen tvil om at vi er i behov av slik direkte åpenbaring, og vi føler en hunger og en tørst i våre hjerter etter å oppleve dette. Hvorfor skulle Gud ha skapt denne lengselen i oss dersom Han ikke også hadde skjenket middel til å tilfredsstille den? Kan vi i dette liv, som er vårt eneste mål på det kommende, være tilfredse med blind tro, basert utelukkende på myter og legender om den sanne, fullkomne, allmektige og levende Gud? Eller kan vi slå oss til ro ene og alene med det fornuften kan gi oss, – en fornuft som alltid har vist seg å være ufullkommen og mangelfull? Ønsker ikke de som i sannhet elsker Gud å nyte gleden av å samtale med sin elskede? Og kan den som har ofret selv sitt hjerte og sin sjel for sin Herre og gitt avkall på alt annet enn Ham, være tilfreds med å forbli i en skyggefull demring

uten noen gang å få skue selve Sannhetens Sol? Er det ikke sant at de vidunderlige ord: *Jeg er fra Guds munn*, gir klarere og sikrere kunnskap om Guds eksistens enn alle lærde filosofers avhandlinger til sammen? Hva kan vel disse såkalte filosofer lære oss? – De er selv blinde! Kort sagt: dersom det er Guds vilje at de som søker Ham skal skjenkes fullkommen erkjennelse og forståelse, så holder Han for visst den døren åpen som leder til Hans åpenbaringer og samtale med Ham.

I denne forbindelse sier den allmektige Gud følgende i Koranen:

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ²²²

Det vil si: Å, Gud, led oss på standhaftighetens vei, veien til dem Du har skjenket Din nåde og velgjerninger. De guddommelige velgjerninger det her tales om, er den himmelske kunnskap man skjenkes gjennom direkte åpenbaringer og visjoner. Et annet sted sies det:

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ²²³

Det betyr at sannelig over dem som tror på Gud og som forblir standhaftige og utholdende, over dem stiger Guds engler ned og sier: Frykt ikke og sørg ikke, men gled dere over å motta det paradys som ble lovet dere. Så også i dette verset sies det tydelig at Guds trofaste tjenere mottar åpenbaringer fra Ham og i trengselens tid stiger Hans engler ned over dem for å gi dem trøst og styrke. Og så sies et annet sted:

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ²²⁴

222. Led oss på den rette vei, veien til dem Du har skjenket Din nåde, (Koranen, 1:6-7)

223. Sannelig, over dem som sier: Vår Herre er Allah, og som så forblir standhaftige, stiger englene ned i hopetall *og sier*: Frykt ikke, og sørg ikke, men fryd dere ved Hagen som er lovet dere (Koranen, 41:31)

224. Til dem er det gledelig budskap i dette liv og i det kommende. Det er ingen forandring i Allahs ord, og det er den store seier (Koranen, 10:65)

Det vil si at Guds trofaste venner skjenkes gledelig nytt gjennom Hans ord og åpenbaring i dette liv, og dette vil også fortsette i det kommende.

Hva er en åpenbaring?

Det første man må være klar over er at åpenbaring ikke er det samme som at en eller annen lysende ide dukker opp i tankene til en som studerer på et spesielt spørsmål. Slik som f.eks. en dikter som opplever at de neste linjer i et dikt han holder på å skrive plutselig står klart for ham. Dette er ikke åpenbaring, men kun et resultat av menneskelig refleksjon og i henhold til naturens lover. Når en person setter seg til å gruble over noe, vil det dukke opp ideer og muligheter i tankene hans uansett om det han funderer på er godt eller ondt. For eksempel vil en gudfryktig og rettferdig poet komponere vers til støtte for sannhet og rettferdighet, mens en falsk og ond dikter vil tale løgnens sak og drive spott med de rettferdige. Begge vil utvilsomt presentere et visst antall vers, og det er slettes ikke utenkelig at han som står sannheten imot og kjemper på løgnens side, vil kunne skrive bedre dikt enn den andre, f.eks. på grunn av sin poetiske erfaring. Dersom de ideer som således dukker opp, skulle kalles åpenbaringer, ville en slik ondsinnet og falsk person måtte kalles en mottager av Guds åpenbaringer.

Hvor mange fortellinger er ikke aldeles glimrende skrevet selv om deres innhold er aldri så ødeleggende og dårlig? Skulle slikt kalles guddommelige åpenbaringer? Om åpenbaring skulle defineres som nye ideer som dukker opp, kunne til og med en morder eller en tyv sies å motta åpenbaringer fra Gud fordi det dukker opp mange brillante og snedige planer i vedkommendes hode når han planlegger sine misgjerninger. Skulle slike skitne tanker og planer kalles åpenbaringer? Nei, så sannelig ikke! Slik tenker bare de som ikke vet at den sanne Gud med Sitt ord gir fred og trøst til de rettferdiges hjerter, og skjenker kunnskap om de åndelige sannheter til dem som ikke har hatt kjennskap til dem.

Hva er så åpenbaring? Det er den levende og mektige samtale som den hellige og allmektige Gud foretar med en av Sine trofaste tjenere som Han har utvalgt Seg eller har bestemt Seg for å utvelge. Når disse utsøkte meddelelser fortsetter på en mest velsignet måte fri for enhver form for mørke og onde tanker og ikke bare består av noen få meningsløse ord, men er fulle av himmelsk lykke, visdom og storhet; da er det i sannhet Guds ord som Han har bestemt å skjenke Sin utvalgte tjener. Dette til trøst og oppmuntring og således manifestere Seg for ham. Det hender at en åpenbaring gis som en prøvelse for den som opplever den, men da er den ikke i besittelse av de egenskaper og den styrke som karakteriserer sann åpenbaring. I slike tilfeller prøves et menneske på et tidlig tidspunkt i sitt gudsliv, slik at det, etter å ha smakt noe av åpenbaringen, skal innrette sitt liv i henhold til dem som er mottagere av virkelig åpenbaring. Hvis denne person så ikke vandrer rettferdig som en sann Guds tjener, vil han aldri anses som verdig denne himmelske gunst, og han vil stå tilbake med et hjerte hvor kun forfengeligheten lever.

Millioner av gudfryktige har fått oppleve å motta guddommelig åpenbaring. Likevel må vi være klar over at de ikke alle innehar samme rang i Guds øyne. Selv Guds hellige profeter, som alle mottar åpenbaringer på høyeste plan, er også på ulike trinn av verdighet innfor Gud. Den allmektige sier:

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ²²⁵

Det vi si: Vi har opphøyet noen profeter over andre. Dette viser at åpenbaring ene og alene er Guds nåde. Det er ikke noe bevis på vedkommende sin opphøye stilling. Hvor høyt en person står i Guds øyne, er avhengig av graden av hans sannferdighet, hengivenhet og trofasthet; noe som bare Gud kjenner. Guddommelig åpenbaring i all sin velsignelse er imidlertid også en frukt av disse egenskaper. Når en person etter å ha

225. Noen av dem har Han opphøyet i rang fremfor andre (Koranen, 2:254)

bønnfalt sin guddommelige Herre mottar svar og når svar følger spørsmål i uavbrutt mønster, når ordene ledsages av lys og guddommelig majestet og avslører fremtidens skjulte hemmeligheter og de dype sannheter, da er det i sannhet Guds ord. Åpenbaringer fra Gud bærer preg av å være en samtale mellom to nære og fortrolige venner. Når denne tjener bærer frem et spørsmål til sin Herre, vil han motta svar i de mest vakre og kjærlige ord; et svar som er helt fritt for hans egne tanker og idéer.

Når en person opplever en slik samtale, er det i sannhet fra Gud, og vedkommende har vunnet Guds velbehag. Denne velsignede nådegaven av rene og levende ord, klart og tydelig åpenbart fra Gud, skjenkes kun til dem som øker i en høyverdig og ren hengivenhet og tro, og hvis liv – både det indre og det ytre – leves i renhet og rettferdighet, og som øker i noe mer *åndelig* som vi ikke kan beskrive. Den sanne åpenbaring avslører mange av Guds mektige underverk. Ofte oppleves et strålende lys sammen med en klar og majestetisk åpenbaring. Hvilken større glede kunne vel skjenkes en mottaker av Guds åpenbaringer enn å få samtale med selve Skaperen av himlene og jorden? Det er gjennom Guds ord vi kan få skue Hans ansikt i denne verden, og den som mottar Hans åpenbarte ord kan således sies å være utvalgt til å skue Gud.

Under denne kategori faller ikke den person som opplever at det fra hans munn ytres enkle ord, setninger eller vers som ikke har dialogens form. En slik person prøves av Gud. En sløv og likegyldig tjener kan nemlig settes på prøve ved at ord eller setninger dukker opp i deres sinn eller kommer ut av deres munn, men de er som blinde for de vet ikke om disse ord kommer fra Gud eller fra Satan. En person som opplever dette bør ydmykt bøye seg i anger, vende om til Gud og forbedre seg.

Den gudfryktige og rettferdige Guds tjener som i fullt våken tilstand får oppleve uavbrutt, guddommelig dialog, fylt av lys og skjønnhet, dyp mening og overmenneskelig visdom – alt ledsaget av Guds storhet og majestet – som spør og får svar fra Gud, spør og får svar, så mye som ti ganger etter hverandre; han er i sannhet utvalgt. Når Gud under en slik

dialog besvarer hans bønner, opplyser hans sinn og skjenker ham kunnskap om fremtidens hendelser og gang på gang ærer ham ved å tale til ham, – da bør denne person være dypt og ydmykt takknemlig og være sin Herre mer hengiven og trofast enn noen annen. Gud har i Sin store nåde utvalgt ham blant Sine tjenere og gjort ham til arving av de velsignelser Han tidligere skjenket de rettferdige. Denne nådegave, som utdeles sjelden, og er den høyeste lykke. For den som får smake den, er alt annet for intet å regne.

Et særtrekk ved islam

Islam har alltid frembragt mennesker av slik høy verdighet. Bare innen islam møter Gud Sin tjener ved å tale direkte til ham og gjennom ham. Gud reiser Sin trone i en slik persons hjerte og løfter ham til himmelske høyder. Han skjenker ham alle de velsignelser Han skjenket de troende før ham. Men akk! Verden er blind og vet ikke hvilken nærhet til Gud et menneske kan nå. Selv forsøker de ikke engang å nærme seg Ham, og den som gjør det, blir enten kalt for kjetter eller selv opphøyet og gjort til gud. Begge disse reaksjoner er forkastelige og er resultatet av hver sin ytterlighet.

Men den som har visdom og forstand bør verken forkaste den som Gud slik har utvalgt Seg, eller gjøre ham til gjenstand for tilbedelse. Når Gud løfter en person til slike høyder, tar Han ham inn i et så nært samfunn med Seg Selv at det er som en guddommelighetens kappe legges om hans skuldre. En slik person blir som et speil hvor man kan skue Gud Selv.

Dette er meningen med disse ordene fra profeten Muhammad^{sa} at *“den som har sett meg har sett Gud”*. Dette er det høyeste stadiet i menneskets åndelige utvikling. Her ender alle anstrengelser, fred og tilfredshet fyller hjertet.

Taleren nyter selv dialog med Gud

Jeg ville gjøre mine medmennesker stor urett om jeg ikke her fortalte at jeg selv er blitt skjenket denne høye nådes bevisning som jeg nettopp har talt

om. Den hellige Gud har æret meg med Sitt klare og tydelige ord, og slik utvalgt meg så jeg skal gi syn til de blinde, lede dem som søker sannhetens Gud, og bringe dem som tror, gledelig budskap om den hellige livets kilde som så mange søker, men så et få finner. Jeg vil forsikre dere alle om at den sanne, levende Gud som er menneskets evige frelse og salighet, bare kan finnes ved å følge den hellige Koranen. Kunne andre bare se hva jeg har sett, høre hva jeg har hørt og legge bort alle tåpelige historier og ile til sannheten! Det rensende livets vann som fjerner all tvil, som er det speilet hvor man kan skue den Høyeste Gud, – det er den guddommelige dialog jeg nå har beskrevet. La den som for alvor ønsker sannheten, reise seg og søke Gud. Sannelig sier jeg dere at når menneskets sjel fylles med lengsel og dets hjerte med himmelsk tørst, vil det lete etter den veien og søke den stien. Hvordan kan så denne veien finnes, og hvordan kan det uvitenhetens slør som skjuler den løftes bort? Jeg forsikrer enhver sannhetssøkende sjel at det er islam alene som åpner denne veien. Alle andre har for lengst lukket døren for guddommelig åpenbaring.

Men dere skal vite at det ikke er Gud som har lukket denne døren, dét er bare en unnskyldning for menneskers egen tilkortkommenhet! Vit også at som det er umulig å se uten øyne, høre uten ører eller tale uten tunge, – slik er det også umulig at vi uten lyset fra Koranen kan skue den sanne Guds ansikt. Jeg var ung, men nå er jeg gammel, dog har jeg aldri møtt noe menneske som har drukket seg tilfreds av den rene kunnskapens drikke unntatt fra denne hellige kilden.

Guds åpenbaringer: Kilden til fullkommen kunnskap

Mine kjære, ingen kan bekjempe Guds plan. Dere må huske at den eneste fullkomne kilde til kunnskap om Gud, er Hans Egen åpenbaring som skjenkes Hans hellige profeter. Den allmektige Gud med Sin ubegrensede nåde, ville aldri stenge døren til denne guddommelige gave og således ødelegge verden. Døren som fører til Hans åpenbaringer og samtale med

Ham, vil for alltid stå åpen. Men først når du vandrer den rette vei, vil du finne den. Livets vann er kommet ned fra himmelen og er samlet opp på sitt høvelige sted. Hva bør du nå gjøre så du kan få slukket din tørst? Du må på alle måter søke å nå frem til det, kjenne dets kjølige renhet mot dine lepper og drikke av dette livets vann. Menneskets lykke består i dette, at det løper i den retning det finner lys, og at det haster av sted langs den vei der det finner spor av den det elsker, men som det ikke har kunnet finne. Som lyset alltid kommer fra himmelen og sprer sin glans over jorden, slik strømmer også rettledningens sanne lys fra himmelen.

Mennesket kan ikke nå til sann erkjennelse av Gud gjennom egne antagelser og gjetninger. Kan dere se Gud uten ved hjelp av Hans manifestasjoner? Kan dine øyne se i stummende mørke? Kan du dét, så kan du kanskje gjøre det samme i dette tilfellet. Men vi vet at våre øyne trenger lys fra himmelen for å se, og våre ører trenger den luft som settes i bevegelse gjennom guddommelig forordning, for at vi skal kunne høre. Den gud som overlot alt til våre antagelser og gjetninger, ville ikke være den sanne Gud.

Nei, den fullkomne og levende Gud er Han som alltid Selv manifesterer Sin eksistens. Også i denne tid har Han bestemt å åpenbare Sitt åsyn. Himmelenes dører åpnes og daggryet bryter frem. Velsignet er de som står opp og søker den sanne Gud, den Gud som ingen motgang kan nå og som tidens omskiftelser ikke kan røre. Intet ondt kan noensinne komme nær Ham og Hans herlighets stråleglans svekkes aldri.

Den hellige Koranen sier:

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ^ط 226

Det vil si: Det er Gud som stadig er himmelens lys, og også jordens lys. Alt lys springer ut fra Ham. Han er solens lys og livet til alle liv; den eneste sanne og levende Gud. Velsignet er den som tar imot Ham!

226. Allah er himlenes og jordens Lys (Koranen, 24:36)

Den tredje kilde til kunnskap er kunnskap ved egen erfaring; det vil si alle de vanskeligheter og lidelser som møter Guds hellige profeter og de rettferdige fra dem som står dem imot, eller som inntreffer på grunn av Guds dekret. Gjennom motgang og lidelse vil loven og dens budskap, som før bare var teoretisk kunnskap, nå overføres til praksis og bli en del av vedkommendes erfaring. Fullkommenheten i lovens bud og dens rettleiding, kan bare forstås fullt ut gjennom praktisk erfaring, og det mennesket som lever etter dette, blir så og si en fullkommen legemliggjørelse av guddommelig rettleiding. Den kunnskap som til nå kun i teori har fantes i en persons fornuft og hjerte, kommer til uttrykk og bevises i praksis. Moralske egenskaper som tilgivelse, gjengjeldelse, utholdenhet. Barmhjertighet, osv. er ikke lenger bare ord, men levende realiteter. De blir en del av hans livserfaring og etterlater dype og varige preg i hans indre og ytre natur. Den allmektige sier i Koranen:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالتَّابِتِ
وَبَشِيرِ الضَّرَبِينَ ۚ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۖ
أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ 227
لَنَبْلُوَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ۖ وَلَنَسْخَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا ۖ أَذَىٰ كَثِيرًا ۖ وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَمْرٍ الْأُمُورِ ۝ 228

Det betyr at Vi vil visse prøve dere ved frykt og sult og tap av eiendom og liv, og ved å gjøre deres anstrengelser til intet og ved å la deres avkom

227. Og Vi vil visse prøve dere med en del frykt, og noe sult og noe tap av eiendom og liv og grøde, og forkynn gledelig budskap til de utholdende, til dem som, når en ulykke rammer dem, sier: "Sannelig, vi tilhører Allah, og til Ham skal vi visse vende tilbake". Det er over disse velsignelser og barmhjertighet fra deres Herre kommer, og det er disse som vil rettleides (Koranen, 2:156-158)

228. Dere skal visse bli prøvet angående deres eiendom og deres liv, og dere skal visse høre meget ondt fra dem som Boken ble gitt til før dere, og fra avgudsdyrkerne, men om dere er utholdende og rettferdige, så er dette sannelig en gjerning med sterk beslutsomhet! (Koranen, 3:187)

møte døden – altså vil alle disse ulykkene komme over dere enten fra deres fiender eller som en prøvelse fra Gud. Men forkynn gledelig budskap til de utholdende, de som – når en ulykke rammer dem – sier: Sannelig, vi tilhører Allah og til Ham skal vi vende tilbake. Over disse er det velsignelser og barmhjertighet fra Gud, og disse er de som er de rettlejede.

Disse versene viser at kunnskap i seg selv, kun oppbevart i menneskets hjerte og hjerne, ikke er av stor verdi. Det er først når den kommer til praktisk anvendelse i det daglige liv, at den kan verdsettes og få sin belønning. Således er beste middel til å forbedre sin kunnskap å anvende den i praksis; da vil dens avtrykk ikke bare finnes på sinnet, men på enhver egenskap og ethvert lem. Faktisk kan man ikke nå til full kunnskap, uansett hvilken type det er snakk om, uten gjennom praksis. Vi kan f.eks. gjennom mange år ha sett hvordan brødbaking foregår, og at det ser ikke ut til å være noen stor kunst. Vi vet hvilke ingredienser man benytter, og at deigen så eltes og deles inn i passende emner som igjen skal formes til sin rette form og settes i passe opphetet ovn for steking. Men i virkeligheten er vår kunnskap ikke annet enn akademisk skryt. Når vi skal vise hva vi duger til, vil vi møte problemer som at deigen enten blir for bløt eller for hard og brødene blir enten for lite eller for mye stekt, ujevne og klumpete. Kunnskapen er altså slett ikke fullkommen selv etter tiår med iakttagelse av hvordan det hele skal gjøres. Resultatet av å stole kun på vår teoretiske kunnskap vil ikke være stort annet enn tap av en viss mengde mel. Når det forholder seg slik i de helt trivielle, hverdagslige forhold; hvordan kan vi så stole på vår teoretiske kunnskap alene i forhold som virkelig er av betydning for oss? Den allmektige Gud lærer oss således i disse versene at den lidelse og motgang Han skjenker oss, er et middel til å nå frem til sann og fullkommen kunnskap gjennom erfaring.

Videre sies det at dere også vil bli prøvet ved deres eiendom og deres liv; altså vil deres eiendeler røves fra dere, og dere vil bli drept, og dere vil lide mye ved jødene, de kristne og avgudsdyrkerne, og dere vil høre mye sårende fra dem. Men om dere er utholdende og behersker dere, så er

dette sannelig en handling av mot og standhaftighet. Alle disse vers viser tydelig at kun slik kunnskap er kilde til velsignelse som stråler gjennom praktisk anvendelse, og kunnskap som bare er akademisk og har ikke vært gjenstand for erfaring, er ufruktbar og uten verdi.

Slik som rikdom tiltar og øker gjennom handel, på samme måte når kunnskapen sitt åndelige klimaks gjennom praktisk opplevelse. Den praktiske opplevelsen er altså middel til fullkommengjørelse av kunnskapen, skjenker den dets lys. Den fulle visshet om kunnskapen kan bare oppnås gjennom å opplevelsen av hver enkel del av denne. Det var dette som skjedde i islam. Gjennom praktiske situasjoner ga Gud muslimene anledning til å leve ut alt det de ble lært gjennom åpenbaringen av Koranen og slik ble deres hjerter fylt med dens guddommelige lys.

To perioder i den hellige Profetens liv

Av denne årsaken delte Gud livet til den hellige Profeten^{sa} inn i to ulike perioder; én med lidelse, motgang og forfølgelse og én med seier, fremgang og makt. Slik kunne de ulike, moralske egenskaper prøves og komme til uttrykk; det vil si både de som bare kan bevises gjennom motgang og de som kun kan komme til uttrykk når man selv har makt over andre. Således fikk Den hellige Profeten^{sa} fremvise den høyeste grad av begge disse former for moralske egenskaper. Gjennom tretten års forfølgelse i Mekka utviste han til fullkommenhet alle de egenskaper som kan forventes av en rettferdig person under slike forhold. Hans fullkomne tillit til Gud, hans tålmodige utholdenhet under enhver prøvelse, hans ro og verdighet, hans edle oppførsel, hans standhaftighet og iver i utøvelsen av sine plikter og hans fryktløse mot gjorde at mange av de vantro kom til å tro på ham, for det sto dem klart at bare den som er fullstendig overgitt til Gud og har fullkommen tillit til Ham, kan fremvise slik utholdenhet og styrke under lidelse og motgang.

Under perioden i Medina med seier, fremgang og makt, kom den andre type egenskaper strålende klart til syne. Hans tilgivelse, gavmildhet, medfølelse, ydmykhet, sparsommelighet og mot, ble så fullkomment praktisert at mange av de vantro antok islam etter å ha opplevd nettopp dette. Han tilga dem som hadde forfulgt ham, ga asyl til dem som hadde drevet ham ut av Mekka, gjorde de fattige blant dem rike, og da hans fiender var helt i hans makt, tilga han dem alle. Disse hans høye moralske egenskaper overbeviste araberne om at den mann som var i besittelse av dem, måtte være sendt av Gud og i sannhet være en rettferdig. Slik ble deres langvarige motstand og inngrodde hat vasket ut av deres hjerter. Hans høyeste, edle og moralske egenskaper beskrives med følgende ord i Koranen:

229 قُلْ إِنِّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٢٩﴾

Det vil si: Si til dem at min tilbedelse og mine ofre og mitt liv og min død er for Allah alene. Altså er hensikten med hele mitt liv å åpenbare Guds herlighet, være en barmhjertighet for all Hans skapning, og gjennom sin vedvarende død bringe menneskene liv. Ingen må forledes til å tro at når det tales om at hans død er for Guds skyld og til menneskenes beste, så vil dette kunne bety – må Gud forby – at han på noe tidspunkt skulle ha overveid den absurde idé, – som kun passer for dem som er fullstendig berøvet sin forstand, – at han selv skulle gjøre slutt på sitt liv og derved tjene menneskeheten. La det være helt klart at en slik tåpelig tankegang var ham totalt fremmed, og han var helt imot det. Og Koranen anser enhver som nærer idéer som selvmord, som en alvorlig forbryter som fortjener straff. Slik som den sier:

230 وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ ﴿٢٣٠﴾

229. Si: "Sannelig, min tilbedelse og mine ofre og mitt liv og min død er for Allah alene, verdenenes Herre" (Koranen, 6:163)

230. Og kast dere ikke i ødeleggelse med deres egne hender (Koranen, 2:196)

Det vil si: Begå ikke selvmord, og ødelegg ikke dere selv ved deres egne hender. Det er innlysende at hvis en har magesmerter, vil det være nytteløs for en annen å knuse sitt eget hode ut av medlidenhet. En slik fremgangsmåte ville så absolutt ikke være en velgjerning, for det ville kun være fullkommen idioti og føre til mye unødig lidelse. Det som behøves vil være hjelp og rett, medisinsk behandling, – ikke at slik unødvendig ødeleggelse og lidelse påføres ens eget legeme. Henvisningen til den hellige Profetens^{sa} død for Guds skyld og menneskehetens beste, betyr simpelthen at han ga hele sitt liv i tjeneste for menneskeheten. I dyp sympati og kjærlighet har han ved sine bønner og formaninger og gjennom å utholde den lidelse de påførte ham, og også gjennom ethvert annet tilgjengelig og visdomsfullt middel søkt å lede og frelse dem. Således ofret hele han sitt liv for menneskehetens sak og til Guds ære. Med tanke på det offer han brakte sier Den allmektige:

لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣١﴾

فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ ^ط ٢٣٢

Det vil si: Vil du kanskje sørge deg til døde fordi de ikke vil tro? Og vil du la din sjel utslites i nød og sukken for dem som ikke vil ta imot sannheten? Så den kloke og fornuftige måte et menneske kan ofre sitt liv for folket på, er å fullstendig gi sitt liv i deres tjeneste, tåle all motgang og søke alle muligheter for å komme dem til hjelp. Å ta sitt eget liv ved å knuse hodet med en sten eller svelge noen gram stryknin, og så tro at dette kan frelse menneskeheten, er ren og skjær tåpelighet. Det er så visst ikke bevis på mandighet og mot, men snarere på feighet og svak karakter, for bare slike mennesker løper fra problemene og tar sitt eget liv. Uansett hvilke unnskyldninger og forklaringer man måtte finne for en slik handling så er den kun et utslag av feighet og tåpelighet.

231. Vil du sørge deg til døde fordi de ikke vil tro? (Koranen, 26:4)

232. La da ikke din sjel hen-tæres i sorg over dem, Allah vet visselig hva de gjør (Koranen, 35:9)

Videre er det klart at om en person har utholdt lidelse og forfølgelse, men aldri har hatt anledning til å ta hevn over de fiender som har påført ham alt dette, vil man ikke ha noe fullstendig grunnlag i å bedømme hans moralske kvalitet ut fra. Bare når han etter all sin lidelse får sine fiender fullstendig i sin makt, vil hans sanne moralske karakter vise seg. Det er ikke tilstrekkelig å vite at en person var utholdende og ydmykt led under sine fienders overgrep gjennom hele sitt liv; man må også vite hvordan hans adferd ville være om han selv satt med makt og autoritet. Dersom han aldri tok del i kamphandlinger; hvordan kunne man så kjenne til om han var modig eller feig? Uten at vi vet hvordan han ville behandle sine fiender når han hadde dem i sin makt, eller hvordan han ville bruke sin rikdom dersom han ble velstående, kan vi ikke bedømme hans sanne karakter. Ville han samle all sin rikdom for seg selv, eller ville han gi den ut til dem som trengte det? Ville han stukket av fra kampplassen, eller ville han vist ekte mot?

I Sin nåde skjenket Gud den hellige Profeten^{sa} muligheter til å vise både ydmykhet, velgjørenhet, mot, tilgivelse og rettferdighet i slik grad at det er uten sidestykke i historien. Det finnes ingen moralsk egenskap som ikke nådde sitt høydepunkt i ham. Det er også sant at Gud ikke lot dem som hadde stått for de mest groteske og ondsinnede overgrep på ham og hans tilhengere, gå ustraffet. Å la dem gå fri, ville være som å la de rettferdige trækkes under sine fienders hæl.

Hensikten med Den hellige Profetens^{sa} kriger

Hensikten med de kriger som ble ført av den hellige Profeten^{sa} var ikke å utgyte blod unødvendig. Muslimene var drevet ut fra sine hjem, og mange uskyldige menn og kvinner var blitt myrdet med kaldt blod. Men deres forfølgere var ikke fornøyd med dette. Enhver mulighet ble benyttet for å ødelegge islam. Under slike omstendigheter krevde den guddommelige lov at de rettferdige måtte sikres og beskyttes mot total utryddelse. Mot dem

som først hadde løftet sverdet, ble det så kamp med sverd. Hensikten med krigene var altså å stanse den ondskap og blodsutgytelse som islam sine motstandere hadde begynt. Hvis muslimene ikke under slike forhold hadde kjempet for å forsvare seg selv, ville tusenvis av uskyldige menn, kvinner og barn blitt brutalt slaktet og islam ville blitt utryddet fra jordens overflate.

Islams motstandere misforstår Guds egenskaper på det groveste når de hevder at ingen sann og åpenbart lov under noen omstendigheter skal tillate motstand mot ens fiender, men at Guds kjærlighet alltid skal vise seg i underdanighet og saktmodighet. De tror at de viser Gud, Æren og Herlighetens Herre, den største ære ved å begrense Hans egenskaper til ydmykhet og underdanighet. Men enhver som tenker over det, vil lett se hvilken stor feiltagelse slike mennesker gjør seg skyldige i. Naturens guddommelige lover er uten tvil ren barmhjertighet for menneskene, men den kommer ikke alltid til uttrykk på en mild og forsiktig måte. De medisiner den allmektige Lege foreskriver, kan være både søte og bitre. Gud behandler oss i Sin nåde slik som vi behandler vårt eget legeme. Uten tvil er hver eneste legemsdel kjær for oss, og vi finner oss ikke i den minste ødeleggelse av noen av dem. Likevel er de mest vitale deler av kroppen også dem vi verdsetter høyest, slik at de som er livsnødvendige for oss også er dem vi sterkest verner om og beskytter. Likeledes er hensynet til legemet som helhet viktigere enn hensynet til den enkelte legemsdel. Derfor vil vi også, om det måtte kreves av oss, ofre et mindre viktig lem for å redde et som er av større betydning. Det ville skjære oss i hjertet å være nødt til å ødelegge eller kvitte seg med en av våre legemsdeler, men var det nødvendig for å redde mer vitale organer, ville vi avfinne oss med det.

Slik forstår vi også at Guds nåde og barmhjertighet krever at de onde må tilintetgjøres når de søker å utrydde de rettfærdige fra jorden, sprer ondskap og utgyter uskyldig blod. For å stoppe disse falskhetens forkjemperes opprørsk og onde handlinger, sender Han Sin straff over dem; enten fra himmelen eller fra jorden – for Han er ikke bare barmhjertig; Han er også Vis!

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

All lovprisning tilkommer alene
Allah, verdenenes Herre. Skaper og
Opprettholder av alle univers!

OM BOKEN

Filosofien i islams lære er oversettelsen av et velkjent innlegg skrevet av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad, Den utlovede Messias og Mahdi^{as}, grunnleggeren av Ahmadiyya muslimsk trossamfunn. Originalteksten ble skrevet på urdu for *Conference of Great Religions* avholdt i Lahore fra 26.–29. desember 1896.

Siden har dette innlegget tjent som introduksjon til islam for de som søker etter sannheten og religiøs kunnskap i forskjellige deler av verden. Dette innlegget tar for seg følgende fem emner:

1. *Menneskets fysiske, moralske og åndelige stadiet.*
2. *Menneskets tilstand etter døden.*
3. *Målet for menneskets liv, og midlene til å nå det.*
4. *Virkningen av lovens praktiske forordninger i dette liv og det kommende.*
5. *Kilder til guddommelig kunnskap.*

Den utlovede Messias og Mahdi^{as} lærte sine tilhengere for over et hundre år siden å være rettferdige sjeler så vel som lojale borgere av landet. Han advarte mot misbruk av islams navn og feil implementering av islamsk lov. Han uttrykte stadig sin bekymring over manglende beskyttelse av rettighetene til Guds skapninger.

ISBN 978-829-084-5143

9 788290 845143